

KNIHOVNA KATECHETSKÁ.

**Sbírka praktických spisů, kterou s povolením nejdůst. kníž. arcib.
konsistoře Pražské ze dne 13. května 1887 č. 2603 a za při-
spění některých bratří duchovních**

vydává

J. J E Ž E K.

- Serie I. č.**
1. Praktická rukověť pro katechety.
 2. Výklad biblické dějeprawy St. a N. Z.
 3. Výklad katechismu.
 4. Biblický zeměpis.
 5. Výklad evangelních perikop.
 6. Výklad evangelních parabol. (Řeči.)
 7. Výbor katechesí sv. Cyrilla Jerusalemského.
 8. Překlad sv. Augustina „De catechizandis rudibus“
a Gersona „De parvulis trahendis ad Christum.“
 9. Příprava k sv. biřmování.
 10. Z dějin českého katechismu.

Ročně vyjdou 2, 3—4 spisy.

V PRAZE.

Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Franci).

1890.

VÝKLAD EVANGELNÍCH PARABOL.

P R O M L U V Y,

jež napsal

VÁCLAV MACEK,

býv. katecheta v Soběslavi, nyní farář v Husinci.

Schváleno nejdůst. biskup. Ordinariatem v Budějovicích ze dne
17. března 1888 č. 1414 a vys. důst. kníž. arcib. konsistoři Prežskou
ze dne 7. září 1888 č. 6640.

KNIHOVNY KATECHETSKÉ

číslo 6.

V PRAZE.

Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Franci).

1890.

Předmluva.

Nebudeme rozepisovati se o důležitosti podobství Kristových při náboženském vyučování mládeže i dospělých; neníť zajisté nikoho mezi námi, kdož by jí nenahlížel. Vzpomeňme jen každý na mládí své; jak rádi poslouchali jsme krásné ty příběhy a jejich výklad, a jak hluboko utkvěl nám obsah i smysl jejich nejen v paměti, ale i v srdci! V nich uložen veliký poklad nebeských pravd, a čím hlouběji vnikáme ve smysl jejich, tím více krásných a vždy nových obrazů staví se před duši naši, tak že diviti se musíme moudrosti božské, která se jeví v nich.

Na nás duchovních jest, abychom poklad ten odhalovali, vybírali z něho a stavěli před duchovní oko mládeže i dospělých, čeho jim věděti a činiti třeba. Za tím účelem povstaly také přítomné promluvy, které prvotně určeny a pracovány byly pro dospělejší mládež školy měšťanské. Ku přání vd. p. J. J e ž k a, redaktora Pastýře duchovního, podáváme je spolubratřím na vinici Páně s doložením, že snažili jsme se, upravit je tak, aby bez veliké změny posloužiti jim mohly i pro věřící dospělé.

Mimo podobenství, jež v nedělních a svátečních perikopách jsou obsažena, přijali jsme jen ta, která obsahem svým zvláště důležitá se nám býti viděla, menších pominuvše. Dejž Bůh, aby knížečka tato něčím aspoň přispěla k užitečnému rozsévání dobrého semene učení Kristova.

V Soběslavi, v únoru 1888.

Václ. Macek.

Podobenství o koukoli mezi pšenicí.

(Na neděli 5. po zjevení Páně.)

Mat 13, 24—30.

Písmo sv. vypravujíc o stvoření světa dí (I. Mojž. 1, 31.): „A viděl Bůh vše, což byl učinil, a bylo velmi dobré.“ Jestliže o tvorech všech platí výrok tento, platí zajisté na místě prvním o tvorů nejdokonalším na zemi, o člověku, jež stvořil Bůh k obrazu a podobenství svému.

Rozhlédneme-li se však nyní po světě, spatřujeme v něm také mnoho zlého, a to zvláště při jmenovaném tvorů nejdokonalším, při člověku. Neutěšený úkaz tento již ode dávna zajímal mysl mnohých lidí nejmoudřejších a nejšlechtetnějších, kteří marně snažili se dopátrati původu a příčiny jeho. Čeho nemohl se domysleti pouhý rozum ani největších mudrců, to jasně ukázala nám Božská Pravda a Moudrost, poučil nás o tom sám Pán Ježíš podobenstvím dnešním. V podobenství o koukoli mezi pšenicí ukázal nám Pán Ježíš nejenom, odkud zlo, zvláště mravní zlo, totiž hřích pochází, ale i, proč Bůh trpí na zemi zlé lidi mezi dobrými, zvláště v církvi svaté, na niž v užším smyslu podobenství toto především se vztahuje. Konečně máme z podobenství toho seznati, jaký bude jednou osud dobrých i zlých, spravedlivých i hříšníků.

Podobenství toto Pán Ježíš sám svatým apoštolům ku žádosti jejich vyložil. S výkladem tím chci vás dnes blíže seznámiti a vytknouti, co v něm pro nás zvláště poučného se obsahuje.

Dle tohoto výkladu Pána Ježíše (Mat. 13, 37—39.) jest rozséváč dobrého semene Syn člověka, sám Pán Ježíš, a pole jest svět. Dobré símě, pravil Pán Ježíš, jsou synové království, totiž království Božího, a koukol jsou synové zlého. Nepřítel, který rozsíval koukol, jest původce zlého ve světě, jest to ďábel. To znamená: ovoce, čili následek a užitek semene dobrého, jež na světě rozsíval Pán Ježíš, totiž slova Božího jsou věřící, křesťané dobří, děti Boží, dědicové království Božího; ovoce, následek koukole, totiž působení ďáblova jsou křesťané špatní, lidé zlí, hříšníci, jak výslovně dí písmo svaté (I. Jan 3, 8.): „Kdo činí hřích, z ďábla jest.“ Žeň pak, pravil Pán Ježíš dále, jest skonání světa; ženci jsou andělé, kteří po posledním soudu koukol, to jest zlé lidi uvrhnou na oheň věčný, do pekla; pšenici pak, lidi dobré shromáždí do stodoly Pána Ježíše, uvedou do království Božího v nebesích.

Bůh stvořiv člověka obdařil jej na těle i na duši mnohými vzácnými dary přirozenými i nadpřirozenými. Mezi těmito dary nad jiné vzácný byla milost posvěcující, to jest svatost a spravedlnost, která působila, že byl člověk na duši velice krásný, naprosto dobrý a Bohu milý. A takovými, svatými a dobrými mohli a měli dle vůle Boží býti na světě lidé všickni. Takto nebeský hospodář poprvé „nasil dobrého semene na poli svém.“ Však již tenkrát ukázal se také brzy na světě koukol, hřích. A tážeme-li se, odkud koukol ten původ svůj vzal, tu zjevení Boží souhlasně s přítomným podobenstvím

dává odpověď: „přišel nepřítel jeho a naselel koukole mezi pšenici.“ Ďábel, nepřítel Boží, nepřítel lidí, lhář a vrah od počátku svedl již první rodiče k neposlušnosti, a tak má od něho hřích a všeliká mravní zkáza již v ráji svůj počátek a původ.

Od té doby nepřestal Bůh rozsévati símě dobré na poli svém, ve světě. Rozséal je v Zákoně Starém skrze mnohé svaté muže a konečně vlastního jediného Syna svého Ježíše Krista k témuž účelu poslal na svět. Pán Ježíš založiv království Boží na zemi nejprve sám rozséal v něm pšenici pravdy nebeské a poručil pak rozsévati ji v církvi stále skrze svaté apoštoly a jejich nástupce, aby všickni údové její poznávati a konati mohli, co dobré jest a varovati se zlého, a tak jsouce zde živi ctnostně po smrti blaženosti věčné došli.

Mladistvé osení semene Kristova počalo také ihned krásně se zelenati a utěšeně růsti. Roztomilý jest zajisté obraz, jaký poskytuje nám prvotní církev Kristova. Ani pohané nemohli upříti obdivu a chvály ctnostem prvních křesťanů. —

Však i nepřítel, závidě lidem znovu dobyté blaženosti věčné, nemeškal opět záhy nasíti koukole mezi pšenici Kristovu, užívaje k tomu v chytrosti své za nástroj i samých některých členů církve. Tu pak poznovu „když bylina vzrostla, ukázal se i koukol.“ Působením jeho již mezi dvanácti apoštoly objevil se Jidáš, a z téže příčiny vedle šířící se pravdy povstaly v církvi záhy i bludy, vedle vznešených ctností vyskytnuly se i hříchy a nepravosti.

A jako na počátku, tak po všecky věky bylo v církvi, a jest dosavad. Až posud v církvi Kristus učením svým a milostí svou dobré símě rozsívá, odchovává dobré křesťany, avšak také až dosud ďábel

všelijak odporuje a překází blahodárnému vzrůstu a působení dobrého semene. Ba za dob našich Bohu žel více než kdy jindy rozsívá tento nepřítel semeno nevěry a nepravosti, maje k tomu opětně za spojence a za nástroj i mnohé křesťany pobloudilé a zabředlé v nevěře a hříchu. Pobloudilci ti svým příkladem i slovem svým, ústně i písemně v rozličných knihách a časopisech nevěreckých a nemravných horlivě šíří bludné a záhubné své zásady a nauky ku patrné a jisté záhubě těch, kteří se jich přidržují a jim věří.

Než, jak to možno, pomyslí si mnohý, aby „nepřítel člověk“, ďábel a náhončí jeho takto nepozorovaně rozsíval své jedovaté sítě; jak možno, aby našli se lidé, kteří přijali by sítě to a pěstovali je v srdci svém ku škodě a záhubě vlastní? „Když lidé zesnuli,“ dí Pán Ježíš, přišel nepřítel a nasel koukole. Ďábel, kníže temnosti, štítí se světla a užívá tmy a noci, kdy lidé spí, ku provádění záhubného svého díla. To znamená: ďábel jen tenkrát může uškoditi lidem, může svést je ku zlému, když oni duchovně spí, to jest, když nejsou dosti opatrní, a nemají dosti pozoru na svá myšlení, na řeči své a skutky; když pokušení nepřemáhají a příležitostí zlých se nevarují; když pohřížení jsouce u vlažnost a netečnost ve věcech víry poprávají sluchu rozličným svůdcům, kteří pod rouškou přátelství a za heslem osvěty a svobody k nim se blíží, a věříce jako Eva v ráji hadovi klamným jejich slibům, bezbožné a nepočestné jejich nauky a zásady za pravdu mají.

Takováto nepozornost, neopatrnost a duchovní ospalost umožňuje a podporuje šíření se nevěry a hříchu. Proto ne nadarmo napomínal Pán Ježíš svaté apoštoly k duchovní bdělosti, řka: „Bdětež a modlete se, abyste nevešli v pokušení“ (Mat. 26, 41.). A podobně sv. Petr napomíná a vybízí věřících (I. Petr 5, 8.): „Strážliví buďte a bděte, neboť protivník váš,

ďábel, jako lev řvoucí obchází hledaje koho by poltil.“

Jak pravil Pán Ježíš, ukázal se koukol, až když „bylina vzrostla“. Tak až dosaváde zlo napřed obyčejně ukrývá se, ano často zdá se z počátku býti věcí zcela bezvadnou, nevinnou a mívá na omluvu svou a k obhájení svému výmluvy steré. Proč bych si nemohl nějakého vyražení a občerstvení popřáti, toho ani Bůh nezapovídá, omlouvá ku př. jednání své i nestřídmý prostopášník. Musím pamatovati na stará léta, dí opět na omluvu svou lakomec, a pod. Teprve když povahy své déle zatajiti nemůže, objeví se zlo v pravé své podobě. —

„Chceš-li půjdeme a vytrháme je j,“ pravili služebníci hospodářovi, když na poli užířeli koukol. Tito horliví sice, však neopatrní služebníci hospodářovi jsou lidé, kteří by rádi hříšníky ze světa vyhladili nechápajíce, proč je Bůh na světě i mezi křesťany trpí a jich všemocnou rukou svou ihned nevyhladí. O příčině toho poučuje nás odpověď hospodářova: „Ne, abyste snad trhájíce koukol, nevytrhali s ním i pšenice.“ Jako obilí a koukol na poli těsně rostou při sobě a v kořenech svých spleteny bývají tak, že jednoho vytrhnouti nelze bez poškození druhého; tak bývají i ve světě lidé zlí a dobří vespolek úzce spojeni, že vyhlazení oněch nezůstalo by bez bolestí a škodlivých následků pro tyto. Vždyť často i v jediné rodině nacházíme zastoupeny koukol i pšenici.

A kdyby vytrháním koukole, jak někteří vykládají, minilo se vyloučení všech špatných křesťanů a bludařů z církve, i to často s větší škodou než prospěchem by se potkalo; mnozí by snad raději církve než příbuzných svých opustili. Svatý Petr Chrysologus dí v příčině té: „Kdyby Pán koukole nesnášel trpělivě, tedy by církev ani Matouše, ani

Pavla neměla.“ Církev svatá ovšem vždy proti bludu povstává a jej zavrhuje; však jen ti, kdož v bludu svém tvrdošijni a zarputili jsou, sami sebe vylučují.

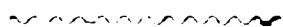
I jiné ještě jsou příčiny, pro které na světě zlí mezi dobrými trpěni bývají od Boha. Jako otec i nezdrárné děti miluje a dobrého jim přeje i činí, tak jedná i Otec nebeský s lidmi hříšnými; proto ponechává jim času, aby se polepšili a spaseni byli. Vedle toho mohou a mají i dobří z toho míti prospěch ten, že vidouce ohavné a zavržení hodné skutky hříšníků, sami tím více ctnost sobě oblibovati a v ní prospívati mají dle slov sv. Pavla (Řím. 8, 28.): „Těm, kteří Boha milují, napomáhají všechny věci k dobrému.“

Proto dí dále hospodář: „Nechť ať obé spolu roste až do žní.“ Až do konce, do skonání světa budou tedy dobří a zlí pospolu ve světě i v církvi. Mají „spolu růsti“, až by dospěli, dozráli ke žni, k soudu Božímu. Dobří mají růsti v dobrém, aby zasloužili si odměny, která bude tím větší, čím více byli zde koukolem obklíčeni, dušeni, čím více bylo jim bojovati, pokušení přemáhati a varovati se příležitosti zlé. Zlí pak, až dozrajou, až naplní zde míru svých hříchů, propadnou zasloužené pokutě věčné.

Odměnu prvých a tresty druhých zobrazil Pán Ježíš slovy hospodáře: „v čas žní řeknu žencům: Seberte nejprve koukol a svažte jej v snopky k spálení: pšenici pak shromážďte do stodoly mé.“ Slovy těmito krátce sice, ale zcela jasně vylíčen poslední soud a odplata věčná. Nevíme sice, kdy ona doba žní nadejde, ale víme, že přijde jistě, a kterak se tenkrát bude s lidmi dít. Tenkrát nebude míti více místa milosrdenství Boží, ale nastoupí přísná jeho spravedlnost. Zde dobří s hříšníky společně žijí, tehdaž pak skrze

anděly navždy oddělení budou; zde Bůh hříšníkům shovívá, na konec světa pak nekajicné tím přísněji zavržením trestati bude; zde ctnostné mnohdy soužením navštěvuje, a od hříšných je trápení nechává, tam pak je za to věčnou blažeností odmění a oslaví.

A když tomu tak, tu netřeba zajisté záviděti bezbožným a hříšníkům toho pozemského blaha a štěstí, jímž je Bůh v nezpytatelné moudrosti své nezřídka obmýšlí, aby snad odměnil jim již zde, co dobrého vykonali, protože nebude moci odměňovati jich na věčnosti. A zase naopak, pomyšlení na odměnu věčnou má nás povzbuditi k tomu, abychom vždy se snažili býti pšenicí Páně, abychom trpělivě nesli vše to zlé, jehož se nám zde zajisté ne bez dopuštění Božího dostává, abychom tím pečlivěji bděli nad srdcem svým a jeho žádostmi, tím udatněji bojovali proti nepřátelům spasení, tělu, světu a ďáblu, tím horlivěji přičiňovali se prospívati v bohumilých ctnostech a tak si zasloužili býti jednou shromážděni v stodole blaženosti věčné. Amen.

Podobenství o zrně horčičném a kvasu.

(Na neděli 6. po zjevení Páně.)

Mat. 13, 31—33.

Že nás Pán Ježíš utrpením svým a smrtí svou na kříži vykoupil, nic by nám neprospělo samo o sobě, kdybychom ovoce tohoto vykoupení svého, čili jak říkáme, zásluh Kristových nemohli státi se účastni. K tomu účelu, aby přivlastňováním těchto zásluh jeho dílo vykoupení lidského se dokonávalo u kaž-

dého člověka a tak mu sloužilo k dosažení života věčného, založil Pán Ježíš svatou církev svou, kterou sám nejraději královstvím Božím na zemi nazýval. V ní vedle zásluh svých uložil také poklad svého nebeského učení, aby tu neporušeně zachováno a neomylně hlásáno bylo až do skonání světa.

O církvi své chtěl Pán Ježíš, aby po celém světě se rozšířila, čili aby byla obecnou; neboť jako trpěl a zemřel za všechny lidi na světě, tak chtěl Pán Ježíš, aby všickni lidé skrze církev dojítí mohli svého spasení. Že se tak skutečně stane, že se církev jeho po celém světě rozšíří, to Pán Ježíš ne pouze vševědoucím okem svým předvídal, ale i posluchačům svým výslovně předpověděl, a sice podobenstvím o zrně horčičném. K podobenství tomu připojil Pán Ježíš ještě jiné jemu podobné, podobenství o kvasu, kteréž se rovněž na církev svatou vztahuje, a kterým zobraziti chtěl budoucí blahodárné působení její ve světě. Přihlédněmež tedy blíže k významu obou podobenství dnešních, a vízme také k poučení svému, kterak se předpovědění v nich obsažené splnilo.

„Podobno jest království nebeské zrně horčičnému, kteréž vzav člověk, naseł na poli svém,“ tak začal Pán Ježíš vypravovati podobenství své. Horčice jest bylina, jejíhož semene zvláště upraveného užívá se ku kořnění pokrmů, neb i při léčení k odnímání horkosti. V zemích východních jest bylina ta obecně známa a četně pěstuje se tam na polích; protož také smysl celého podobenství mohl býti posluchačům Pána Ježíše snadno pochopitelný. Zrnem horčičným rozumí Pán Ježíš církev svatou, pole jest svět, a muž který semene naseł na poli svém, jest sám Pán Ježíš, zakladatel církve.

V čem ale a kterak podobá se církev Kristova zrnu horčičnému? V tom, co dí o něm dále Pán Ježíš: „kteréžto sice nejmenší jest mezi všemi semeny, ale když zroste, jest větší, nežli všecky byliny, a bývá (jako) strom, takže ptáci nebeští přilétají a bydlejí na ratolestech jeho.“ Pán Ježíš nazývá semeno horčičné nejmenším, což rozuměti se má v tom smyslu, že jest velmi malé, nepatrné, zvláště oproti ostatním semenům na poli pěstovaným. Přece však bývá v krajinách východních vzrůst jeho větší, než ostatních plodin polních, tak že se podobá stromu, v jehož ratolestech ptactvo nebeské útulku nalézá a hnízdí. A v tom právě záleží veliká podobnost mezi zrnem horčičným a církví Kristovou. Jako zrno horčičné nepatrné jest, tak i církev Kristova byla v počátcích svých malá, nepatrná záležejíc ze 12 apoštolů, 72 učenníků a něco málo věřících. Bláznovstvím zdáti se mohlo a zdálo se mnohým tenkrát, aby 12 neučených a chudých rybářů obrátilo a kříží Kristovu získalo celý svět. Proto také mnozí z počátku křesťany pohrdali a jim se posmívali. Však právě „co bláznivého jest ve světě, vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré a co mdlého jest ve světě, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné“ (I. Kor. 1, 27.). To platí i zde, jak vykládá sv. Ambrož, řka: „Ne mudrce, ani boháče a lidi urozené a vznešené, ale rybáře a celníky vyvolil si Pán Ježíš, aby se nezdálo, že ostrovtipem a moudrostí, neb bohatstvím a vážností přitáhl některé k milosti své.“

Však nejen v počátcích svých, ale i ve vzrůstu svém podobala a podobá se církev svatá zrnu horčičnému. Jako zrno horčičné, když zaseto bývá na pole rychle a bujně roste, tak sotva Pán Ježíš církev svoji založil a Duchem sv. utvrdil, počal ihned její podivuhodný, ano zázračný vzrůst. Tak hned v den

Letnic židovských, když Duch sv. na apoštoly sestoupil, a brzy na to, když sv. Petr učinil ve jménu Ježíše Krista první zázrak ve dveřích chrámových, tisícové počali hlásiti se ku kříži Kristovu. Odtud rostl počet vyznavačů Kristových den co den. Neuplynul ještě ani jeden věk, a již rozkládal strom církve Kristovy větve své skoro po celém tenkrátě známém světě. Nic neprospělo, že tomuto vzrůstu církve Kristovy postavili se na odpor židé i pohané, a mezi těmito zvláště mocní světovládní císařové Římští, kteří po celá skoro tři staletí veškeru svoji moc a sílu marně napínali, aby nenáviděné křesťanství vyhubili, neštítíce se užiti k tomu násilí, ukrutností a muk, jakých jen zloba lidská vymysleti mohla. Čím více však bylo křesťanům trpěti, tím více rostl počet jejich; krev mučeníků, jak dí spisovatel Tertullián, byla semenem nových křesťanů.

Ani posměch, jaký pohanští mudrcové tropili sobě z Krista a církve jeho hledíce ji zlehčiti a lidu zoškliviti, neuškodil jí. A když konečně v samém lůně církve povstali jí škůdcové, bludaři a kacíři, hrozíce rozštěpením a zkázou stromu vzrůstajícímu, sami odpadli, jako spadají se stromu suché větve a listí; strom Boží pak zůstal bez porušení, zelenal se a rostl rozprostíraje dále své větve, tak že nyní není již země, v níž byl by kořenů svých nezapustil, větví svých nerozšířil. V pravdě veliký to a mohutný strom, jemuž ve světě není rovného a v němž dle předpovědění Pána Ježíše nejbezpečnějšího útulku nalézají ptáci nebeští!

Kdo jsou ale tito ptáci nebeští, kteří přilétají a bydlejí na ratolestech jeho? Jsou to jednotliví lidé i celí národové, kteří jeden po druhém vcházelí a dosud vcházejí do církve, aby v ní šťastně žili a spasení svého došli.

O tom, jakého blaha a štěstí jednotlivci i celí národové v církvi dojdou, kterak ona ku pravému blahu jejich, nejen věčnému, ale i časnému přispěje, jak lidstvo zušlechtí a takřka tvářnost celého světa promění, o tom všem předpověděl Pán Ježíš v podobenství druhém, řka: „Podobno jest království nebeské kvasu, kterýž vzavši žena, zadělala do tří měřic mouky, až zkysalo všechno.“ Zde kvas opětne církev znamená; tři měrice mouky jsou člověčenstvo; ženou pak míní Pán Ježíš sama sebe.

Obecně jest známo, že kvas zadělaný do mouky v krátkém čase ji veskrze proniká, ku kvašení přivádí, a tím že těsto užitečným, chutným a záživným pokrmem se stává. Podobně i církev Kristova učním svým i svými milostmi jako jednotlivce, tak i veškeré člověčenstvo duchovně proniká, povahu jeho mění, myšlení i jednání jeho zušlechtuje působíc mocně v rozum, vůli i cit člověka. Mnozí vykládači písma sv. vztahují proto také udaný počet tří měřic mouky ku jmenovaným třem mohutnostem duše lidské.

Kterak církev Kristova proměnila a zušlechtila veškeré smýšlení a jednání lidské, snadno poznáme, když přirovnáme dobu před příchodem Pána Ježíše k době nynější, život pohanů k životu křesťanů. Pohané neznajíce pravého Boha a Pána skláněli kolena svá před tvory, neb i modlami vlastní rukou učiněnými, tedy před kovem, dřevem, hlínou a kamenem; těm prokazovali božskou čest, a osvědčovali jim úctu svoji často i hříchy a hnusnými nepravostmi. Avšak i židé, ač pravého Boha znali, neměli o něm přece pojmu jasného a čistého považující jej více za přísného pána, než za laskavého otce. Teprve Pán Ježíš naučil lidi znáti Boha jako dobrého, laskavého otce, naučil je milovati jej, a poslouchati ho z lásky a ne z bázně otrocké.

Také o světě a jeho původu, o člověku a jeho na světě účelu měli pohané pouze rozličné smyšlenky; teprve Pán Ježíš o nejdůležitějších těchto pro každého člověka pravdách podal nám žádoucí světlo. Pověděl nám nejen, proč a k čemu jsme na světě, ale i kterak cíle svého docházeti můžeme a máme.

Pohané považovali za dovolené všechno, co lahodilo smyslům a hovělo jejich žádostem, čehož veliká mezi nimi kleslost mravů přirozený byla následek. Pán Ježíš naučil nás zapíratí sebe a ovládati tělesné žádosti rozumem věrou osvěceným a vůlí milostí Boží posilněnou. — Zkrátka, vše co dobrého máme nyní na sobě, tomuto působení Božímu připisovati musíme, volajíce se sv. Pavlem: „Milostí Boží jsem, co jsem.“

A vizme dále, jak byl před příchodem Pána Ježíše uspořádán život společenský a rodinný? V rodině pohanské žena platila za otrokyni mužovu a dítky jen tenkrát mohly těšiti se ze života, když se otci jejich líbilo. Otec měl právo je hned po narození buď usmrtiti, neb pohoditi, jak dosud se děje zhusta v Číně, neb jiných zemích pohanských. Veliká část lidí zbavena osobní svobody, úpěla v těžkém otroctví. S ubohými otroky nakládáno nejinak, nežli u nás nakládají s nerozumným zvířetem; pán mohl svého otroka nejen prodati, ale dle libosti trýzniti, neb i zabiti. Život lidský po většině měl u pohanů cenu tak malou, že nejen každý sám mohl se ho zbaviti, při čemž ještě považován byl obyčejně za hrdinu, ale bylo i dovoleno lidem starým, sešlým a nemocným neb jinak ku práci neschopným násilím sprovoditi ze světa. —

Jak se to vše příchodem Pána Ježíše a působením církve jeho změnilo! Pán Ježíš naučil nás, kterak jsouce všickni dítky jednoho Otce nebeského, máme se vespolek jako bratři a sestry milovati,

kterak máme i o tělesný život svůj a bližního, jakožto nejvzácnější dar Boží pečovati. A tato láska k bližnímu Kristem v srdce lidská vštípená brzy počala utěšené nésti ovoce. Otroctví pominulo u národů křesťanských docela, ženě navracena její důstojnost, a života lidského šetří se jak u dítěte tak i u starce, a za tou příčinou povstaly působením církve četné domy a ústavy pro lidi chudé a sešlé, pro nemocné a sirotky, jimiž často v míře rozsáhlé naplňuje se hlavní zákon Kristův, zákon lásky k bližnímu. —

Hle! m. m., toť ten blahodárný účinek nebeského kvasu, učení Kristova a církve jeho; tak pronikl a zušlechtil kvas ten život jednotlivce, a tím i celých rodin, a v rodinách celé společnosti lidské. Že pak tak skvělým způsobem se na církvi katolické naplnilo, že naplnilo se i při tolika a takových překážkách na ní všecko, co Pán Ježíš v podobenství o zrně horčičném a o kvasu o zevnějším rozšíření i vnitřním působení jejím předpověděl, to zároveň jest důkazem neklamným, že církev ta Božského jest původu, že jest pravou církví Kristovou.

Již přes tisíc tomu let, m. m., co strom církve té větve své také nade vlastní naší rozprostřel, co také náš milý národ v stínu jeho bydlí a utěšeně prospívá. Děkujmež Bohu za štěstí to a milost tu z vroucího srdce svého a na znamení vděčnosti všemožně se k tomu přičiňme, aby také srdce naše kvasem Božského učení Spasitele našeho proniknuto bylo skrz na skrz. Dbejme o to, abychom toto spásitelné učení Pána Ježíše nejen dobře poznali, ale jím také veškeré své myšlení a jednání pořádali a řídili, abychom byli učenníky Kristovými ne pouze dle jména ale i skutkem, i životem. Jen tenkrát prospěje nám, že údy pravé církve jsme, když s mi-

lostí Boží, které se nám v ní dostává, také věrně budeme spolupůsobiti, abychom na konci života svého se svatým apoštolem národů radostně mohli zvolati: „Milost Boží ve mně marna nebyla“ (I. Kor. 15, 10.). Amen.

~~~~~

Podobenství o dělnících na vinici.

(Na neděli Devítník.)

Mat. 20, 1—16.

Svatý evangelista Matouš vypravuje (v 19. kap.) o bohatém mládenci, který přišed tázal se Pána Ježíše, co by činiti měl, aby dosáhl života věčného. Když mu Pán Ježíš odpověděl: ostříhej přikázání, řekl mladík: všeho toho jsem ostříhal od své mladosti, čeho se mi ještě nedostává? Na to pravil mu Pán Ježíš: „Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, a rozdej chudým a budeš míti poklad v nebi, a pojď a následuj mne.“ To když mladík uslyšel, dí dále sv. evangelista, odešel smuten, neboť měl mnoho statků, jichž vzdáti se nechtěl.

Když poslední ona slova Pána Ježíše svatí apoštolové slyšeli, i pro sebe dle nich jakési zvláštní odměny se nadáli, protože již dříve učinili, co Pán Ježíš radil bohatému mladíku. Takové smýšlení a očekávání jejich poznáváme ze slov sv. Petra, který přistoupiv k Pánu Ježíši tázal se ho: „My jsme opustili všechno a následovali jsme tebe; což tedy bude nám?“ t. j. jakou odměnu máme za to k očekávání?

Protože ve slovech těch, která sv. Petr ve jménu všech svatých apoštolů přednesl, skryta byla jakási domýšlivost a hrdost, pro kterou očekávali v nebi

odměnu větší zvláště z té příčiny, že oni první byli, kteří Pána Ježíše následovali; chtěl Pán Ježíš tuto hrdost jejich jemně pokárati, a jim dáti na srozuměnou, že i pozdější věrní a horliví hlasatelé a vyznavači jeho učení téže odměny v nebi jako oni dojíti mohou, a že nezáleží tolik na tom, kdy a jak dlouho kdo apoštolem neb křesťanem bude, ale jak věrně a horlivě povinnosti své křesťanské bude plniti. Proto pravil výslovně: „Mnozí pak první budou posledními a poslední prvními.“

Aby toto poučení svatí apoštolové tím zřejměji nahlédli, oděl je Pán Ježíš v roucho podobenství o dělnících na vinici, které církev sv. dnes, na počátku doby velikonoční předčítati dává. Ačkoliv se podobenství to především sv. apoštolů a jejich nástupců týká, vztahuje se přece také na všechny ostatní vyznavače víry Kristovy, a také pro ně obsahuje mnohá naučení. Z těch také my dnes vybereme, co by k poučení našemu sloužilo.

„Podobno jest království nebeské člověku hospodáři, kterýž vyšel na úsvitě, aby najal dělníků na vinici svou,“ těmi slovy podobenství dnešní začíná. Pán Ježíš přirovnává v něm Boha Otce k hospodáři, který najímá dělníky na vinici svou, aby zobrazil otcovskou dobrotu a péči jeho o celý svět, zvláště o lidi.

Vinicí jeho rozumí se církev svatá, a dělníci na vinici najatí jsou všickni křesťané, kteří k tomu jsou od Boha povoláni do církve, aby v ní konali, co by ke cti Boží a jim ke spasení sloužilo, aby vedli život vpravdě křesťanský. A dílo toto zajisté není podobno práci, již dělníci na vinici konají, a která tudíž nad jiné vhodným jest díla toho obrazem. Jako na vinici nejprve připravuje se půda tím, že se mrví,

kypří a plevelé zbavuje; tak třeba připraviti i půdu srdce dobrou, ochotnou vůlí, aby nejen schopno, ale i ochotno bylo ku přijetí pravdy a cnosti; třeba vypleti z něho koukol hříšných žádostí, aby milost Boží v něm sídleti mohla trvale. Čím lépe jest srdce naše takto připraveno, tím lépe ujímá se v něm a roste ušlechtilá réva svaté víry a křesťanských cností. Jako révu třeba přivázati ke kolu, a zbytečné jí odejmouti výhony; tak i křesťanu pevnou třeba jest hledati oporu v Kristu, v jeho svatém učení a milosti, a při tom postem a zapíráním sebe krotiti a přemáhati žádosti nezřízené. Vinici potřebí jest plotem, neb i stráží chrániti před škodou od zvířat i lidí; podobně třeba i křesťanu býti na stráž, aby nejúhlavnější nepřátelé a škůdcové duše jeho, tělo, svět a ďábel nezmařili ovoce práce duchovní.

K této práci na vinici své, ke službě Boží a ku péči o spasení Bůh nikoho nenutí, ale pouze najímá, zve a vybízí. Že Bůh dal lidem svobodnou vůli, chce proto také od nich službu svobodnou, službu, která by z pouhé lásky k němu vycházela. Jen taková služba jest mu mila a nám záslužna, jen za takovou slibuje Bůh mzdu, odměnu, jako slíbil ji hospodář dělníkům na úsvitě najatým, jak dí o něm Pán Ježíš: „Smluviv pak s dělníky z peníze denního, poslal je na vinici svou.“

Penizem denním, který slíbil hospodář dělníkům na úsvitě najatým, rozumí se Bůh sám, to jest požívání jeho, patření na tvář jeho v životě věčném, v čemž hlavně blaženost vyvolených záleží, jak On sám výslovně pravil Abrahamovi: „Já jsem odplata tvá veliká velmi“ (I. Mojž. 15, 1.). Tuto velikou odměnu slibuje Bůh až dosaváde všem křesťanům, když je křtem svatým na vinici svoji najímá, do církve svaté přijímá. Již tenkrát uzavírá s každým zvláště smlouvu, které úmluva křestní říkáme, a ve které

slibuje každému, že jej životem věčným odmění, bude-li, až dospěje, věřiti a dle víry své žíti, čili bude-li mu v životě svém věrně sloužiti, a o spasení duše své horlivě pečovati.

Dobrý a pečlivý hospodář nespokojil se s prvním najetím dělníků na vinici svou; i jiným ještě chtěl dopřáti výdělku, a proto „vyšed okolo hodiny třetí, uzřel jiné ani stojí na trhu zahálejíce, a řekl jim: Jdětež i vy na vinici mou, a co bude spravedlivého, dám vám. A oni šli. Opět pak vyšel při šesté a deváté hodině, a učinil též.“ Hodinou třetí, šestou a devátou dle tehdejšího počtu židovského rozumí se dle našeho počtu hodina devátá a dvanáctá dopoledne, a třetí hodina odpolední.

Bůh rovněž nepřestává na tom, že křtem sv. přijal člověka do církve, a slibem křestním jej ke službě své zavázal; ale i potom ještě, když nepracuje ale zahálí, o hodině třetí, šesté a deváté, to jest u věku mladém i dospělém jej opět a opět ke službě své vybízí a pobádá, a odměnu mu slibuje. Toto pobádání děje se rozmanitým způsobem: skrze ústa rodičů, učitelů a pěstounů, hlasem svědomí, radou a dobrými příklady přátel, dobrou, poučnou knihou; hlasem kazatele a zpovědníka, jímž ku pokání nás vybízí a j. I rozličná soužení a strasti, které Bůh na nás sesylá, nejsou leč toliké důkazy jeho péče o nás a dobroty, která nás skrze ně před hříchem uchrániti, neb na cestu ctnosti zpět uvéstí se snaží.

Ještě jednou a naposledy vyšel hospodář o hodině jedenácté, poslední to hodině před večerem a „nalezl jiné, ani stojí, i řekl jim: Co tu stojíte celý den zahálejíce? Ač bylo dne již jen na krátce, přece „dí jim: Jdětež i vy na vinici mou.“

Hodina jedenáctá znamená stáří člověka. Kdo až do té doby, tedy po celý život svůj zahálel a nepracoval na vinici Páně, vším právem zaslouží výčitku, která stihla ony dělníky: „co tu stojíte zahálejíce?“ A kteří jsou to křesťané, na něž slova výčitky té se vztahují? Výčitkou hospodářovou kárá Pán Ježíš duchovní zahálku těch, kteří ničeho nekonají ke cti a chvále Boží, ke spasení svému a bližního, byť sebe více se jinými věcmi obírali a pachtili. Výčitka ta platí křesťanům takovým, kteří duše své zanedbávají shánějíce se po celý život svůj raději neb výhradně po statecích, slávě a rozkošech tohoto světa; kteří, ač křesťany jsou, žijí přece tak, jako by pohané byli, jako by dosud nikdy ku práci na vinici Páně nebyli voláni. Ač Bůh dosud marně je volal k sobě, a ke službě své hlasem svědomí i hlasem církve svaté a jinými způsoby, přece jich v nestihlé shovívavosti své nezavrhuje, jak zasloužili, nevyklučuje jich z blaženosti věčné, ale i ve stáří dává jim ještě čas a příležitost, aby zanedbané mohli nahraditi, aby obrátivše se k Bohu, života věčného si mohli zasloužiti.

Tenkráté, o hodině jedenácté, volá je Bůh naposled, ale mocněji a důtklivěji, než kdykoliv jindy. Šedivý vlas, vráskovitá tvář, slabost těla, časté nemoci připomínají jim patrně, že život chýlí se ke konci, hrob že blízek jest, že čas nejvyšší pamatovati na duši, připravovati se na věčnost, nechtějí-li zůstat tam bez odměny, beze mzdy.

„Když pak byl večer, dí pán vinice svému správci: Zavolej dělníků a dej jim mzdu, počna od posledních až do prvních.“ Každému člověku přiblíží se dřív neb později večer života — smrt, a po té následovati bude odměna těch, kteří až do konce věrně setrvali v díle vytknutém, kteří v posvěcující milosti zemřeli, jak dí sám Pán

Ježíš, řka: „Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude“ (Mat. 10, 22.). Zvláště ale rozumí se večerem konec světa a správcem sám Pán Ježíš, který tenkrát veřejně souditi bude všechny lidi, jak sám předpověděl: „Aniž pak Otec soudí koho, ale veškeren soud dal Synu“ (Jan 5, 22.).

Při výplatě mzdy „přišedšeti, kteří byli okolo jedenácté přišli, vzali po jednom penízi. Přišedše pak i první domnívali se, že více vezmou, ale i oni vzali po jednom penízi.“ Těm, kteří jen jednu hodinu na vinici pracovali, stejné dostalo se mzdy, jako těm, kteří pracovali celý den. Proto domnívali se tito býti zkráceni a poškozeni, a „reptali proti hospodáři, řkouce: Tito poslední jednu hodinu toliko dělali a rovné jsi je učinil nám, kteří jsme nesli břímě dne i horka.“

Všem křesťanům, kteří v posvěcující milosti umírají dostává se za odměnu život věčný, bez ohledu na to, jak dlouho kdo na vinici Páně pracoval. Tím ovšem není řečeno, že by nebylo v životě tom dle zásluh rozličného stupně blaženosti a slávy. Vždyť sliboval sám Pán Ježíš bohatému mladíku, že bude míti „poklad v nebi,“ když prodá, co má, rozdá chudým a následovati bude Pána Ježíše. Odměna v nebi neřídí se pouze tím, jak dlouho, ale také tím, jak horlivě kdo Bohu sloužil a o spasení své pečoval. Mnohý zajisté, jak dí kniha Moudrosti (4, 13.): „dokonav v krátku, naplnil časy mnohé,“ to jest, ač krátký měl život, neb krátký jen čas Bohu sloužil, vykonal mnoho dobrého, a získal si zásluh tolik, jako jiný za čas dlouhý. Svatí apoštolové nebyli od narození na vinici Páně, svatá Máří Magdalena dříve hříšnice byla, a přece dostalo se jim mezi vyvolenými zajisté místa předního. A tak dosud mnozí,

kteří se třeba až na konec života obrátili k Bohu, pro kajicnost svoji, lásku svou k Bohu a horlivost v dobrém v nebi, ne-li přednější, třeba aspoň stejní budou s mnohými jinými, kteří po celý život Bohu sloužili, však málo horlivosti při tom jeví, jak předpověděl sám Pán Ježíš, řka: „T a k ť b u d o u p o s l e d n í p r v n í m i a p r v n í p o s l e d n í m i,“ to jest, mezi prvními a posledními v nebi rozdíl nebude.

To ovšem neodporuje nijak nejvyšší spravedlnosti božské. Bůh nikomu neupírá, co mu slíbil, nikoho nezkracuje v tom, čeho si zasloužil, jakož řekl hospodář dělníku reptajícímu: „Příteli, nečiním tobě křivdy. Zdaliž jsi z peníze denního nesmluvil se mnou? Vezmiž, co tvého jest a odejdi.“ Výplata dělníků na vinici pracovavších jest však krásný obraz převeliké dobroty a nestihlého milosrdenství Božího, které kajicnému hříšníku i v poslední chvíli odpuštění a milosti, a tím i života věčného neodpírá. Bůh každému dává milosti své tolik, aby spasen býti mohl. Dává-li ale dle nezpytatelné rady a moudrosti své někomu více, jak se Jemu samému líbí, má k tomu úplné právo, na něž se i hospodář odvolával, řka: „Zdaž mi není svobodno učiniti, co chci?“

Závisti a reptání nespokojených, o němž mluví podobenství, ovšem mezi nebešťany není; v podobenství proto o něm zmínka se děje, aby hospodář poukázati mohl ku své spravedlnosti a dobrotě, a odvolati se na své právo. Ovšem jeví se taková závist ano i reptání proti Bohu často na zemi. i mezi křesťany, jejichž oko bývá nešlechtné, to jest závistivé, protože Bůh dobrý jest; kteří nad tím se často trápí, když Bůh jiným také tolik, neb snad i více dobrého dal, nežli jim, ač jim žádné křivdy neučinil, protože i jim dal tolik, mnoho-li k časnému životu a věčnému blahu potřebují, aniž by k tomu povinen byl.

Bůh v nestihlé dobrotě své stvořil všecky lidi pro nebe, a proto chce, „aby všickni lidé spaseni byli a ku poznání pravdy přišli“ (I. Tim. 2, 4.). Však z těch, kteří v církvi jsou, jak z přítomného podobenství patrno, jenom ti spasení dojdou, kteří horlivě pracují až do konce, kteří v posvěcující milosti umírají; z ostatních pak lidí, jak učí katechismus, jenom ti, kteří bez viny své nevědí, že katolická církev jest pravá církev Kristova, ale upřímně žádají, aby v pravé církvi byli, a také se vynasnažují plniti vůli Boží. Protože ale počet těch, kteří takto ke spasení přijdou, proti velikému počtu ostatních údů církve a všech lidí vůbec, jenom malý jest, proto pravil Pán Ježíš na konci podobenství svého: „Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.“

Také vy všickni, moji milí, povoláni jste za dělníky na vinici Kristovu, do církve, také s vámi učinil Bůh na křtu svatém úmluvu, v níž vám za odměnu slíbil věčnou blaženost, budete-li mu v životě svém věrně sloužiti. Nuže, rozpomeňte se ve chvíli této posvátné, kterak jste dosavad svůj křestní slib plnili; zdali zasloužili jste si přislíbené odměny. Uvažte, jaký byl by asi osud váš, kdyby dnes Bůh duši vaši k sobě povolal. — Jestli snad svědomí vaše musí vám vytknouti, že své povinnosti křesťanské konali jste dosud povrchně a nedbale, započněte aspoň od dnešního dne konati je horlivě, konati je z lásky k Bohu a pro spasení duše své. Neodkládejte s polepšením a neříkej nikdo z vás: Jsem ještě mlád, mám na polepšení ještě času dost; až přijde jedenáctá hodina, až budu stár, pak počnu Bohu sloužiti; Bůh přijme mne zajisté na milost, jako ony poslední dělníky. To bylo by velmi pošetilé, ano na nejvýš nerozumné a nebezpečné jednání. Ti dělníci, které posýlal hospodář o hodině třetí, šesté a deváté na vinici svou, také neodkládali, ale uposlechli hned,

a šli do práce; sice by je byl hospodář sotva přijal později, a mzdy nebyli by žádné dostali. A kdo z vás jistě může vědět, že ještě dlouho bude živ? Snad mnohému z vás již nadešla hodina jedenáctá, snad ve chvíli této naposledy jej volá Pán ke službě své. Neuposlechneli-li dnes, zítra snad bude již pozdě, a pro zahálku svou žádný z vás nebude míti výmluvy: nikdo mne nenajal.

A protož radující se z toho a děkující Bohu za velikou a nezaslouženou tu milost, že jste v pravé církvi, mezi povolányými, vynasnažte se ze všech sil, abyste také k vyvoleným jednou mohli býti počteni. Buďte tak živi, abyste na konec života těšiti se mohli na slíbenou odměnu, jako těšil se na ni sv. apoštol Pavel, když napsal (II. Tim. 4, 7—8.): „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonat, víru jsem zachoval. Naposledy složená jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá Pán v onen den spravedlivý soudce.“ Amen.

Podobenství o rozsévači.

(Na neděli 1. po Devítníku.)

Luk. 8, 4—15.

Mnozí nepřátelé víry a církve Kristovy té okolnosti užívají za důvod a omluvu své nevěry, že i mezi věřícími křesťany mnozí jsou, kteří učním církve sv. se nespravují, podle něho života nevedou. Kdyby prý, tak soudí nevěrci, učení to pravé bylo, v životě všech křesťanů ovoce jeho by se jevilo. Jako by námitku takovou již předem vyvrátiti chtěl,

předpovídal Pán Ježíš sám o osudech slova svého u rozličných posluchačů, sám poučil nás, proč u všech nemá stejného účinku, proč jen u některých hojně ovoce přináší, u některých pak jen skrovný účinek působí, a u jiných docela bez účinku zůstává. Poučení to obsaženo jest v krásném podobenství o rozsevači. Podobenství to, vzaté z nejbližšího okolí, vypravoval Pán Ježíš sedě na lodičce četným zástupům shromážděným na břehu jezera Genezaretského, kteří sami v touze své po slyšení slova Božího nebyli nepodobni rolím úrodným, rozkládajícím se kolem jezera. Rovněž nebylo posluchačům, kteří sami po většině vzděláváním a osíváním půdy se zaměstnávali, těžko ve smysl podobenství toho tím hlouběji vniknouti, a poučení z něho si vybrati.

Poněvadž smysl a význam podobenství toho Pán Ježíš sám svatým apoštolům vyložil, nezbývá nám, než abychom výklad ten si v mysli obnovili a obrátili také na sebe. Z výkladu toho poznáme, kterak slovo Boží třeba slyšeti, kterak s ním máme spolupůsobiti, aby nám také užitek stonásobný pro život věčný přineslo.

Pán Ježíš pravil: „Vyšel rozsěvač, aby rozsíval símě své.“ Kdo by onen rozsěvač byl, Pán Ježíš výslovně nepraví; že ale sebe sama rozsěvačem tím rozumí, vysvítá z toho, že símě, jež rozsívá, slovo Boží jest. V jiném pak podobenství, které vypravoval současně, totiž v podobenství o koukoli a pšenici, výslovně Pán Ježíš doložil: „Rozsěvač dobrého semene jest Syn člověka“ (Mat. 13, 37.). Tento rozsěvač „vyšel, aby rozsíval símě své“; tak i Pán Ježíš přišed na svět, rozsíval símě, hlásal tu učení své. A jeho jest símě to i tenkrát, když On, vrátiv se k Otci, nerozsívá ho více sám, ale skrze

svaté apoštoly a jejich nástupce, jimž učení své jako drahý poklad k zachování a rozšíření po celém světě odevzdal, a jimž k účelu tomu, aby od pravdy se neodchýlili a tak símě učení jeho neporušili, slíbil až do skonání světa pomoc vlastní a pomoc Ducha svatého.

Kdykoliv tedy v církvi katolické hlásá se slovo Boží, rozsívá se símě Pána Ježíše na půdu srdce lidského. Aby semeno se dařilo a užitek přineslo, nezbytně třeba jest, aby prve půda dobře připravena byla. Tak i srdce lidské musí dobře připraveno býti, má-li v něm símě slova Božího se dařiti a užitek nésti; zůstává-li bez užitku, není viny na semenu, ani na rozsévači, učiteli, ale na srdci posluchače. Nalezne-li slovo Boží půdu dobrou, jsou účinky jeho podivuhodné. Otec Ventura dí: „Osvěcuje Ducha, proniká srdce, krotí vášně, usvědčuje bludy a přesvědčuje o pravdě, potírá nepravost a rodí ctnost. Nevěrece činí věřícím, hříšníka spravedlivým, člověka andělem. Povznáší člověka z nízkosti země a činí jej přítelem a dítětem Božím, dědicem nebes, kde s Bohem stoluje v blaženosti věčné.“

Srdce lidské nebývá ale vždycky pro símě slova Božího půdou dobře připravenou a úrodnou. V podobenství dnešním zobrazeno jest v příčině té čtvero hlavních vlastností a rozdílů srdce lidského, na něž i všechny ostatní odchylky uvést lze.

1. V některém srdci nepůsobí slovo Boží ničeho; bývá tu s ním, jako se zrnem, které „padlo vedle cesty, i pošlapáno jest, a ptáci nebeští se zobali je.“ Význam slov těchto vykládá sám Pán Ježíš takto: „kteří vedle cesty, jsou ti, kteří slyší; potom přichází ďábel, a vynímá slovo ze srdce jejich, aby věříce, spaseni nebyli.“

U některých křesťanů není znáti účinků slova

Božího žádných, protože srdce jejich podobá se tvrdé, ušlapané cestě, kde zůstává semeno na povrchu ležeti, a pak bývá buď pošlapáno, nebo sezobáno od ptáků. A čím stává se srdce lidské podobno tvrdé, ušlapané cestě? To působí hlavně lehkomyšlnost, netečnost a lhostejnost u víře. Kde hříchy tyto sídlí, tam nedbá se na učení nebeské pravdy, ať se mu přednáší jakkoliv. U křesťanů takových není ochoty ku přijetí slova Božího; oni ho buď ani neposlouchají, neb slyšíce ihned je zapomínají. Srdce jejich všímá si jen dojmů světa, k Bohu a věčnosti jest lhostejno a necitelo. Pravdy nebeské, které někdy slychají, zašlapávají a ztrácejí se v hluku, starostech a roztržitostech života, aneb bývají sezobány od ptáků, to jest, ďábel a náhončí jeho, společnosti světáků a svůdců působí k tomu, že křesťané brzy na pravdy ty zapomínají, a že nezbývá v srdci jejich nic z toho, co bylo slyšeno. Konečný smutný následek úkazu toho bývá, jak Pán Ježíš sám v podobenství předpověděl, že lidé ti, ač jsou křesťané, věřící, spasení nedojdou.

2. U některých věřících nepůsobí slovo Boží mnoho, podobně jako semeno, které „padlo na skálu, a vzešlé uvadlo, protože nemělo vláhy.“ To jsou dle výkladu Pána Ježíše ti, kteří „když uslyší s radostí přijímají slovo: ale ti nemají kořenů; ježto na čas věří a v čas pokušení odstupují.“ Kde na poli pod vrchní tenkou vrstvou půdy úrodné jest skála, tam vzejde sice ze semene rostlinka útlá, nadějně se zelená a úrodu slibuje, však trvale nemůže růsti a se dařiti, nemůže také užitku dáti, protože do skály nemůže zapustiti kořenů svých. Nedostává se jí potřebné potravy a vláhy, a proto, když slunce vzejde a počne vysýlati horké paprsky své, bylina útlá usychá a hyne.

Podobně mnozí věřící ochotně mívají podíl na službách Božích, a přijímají slovo Boží s věrou i radostí; ano bývají jím i dojati uznávající jeho krásu a pravdu. I zdálo by se, že slovo Boží přinese u nich hojné ovoce křesťanských ctností. Leč dobrý dojem slova Božího jest u nich jen povrchní, nestálý, a nevniká hluboko do srdce jejich; když pak přijde čas pokušení, „odstupují“, zapomínají na všechny dobré úmysly své. Když mají víru svoji osvědčiti skutky; když mají pro ni něco vykonati, podstoupiti, něco obětovati; když mají sebe zapírat, neb snést snad hanu a posměch nevěrců; pak od ní raději odstupují, ji zapírají. Také první nával hříšných žádostí a náruživostí vrací srdce jejich opět ku předešlým bludům a hříchům. Křesťanům takovým nedostává se síly, aby podnikli vítězný boj s náruživostmi svými, aby pokušením a nástrahám svůdným statečně odpírali; oni chtěli by království nebeské získati bez namáhání, bez obětí a boje. U takových křesťanů slovo Boží ovšem velikého užitku přinést nemůže.

3. U jiných opět z jiné příčiny nepůsobí slovo Boží trvale. Se slovem Božím děje se v srdci jejich jako se semenem, které „padlo mezi trní, a trní spolu vzrostlé udusilo je.“ To jsou, jak dí Pán Ježíš, ti křesťané, „kteříž slyšeli, ale jdouce po pečování a zboží a radostech života bývají udušeni a nepřinášejí užitku.“

Trní vždy bujněji roste než osení, a vyssávajíce z půdy šťávu, dusí vše, co roste vedle. Také v srdci lidském zakořeněno bývá rozličné trní nezřízených a hříšných žádostí, které dobrému semeni slova Božího nedopouštějí vzrůstu. Srdce takové přijímá sice slovo Boží s věrou, a cítí se jím i oblačeno, však jen na krátko; neboť naplněno jsouc přílišnou láskou ke statkům a požitkům světa, nemůže na dlouho za-

líbení míti ve věcech Božích. Ono jest rozděleno. A protože, jak sám Pán Ježíš pravil (Mat. 6, 24.), dvěma pánům najednou sloužiti nelze, Bohu a mamonu, proto musí se srdce takové pro jednoho z nich rozhodnouti. Miluje-li jednoho, musí druhého nenáviděti a jím pohrdnouti. Zmůže-li se v něm, jak obyčejně bývá, láska ke statkům a požitkům světa, vzbudí brzy chladnost ke slovu Božímu, ba až nenávisť jeho a pohrdání jím, protože slovo to všelikou nezřízenou žádost srdce zavrhuje a prohlašuje naplňování její za hřích.

A tak mnohý křesťan, třeba dobře a zbožně byl vychován, třeba dbal povinností sv. náboženství a pilil je, dokud byl chudý, když zbohatl stává se otrokem mamou, vrhá se do víru požitků a rozkoší světských, zapomíná na Boha i na všechny dřívější dobré zásady své, zanedbává víc a více povinností svých křesťanských, až konečně o duši svoji zcela přestává pečovati. Trní udusilo u něho símě slova Božího. Tím způsobem učí denní zkušenost, jak velikými nepřátely zdárného působení slova Božího, a tudíž i spasení našeho, jsou bohatství a plynoucí z něho požitky a rozkoše života. Proto ne nadarmo pravil Pán Ježíš: „Snázeť velbloudu skrze ucho jehelní projíti, nežli bohatému vejíti do království nebeského“ (Mat. 19, 24.). Proto napomíná nás božský Spasitel náš, abychom nelnuli srdcem svým ke statkům vezdejším, abychom nedali vzniku touze po nemírném a nezřízeném jich užívání, řka: „Blahoslavení chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské.“ (Mat. 5, 3.)

4. U ostatních křesťanů konečně přináší slovo Boží užitek hojný a veliký, a jest jako símě, které „padlo v zemi dobrou, a když vzešlo, učinilo užitek stonásobný.“

To pak dle výkladu Pána Ježíše jsou ti křesťané, „kteří slyšíce slovo v srdci dobrém a výborném je zachovávají, a užitek přinášejí v trpělivosti.“ To jsou ty dobré a šlechetné duše křesťanské, ti věřící, jichž srdce jest nejen dobré, ale až výborné; kteří slovo Boží nejen ochotně a pozorně poslouchají a s věrou přijímají, ale je i „zachovávají“, to jest, dle něho se i řídí a život svůj spravují. Křesťané toho druhu plní věrně předpisy zákona Božího i tenkrát, když žádá od nich Bůh věci těžké, když žádá zapírání sebe a přemáhání žádostí a náruživostí zlých, když žádá odkládání zvyků oblíbených a varování se příležitostí zamilovaných, neb když ukládá jim obtížné konání křesťanských ctností. Proto praví Pán Ježíš o nich, že „přinášejí užitek v trpělivosti,“ to jest s vytrvalou stálostí v boji proti pokušení.

Právě touto vytrvalou stálostí v zachování a plnění slova Božího rozeznávají se prospěšně od prvních tří vypočtených druhů posluchačů slova Božího, z nichž první slovo Boží sice slyší, ale nepodržují ho; druzí slyší, podržují, ale nečiní, k čemu je slovo Boží vede; třetí slyší, podržují, činí, ale nedokonávají, nesetrvávají v dobrém až do konce. Proto také jenom jim vzchází z poslouchání slova Božího užitek stonásobný, a užitek ten jsou zde na zemi dobré skutky a ctnosti, po smrti pak věčná blaženost.

Na konec podobenství svého doložil Pán Ježíš: „Kdo má uši k slyšení, slyš,“ aby posluchače své upozornil, jak důležité a potřebno jest pro každého naučení v podobenství tom obsažené, aby tudíž o pravdě jeho bedlivě uvažovali, a dle ní se i řídili. Důležitost pravdy v podobenství tom obsažené snadno nahlédneme, když uvážíme, že na tom, kterak slovo Boží slyšíme a plníme, záleží věčná naše blaženost.

Komu jde tudíž o to opravdu, aby blaženosti věčné neztratil, musí se všemožně starati, aby také jeho srdce bylo „dobré a výborné“, aby také on ke čtvrtému druhu posluchačů slova Božího náležel. K tomu jest mu potřebí, aby chtěje poslouchati slovo Boží, ať ve škole neb ve chrámě, na kázáních a křesťanských cvičeních, nejen sám po poznání pravdy toužil, aby, co slyší, pamatoval, o tom uvažoval a obracel na sebe; ale také vroucně prosil Ducha svatého, aby rozum jeho osvětlil a rosou milosti své svlažil setbu nebeskou, aby v srdci jeho hluboké kořeny zapustila, a tak obstála i v čas pokušení a odolala všelikému návalu zlých žádostí a náruživostí. Pak i jemu poslouchání slova Božího přinese předpověděný stonásobný užitek.

A nyní obraťte, moji milí, dnešní podobenství každý sám na sebe. Nahlédněte jedenkaždý do srdce svého, projděte v duchu všecky dosavadní dni, uvažte dosavadní způsob svého života, a dejte sobě samým odpověď k otázce: Ku kterému z oněch čtyř druhů posluchačů slova Božího jsme náleželi dosavad? Jakého užitku přinášelo dosud u nás poslouchání slova Božího? Přirovnáme-li užitek ten k ovoci, jež přineslo slovo Boží u svatých apoštolů, svatých mučovníků a vyznavačů, jaký tu převeliký rozdíl!

A protož bylo-li srdce naše dosud jako ušlapaná cesta neb tvrdá skála, třeba obměkčiti je a zkypřiti dobrou, ochotnou a upřímnou vůlí, která nespokojila by se s pouhým posloucháním slova Božího, pouhým učením se sv. náboženství, ale provázena a sílena milostí Boží, za niž nikdy nesmíme přestati prositi, i skutkem, plněním vůle Boží by se osvědčovala. Naplněno-li jest srdce naše trním hříšných žádostí, snad i náruživostí, vytrhněme, odstraňme zhoubné to trní co nejdříve; přemáhejme s pomocí Boží žádosti zlé, odpírejme jim statečně. Bojujme proti nim všemi

prostředky, jež slovo Boží, svatá víra dává nám na ruku, jako jest zvláště horlivá modlitba a časté přijímání sv. svátostí. Ten když dnes učiníme pevný úmysl, a jej také s pomocí Boží, pokud možno, uvedeme ve skutek; pak nevolal nadarmo také k nám dnes božský Spasitel: Kdo má uši k slyšení, slyš! Pak také my, že jsme uposlechli hlasu jeho, v nebi věčně okoušeti budeme požehnaného ovoce slova Božího. Amen.

Ježíš, dobrý Pastýř.

(Na neděli 2. po Velikonoci.)

Jan 10, 11—16.

Knížata a vládcové lidu v dobách nejstarších velmi zhusta nazýváni jsou též pastýřové, kteréžto pojmenování, vzaté ze způsobu života kočovnického, vyjadřovalo nejen svrchovanou moc a vládu, ale i dobrotu a laskavou péči, kterou vládce věnovati měl lidu sobě svěřenému. Podobně bylo i u židů, kteří čestný ten název, jak na četných místech písma sv. čísti lze, přikládali i samému Bohu, chtějíce tím označiti svrchovanou dobrotu a pečlivost, kterou jim Bůh prokazoval.

Přirovnání a pojmenování toho užívali i proroci mluvící o budoucím Messiáši. Tak dí o něm Isaiáš (40, 11.): „Jako pastýř stádo své pásiti bude, v náručí svém shromáždí beránky, a v klín svůj pozdvihne je.“ A skrze proroka Ezechiele praví Hospodin: „A vzbudím nad nimi pastýře jednoho, kterýž by je pásł, služebníka svého Davida, pásiti je bude a on bude jim pastýřem“ (Ezech. 34, 23.).

Jménem a obrazem pastýře ovšem velmi případně vyjádřena byla vykupitelská činnost Pána Ježíše, a proto také křesťané již od prvních dob velmi často zobrazovali sobě Pána Ježíše jako pastýře. Kdo měl příležitost vstoupiti v Římě do katakomb, podzemních to chodeb a skrýší, v nichž křesťané za dob pronásledování se skrývali, služby Boží konali, a svaté mučenníky pochovávali; sám se o tom předsvědčil, neboť s obrazem tímto v rozličných podobách setkává se tam co nejčastěji.

Že křesťané obrazu toho tak často a rádi užívali a užívají dosavad, má příčinu svoji zvláště v tom, že Pán Ježíš jako na potvrzení proroctví Zákona Starého sám sebe nazval Pastýřem dobrým, jak dnešní sv. evangelium nám o tom vypravuje. Stalo se to krátce před smrtí jeho. Když totiž Pán Ježíš uzdravil před chrámem Jerusalemským člověka slepého od narození, a člověk ten proto v něho uvěřil; tu se fariseové a zákonníci na uzdraveného tolik rozhněvali, že jej ze školy, to jest z náboženské společnosti své vyloučili, vyvrhli. Příležitosti té použil Pán Ježíš k tomu, aby jim vytkl a ukázal, jak špatně pečují o duše lidu sobě svěřeného, ač za učitele a vůdce jeho se vydávají; že špatnými jsou lidu svého pastýři, protože jedná se jim o vlastní čest a prospěch více, než o blaho a duchovní prospěch oveček. Při tom na vlastním příkladu jim zobrazil, jak si dobrý pastýř a vůdce lidu počíná a jaké má míti vlastnosti.

„J á j s e m p a s t ý ř d o b r ý,“ dí o sobě samém Pan Ježíš, jako by řekl: já se o duše lidí tak starám, tolik pro ně konám a podnikám, tak o ně pečuju, jako pečuje dobrý pastýř o své ovečky. Na doklad slov svých vypočítává a popisuje Pán Ježíš

vlastnosti dobrého pastýře, aby ukázal, že vlastnosti ty i na něm se shledávají, a že tudíž právem jména dobrého pastýře si zaslouží. Proto dí: „D o b r ý p a s t ý ř d á v á ž i v o t s v ů j z a o v c e s v é.“ Dobrý pastýř, zvláště u národů kočovnických, tak miluje ovce své, tolik se stará o dobrou pro ně pastvu, tak chrání je před všelikým nebezpečím, že hotov jest pro ně všecko podniknouti. všecko obětovati, i to, co každému jest na zemi nejdražší, vlastní život svůj. To učinil i Pán Ježíš pro lidi. Nestačí při slovech těchto mysliti pouze na smrt jeho na kříži, ale, abychom pochopili velikost jeho oběti a nahlédli tudíž oprávněnost jeho výroku, musíme pozorovati celý život jeho na zemi, který ztrávil v samém takřka obetování, utrpení a strádání.

Ve chlévě narozen a v jesle položen první poctu přijímá od chudých pastýřů, jako by již tenkrát ukázati chtěl, jak milý jest mu úřad pastýřský, a že on sám rovněž chce býti dobrým pastýřem. Odtud celý další život jeho pozemský podobá se životu chudých pastýřů, a jest stále konání tohoto úřadu pastýřského. Každá hodina života jeho ztrávena jest pro blaho duší nesmrtelných. Zvláště poslední tři léta jest Pán Ježíš činný do unavení a nepřeje sobě ani oddechu, když o blaho a spásu duší se jedná. Všecko snáší, všecko koná k jedinému tomuto cíli, sebe sama při tom takřka docela zapomíná. Kdo sečte kroky, jež pro spásu duší učinil, slova, jež promluvil, kapky potu, jež prolil pro své ovečky!

I jemu stěžují úřad pastýřský vlci, odění často v roucho beránčí, fariseové; odpírají mu buď zjevně, neb tajně kladou mu překážky a nástrahy. Však marna jest snaha jejich, rozptýliti a uchvátiti ovečky, při bdělosti Pastýře tak dobrého. On i toho přemáhá, který „jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by

sežral“ (I. Petr 5, 8.), a káže jemu, aby vyšel, aby propustil kořist, již uchvátiti se snažil.

Pán Ježíš obětuje ovečkám svým nejen všecku starost, péči a práci, ale hotov jest i život svůj položit za ně, aby tím více byla patrna jeho láska k nim, jak dí sv. Jan (15, 13.): „Většího milování nad to nikdo nemá, by duši svou položil kdo za přátely své.“ Kdo z vás již častěji nevyronil slzy z oka svého, slyše vypravovati o tom, jak také za něho trpěl Božský Spasitel jako beránek tichý, jak ve hrozných bolestech na kříži krev svoji do poslední kapky vycedil, život svůj dokonal? Jakž nemohl by tedy právem říci o sobě: já jsem Pastýř dobrý!

Však láska a dobrota Pastýře nebeského neskončila se smrtí jeho na kříži, ale trvá stále a trvati bude věčně. I když na nebesa vstoupil, chtěl nám zůstatí Pastýřem dobrým, a proto i v nebi stále pečuje o své ovečky tím, že řídí a spravuje církev svou, jak výslovně sv. apoštolům přislíbil (Mat. 28, 20.): „Já s vámi jsem po všechny dni do skonání světa.“ On až posud vodí ovečky své po cestě pravdy a spravedlnosti, sytí je slovem svým i mnohými milostmi, volá zbloudilé, hledá ztracené a uvádí je zpět do ovčince svého skrze svátost pokání. Tak Pastýř dobrý stále bdí a opatruje stáde své, jemuž za viditelného zástupce svého a nejvyššího pastýře ustanovil svatého Petra a jeho nástupce; těm pak za věrné pomocníky přidal ostatní apoštoly a jejich nástupce, biskupy a kněze.

Konečně, kdož pochopí tento, řekl bych, vrchol lásky dobrého Pastýře k ovečkám! Jako obětoval se za ně druhdy na kříži, tak až dosavad obětuje za ně denně na oltáři tělo své a krev svoji Otci svému nebeskému, a zároveň je sytí tímto vlastním tělem svým a napájí je vlastní krví svou. Kde který pastýř na světě sám sebe dal ovečkám svým za pokrm?

Toto vše, moji milí, co jsem o životě a skutcích jeho krátce pověděl, musíme mít na mysli, abychom dokonale pochopiti mohli pravdu i obsah slov Pána Ježíše: Já jsem Pastýř dobrý!

Jak zcela jinak vedli si fariseové a zákonníci židovští v úřadě svém pastýřském! Jim šlo o vlastní čest a prospěch mnohem více než o pravdu, o poučení a prospěch lidu, ježž měli učiti, jak viděti bylo z případu na počátku uvedeného, kdy vyloučením z náboženské společnosti své snažili se obhájeti svoji důstojnost. Proto také nedbali neb nedovedli ochrániti lid před falešnými učiteli a svůdci, kteří jej klamali, a do záhuby přiváděli. Velmi trefně přirovnává je proto Pán Ježíš k nájemníkům, t. j. pastýřům najatým. Nájemník, že ovečky nejsou jeho vlastní, nemá k nim lásky, která by jej ku věrnému plnění povinností pastýřských pobádala. Proto stará se více o své pohodlí a svůj zisk, než o prospěch oveček, a v čas nebezpečí, kdy nejlépe lze poznati pastýře dobrého, pomýšlí především na spásu svou, jak dí o něm Pán Ježíš: „Ale nájemník, kterýž není pastýř, jehož nejsou ovce vlastní, vida vlka, an jde, opouští ovce a utíká; a vlk lapá a rozhání ovce. Nájemník pak utíká, nebo nájemník jest a nemá péče o ovce.“

Na to opětuje Pán Ježíš tvrzení své: Já jsem Pastýř dobrý,“ a nový toho podává doklad, řka: „znám své, a znají mne mé,“ čímž novou vlastnost dobrého pastýře uvádí. Dobrý pastýř musí znáti veškeré vlastnosti, potřeby a nedostatky svých oveček, aby jim mohl, čeho potřebují, opatřiti, v čas potřeby pomoci. Tak i Pán Ježíš znal své učenníky a všechny věřící, znal je ne dle tváře toliko, ale i dle vnitřní jejich povahy, znal jejich srdce, jejich náklonnosti a slabosti, jejich pochybnosti i předsudky, a

dle toho zařizoval svá poučování i napomínání a kárání, užívaje dle potřeby buď laskavého poučení a napomenutí, neb i přísné domluvy. Proto také lnuli k němu všickni, jako dobré ovečky hlásí se ku svému pastýři; lnuli k němu s láskou a přítulností nelíčenou za živa i po smrti, tak že právem říci mohl Pán Ježíš nejen „znám své“, ale i „znají mne mé“.

Aby tento úzký a něžný poměr ku svým ovečkám ještě lépe objasnil, přirovnává jej Pán Ježíš ke poměru, který jest mezi ním a Otcem jeho nebeským, a dí dále: „J a k o m n e z n á O t c e, i j á z n á m O t c e, a ž i v o t s v ů j d á v á m z a o v c e s v é,“ to jest, jako by řekl: Jako mne zná a miluje Otec můj nebeský, a jako já znám a miluju Otce svého, a proto rád plním vůli jeho; rovněž tak znají, milují i poslouchají mne ovečky mé, a já také tolik je miluju, že z lásky k nim jsem hotov život svůj za ně položiti. Poměr mezi Pánem Ježíšem a ovečkami jeho jest týž, jako mezi dobrým, pečlivým otcem a poslušnými dětmi.

Ač Pán Ježíš pastýřský úřad svůj konal toliko u národa židovského, přec i ostatní lidi na světě, i pohany považoval za své ovečky. Vždyť pro všechny lidi přišel na svět, aby je vykoupil, trpěl a umřel za všechny, a proto také všechny chce uvést do ovčince svého, do církve své, aby v ní mohli býti spaseni. Proto pravil na konec: „M á m i j i n é o v c e, k t e r é ž n e j s o u z t o h o t o o v č i n c e: i t y m u s í m p ř i v é s t i a h l a s m ů j s l y š e t i b u d o u, a b u d e j e d e n o v č i n e c a j e d e n p a s t ý ř.“ Chtěl těmi slovy říci: Přestane rozdíl, který dosud jest mezi židy a pohany; v církvi mé splynou všickni v jedno majíce za hlavu jednoho nejvyššího pastýře. Pastýřem tím jest Pán Ježíš sám a viditelný zástupce jeho na zemi, Svatý Otec. Toto předpovědění Pána Ježíše naplňuje se ustavičně, any stále nové

a nové ovečky, četní pohané, do ovčince Kristova, do církve sv. vstupují, a hlasu pravého pastýře svého, Pána Ježíše, a jeho viditelného zástupce poslouchají. Že před skonáním světa všichni lidé tohoto hlasu poslouchati budou, jasně ze slov Pána Ježíše vysvítá a v nynějších protivenstvích a strastech církve může nám býti útěchou.

Také my, moji milí, všichni náležíme k ovečkám dobrého Pastýře, a štěstí toho dostalo se nám dříve, než jsme mohli o ně žádati a si ho zasloužiti. K ovečkám Kristovým byli jsme připočtēni hned na křtu svatém, a od té doby staral se o nás Pastýř náš dobrý skrze služebníky své co nejpečlivěji. Vodil nás na pastvu dobrou dávaje nám zvěstovati slovo Boží a svaté zákony; naplňoval duši naši svou milostí ve svatých svátostech, zvláště v nejsvětější svátosti Oltářní tělem svým ji sytil a krví svou ji napájel. Nemá-li však láska a péče dobrého Pastýře o nás býti marna, třeba jest, abychom také my byli ovečky jeho dobré a poslušné: abychom jako on zná nás, také my vždycky znali se k němu; abychom jej milovali jako on nás miloval a miluje; abychom hlasu jeho poslouchali a ho následovali, jako dobré ovce následují svého pastýře, kamkoliv jde.

A kde slyšíme, moji milí, hlas dobrého Pastýře svého? Dobrý ten Pastýř náš mluví k nám již od útlého mládí našeho. Mluvil k nám a dosud mluví nejprve hlasem milých rodičů a dobrých učitelů našich, když oni základ učení a života křesťanského kladli neb kladou v srdce naše. Zvláště ale mluví k nám a volá nás Pastýř náš dobrý hlasem svých sluhů v církvi svaté. Zde poučuje nás a napomíná, kárá a ku pokání volá, když jsme zbloudili; zde učíme se neklamně, co máme věřiti a doufati, kterak máme Boha milovati a ho poslouchati, bychom mohli býti jednou věčně blaženi.

Znejmež tudíž v hlase církve a jejích sluhů hlas dobrého Pastýře svého, a poslouvejme ho; vždyť on sám to dotvrdil, že kdo církve poslouchá, jeho samého poslouchá, když řekl ke sv. apoštolům: „Kdo vás slyší, mne slyší,“ a naopak: „kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ (Luk. 10, 16.) Znejme se k dobrému Pastýři svému nejen uvnitř, v srdci svém, netoliko slovy, ale i skutky, celým svým životem v pravdě křesťanským. Jako on život svůj položil za nás, tak i náš život má náležitě jemu. Nestydíme se, jako mnozí, i veřejně konati, co nám víra naše ukládá, veřejně se k němu hlásiti, aby také on jednou při soudu mohl uznati nás za věrné své ovečky, jakž přislíbil, řka: „Kdo mne vyzná před lidmi, vyznáám i já jej před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 10, 32.) Amen.

Podobenství o veliké večeři.

(Na neděli 2. po sv. Duchu.)

Luk. 14, 16—24.)

Když byl Pán Ježíš jednou přítomen hostině u vznešeného farisea, pozoroval ctižádost některých pozvaných, kteří předního místa u stolu vyhledávali. I pokáral tuto ješitnost jejich a napomenul je k pokorě v podobenství o pozvaných k hostině. Na to chtěl Pán Ježíš i hostiteli dáti spasitelné naučení. Vida, že jen bohaté a vznešené osoby pozval ke své hostině, od nichž na vzájem může se pozvání nadíti, radil mu, aby spíše a více pozornost svou i jmění své věnoval chudým a trpícím, kteří stejně odplatiti jemu nemohou. Za ně odplatí mu Bůh v den vzkříšení životem věčným v nebesích.

Toto napomenutí a přislíbení Pána Ježíše dojalo a potěšilo jednoho z přítomných tak, že zvolal: „Blahoslavený, kdo jísti bude chléb v království Božím,“ to jest, šťasten bude ten, komu se takové odměny v království nebeském dostane. A tato slova zavedla Pána Ježíši příležitost, že vypravoval podobenství o veliké večeři, aby ukázal, komu jen štěstí takového se dostane, a kterak mnozí sami se z něho vylučují, sami zaviňují, že na blaženosti věčné podílu míti nebudou.

Podobenství o veliké večeři týkalo se především fariseů samých. Pán Ježíš chtěl jim dáti na srozuměnou, jak převráceně a zpozdíle jednají zatvrzující a zavírající srdce svá slovu, učení a zákonu jeho. Podobenství to má ale také význam širší, obecný, vztahující se na všechny lidi vůbec a na mnohé křesťany zvlášť, jak z podrobnějšího výkladu seznáme.

Pán Ježíš pravil: „Člověk nějaký učinil večeři velikou a pozval mnohých. I poslal služebníka svého v hodinu večeře, by řekl pozvaným, aby přišli, že již připraveno jest všecko.“

Člověk, který učinil večeři velikou, jest Bůh, a večeří tou rozumí se především království Boží v nebesích, blaženost věčná, které po dokonání tohoto života z vůle Boží všickni lidé mají býti účastni. Proto dí se, že pozváni jsou mnozí; a večeře nazývá se veliká i proto zároveň, že blaženost, které vyvolení účastni budou v nebesích, jest nesmírna. Večeří velikou rozumí se ale v druhé řadě také království Boží na zemi, církev Kristova, se všemi milostmi a prostředky, jež ku spasení vedou. Obojí toto království Boží, zde na zemi i na věčnosti, nelze od sebe dělit; kdo druhého chce se státi účasten, musí napřed býti údem prvního.

Pozvání k hostině dělo se tehdy u židů dvakráte; prvně na delší dobu napřed, aby se pozvaní mohli připravit; po druhé krátce před hostinou tím, že se skrze služebníky hodina hostiny oznámila pozvaným. K večeři veliké, o níž mluví Pán Ježíš, pozvání byli nejprve židé, národ vyvolený. Zvání byli k ní již skrze proroky Zákona Starého, kteří jim o Messiáši a jeho duchovní říši předpovídali a je na příchod jeho připravovali. Poslední z nich, sv. Jan Křtitel, zval je volaje hlasem mocným: Přiblížilo se již království nebeské! Konečně přišel sám Pán Ježíš a zval do království svého sám i skrze učenníky své — opět nejprve židy.

Však málo jen, velmi málo bylo mezi židy těch, kteří v Pánu Ježíši zaslíbeného Messiáše poznali a uznali, kteří jemu uvěřili a se ho přidrželi. Ostatní pozváním pohrdli a je odmítli z příčin, které Pán Ježíš v podobenství svém udává takto: „První řekl jemu: Ves jsem koupil a musím vyjít a ji shlédnouti; prosím tebe, měj mne vymluvena. A druhý řekl: Patero zpřežení volů jsem koupil, a jdu, abych jich zkusil, prosím tebe, měj mne vymluvena. A jiný řekl: Ženu jsem pojal, a proto nemohu přijít.“

Těmi, kteří se takto vymlouvali, mínil Pán Ježíš především ty, jimž podobenství vypravoval, přední a vznešené mezi židy, zákonníky a fariseje, jichž vškero smýšlení a žádání obráceno bylo na věci pouze pozemské, na ukojení ctižádosti a touhy po statcích a rozkoších tohoto světa. Proto zcela podobali se oněm pozvaným, jimž také koupený statek a žena byli milejší a přednější, než čestné a vzácné pozvání k večeři. Takovéto převrácené smýšlení a žádání bylo také příčinou, že i pojem o budoucím Messiáši byl u židů zcela pokažen a převrácen. Židé očeká-

vali Messiáše jako krále pozemského, který osvobodí je ode jha Římanů, založí jim nové království pozemské a rozšíří jejich moc a slávu po celém světě. Když ale Pán Ježíš, sám jsa chud a pokoren, i od učenníků svých žádal pokoru, přemáhání sebe a zapírání žádostí, tu ovšem se jim nelíbil. Proto opovrhli jím i duchovním jeho královstvím, nechtíce vzdáti se toho, k čemu přilnulo srdce jejich, pýchy, lakomství i rozkoší světa.

I což divu, že rozhněval se hostitel nad nevděkem, jakým pozvaní spláceli lásku jeho. Přece však v dobrotě své nezavírá večeřadla svého, ale chce nasytiti a oblažiti jiné, kteří by lásky a dobroty jeho byli hodnější, a proto dí služebníku svému: „Vyjdi rychle na náměstí a na ulice města, a chudé i mdlé, slepé i kulhavé uveď sem.“ A když po uvedení těchto ještě zbylo místa, poručil mu po druhé: „Vyjdi na cesty a mezi ploty a přinuť vejíti, ať se naplní dům můj.“ Kdežto bohatí a vznešení židé do království Božího, do církve vstoupiti nechtěli, stali se chudí rybáři a jiní chudí ochotně věrnými učenníky a následovníky Pána Ježíše; ano i publikáni a hříšníci vešli do království jeho. „Chudým se evangelium zvěstuje,“ pravil proto sám Pán Ježíš učenníkům Janovým. A jindy maje tyto věrné učenníky své na mysli děkoval Bohu, řka: „Velebím Tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými, a zjevil jsi je maličkým.“ (Mat. 11, 25.)

Tímto dvojím posláním služebníka, napřed na náměstí a ulice, pak na cesty a mezi ploty totéž vysloveno jest, co před svým nanebevstoupením Pán Ježíš sv. apoštolům uložil, řka: „Jdouce učte všecky národy“ (Mat. 28, 19.), a jindy: „budete mi svědky v Jerusalemě a ve všem Judsku i Samařsku a až

do končin země“ (Sk. ap. 1, 8.). Milosti, jíž židé stali se nehodni, měli státi se účastni Samaritané i pohané, kteří skutečně byli v ohledu duchovním chudí a mdlí, kulhaví a slepí, kteří chodili po cestách bludu a hříchu nemajíce poznání pravého Boha. Jako chudás, kdyby od boháče pozván byl k večeři, nepohrdne pozváním, tak pohané uznávající svoji bídu a chudobu duchovní, ochotně chápali se podávané milosti, aby bídě svojí odpomohli; kdežto židé hrdi jsouce na své vyvolení nabízenou milost odmítli.

Rozkaz Kristův, který dal před nanebevstoupením svým svatým apoštolům, plní se skrze nástupce jejich po světě celém až dosavad. Nejen jednotlivci, ale i celí národové dostávají pozvání ku veliké večeři Páně v církvi i v životě věčném. Bůh všecky lidi chce ke spasení přivést, chce, „aby se dům jeho naplnil“; proto zvaní a uvádění do večeřadla není dosud ukončeno, ale trvati bude až do skonání světa.

Pohrdnutí pozváním nezůstalo však bez následků, bez trestu. Ve spravedlivém hněvu svém přísný soud vynesl hospodář nad těmi, kteří pozváním pohrdli. „Pravím vám, že žádný z mužů těch, kteří byli pozváni, neokusí večeřemé.“ Že pohrdli pozváním, navždy se od nich odvrací a nikdy více nemají naděje, že stanou se účastni jeho hostiny. — Tak kdo do církve Kristovy nechce vstoupiti, bude i z blaženosti věčné vyloučen. Národ vyvolený, pohrdnuv Kristem a církví jeho, ještě dnes v ní se nenalézá, a tak splnilo a plní se, co předpověděl Pán Ježíš (Mat. 8, 11—12.): „Pravím pak vám, že přijdou mnozí od východu a od západu, a stoliti budou s Abrahamem a s Isakem a s Jakobem v království nebeském: synové pak království vyvržení budou do temností zevnitřních.“

Budou-li ale, moji milí, dle tohoto předpovědění Pána Ježíše z blaženosti věčné vyloučeni ti, kteří hlasu volajícího neuposlechli a do církve Kristovy nevstoupili; jakž bude asi teprve s těmi, kteří v církvi se zrodili, v náboženství křesťanském vyrostli a vycvičení byli, a přece zcela podobají se oněm prvně pozvaným, podobají se jim tím, že učením a milostmi církve pohrdají, a zákonů jejích nedbají. A jest i nyní, Bohu žel! mezi křesťany nemalý počet takových, kteří nedbají hlasu matky církve zvoucí je, aby podíl měli v duchovních hodech, jež jim v církvi sám Pán Ježíš uchystal, na službách Božích, v poslouchání slova Božího a přijímání svátých svátostí. Pohrdají pozváním a vzdalují se všech bohoslužebných úkonů shánějíce se raději po statcích a rozkošech tohoto světa. Jest to za našich dob týž trojí druh lidí, jako byl za časů Pána Ježíše. Kterí koupili ves, statek, to jsou lidé hrdí a pyšní, kteří majíce dosti statků neb vysokou důstojnost, myslí v zpupnosti srdce svého, že Boha nepotřebují. Kterí koupili patero zpřežení volů, jsou oni zisku a penězochtiví lidé, kteří pro samé práce a zaneprázdnění na polích, v obchodu, v dílnách, továrnách a jinde ani času nemají a si nevezmou, aby na plnění povinností křesťanských a na spasení duše své pamautovali. Třetí pak jsou ti, kteří pohřížení jsouce v nestřídmosti a smyslných rozkošech tohoto světa, žádné vyšší a lepší blaženosti neznají, po ní netouží. Ti všickni vyhýbají se chrámu a službám Božím, proto že slyšeli by tam, co se jim nelíbí. Slyšeli by tam, kterak Pán Ježíš pýchu jejich zavrhuje a kárá, kterak odporučuje ponižování sebe a pokoru; kterak ukládá vyznávačům svým zapírání sebe, jež se jim protiví; ukládá přemáhání nezřízených žádostí, v nichž oni již zcela zabředli. Slyšeli by tam, kterak to, čeho oni váží sobě na výsost, statky vezdejší malou cenu

mají, ano nic před Bohem neplatí, jak dí Pán Ježíš výslovně: „Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škody utrpěl“ (Mat. 16, 26.). Ti všichni, nejen že chrámu a službám Božím se vyhýbají; ale často ke všemu, což Boží jest, chovají i nenávisť, protože pouhý pohled, pouhá přítomnost věcí takových, neb jen vzpomínka na ně upomíná je na povinnosti, kterých zanedbávají, připomíná jim budoucnost po smrti, které se přec jen v hloubí srdce svého lekají.

Jak pošetilí, ale zároveň jak ubozí jsou všickni tito již zde na zemi, a což teprve po smrti! Nejen že bohatství, sláva a čest, ba ani rozkoše tohoto světa, v nichž hledají a zakládají jediné štěstí a blaho své, nemohou oblažiti jich opravdu a trvale, ale pro zdánlivé toto štěstí, pro blaženost lichou ztrácejí blaženost pravou, blaženost věčnou; pro pozlátko pohrdají zlatem a ztrácejí je, neboť i o nich všech, neobráti-li se, nezvratně platí výrok Kristův: „žádný z nich neokusí večere mé.“

My pak, moji milí, děkujeme Bohu z hloubí srdce svého za prevelikou tu milost, že také nás pozval k veliké večeři své, že narodili jsme se v lůně pravé církve katolické, v níž jediné bezpečně lze dojíti spasení; važme si štěstí toho a milosti té na výsost po celý život svůj. Nejen nyní, ale i budoucně v celém svém životě, ať jste kdekoli, v jakémkoli postavení a povolání, ať bohati jste neb chudi, nízcí neb vznešení, ať v štěstí neb neštěstí, nikdy a ničím nenechte se zdržeti a odvrátiti od věrného plnění povinností křesťanských. Svatá víra vaše budiž vám dražší nad veškeré statky tohoto světa a rozkoše života; tak draha, že byste byli hotovi, když by toho od vás žádal Bůh, pro ni všecko podstoupiti, všeho se odříci, všecko obětovati, i kdyby to život

byl, jako svatí mučenníci činili. Pak budou i o vás platiti slova, která podmět dala k dnešnímu podobenství, také vy jednou počtění budete k oněm blahoslaveným, kteří jísti budou chléb v království Božím. Amen.

~~~~~

Podobenství o ztracené ovci a penízi.

(Na neděli 3. po sv. Duchu.)

Luk. 15, 4—10.

Vykupitel náš Ježíš Kristus přišel na svět, aby, jak sám častěji pravil výslovně, hledal a spasil, což bylo zahynulo. Hříšníky obrátiti a tak je od záhuby věčné zachrániti, bylo tudíž přední snahou jeho. Za tou příčinou je Pán Ježíš sám vyhledával, s nimi vlídně obcoval, aby srdce jejich si naklonil, ano u nich častěji i stoloval a při tom jich poučoval a k pokání povzbuzoval. Takto Pán Ježíš každé používal příležitosti, aby hříšníky na cestu ctnosti a spasení zase přivedl. Toto zacházení s hříšníky ale ve zlé vykládali Pánu Ježíši fariseové a zákonníci židovští, kteří sami v pýše své hříšníky pohrdali a jich se štítili, jako by pouhým dotknutím, neb jen mluvením s nimi mohli se poskvřniti. I reptali proti Pánu Ježíši říkajíce: „tento přijímá hříšníky a jí s nimi.“ Tím chtěli Pána Ježíše zlehčiti a o vážnost u lidu přivést, jako by buď ani nevěděl, že ti, s nimiž obcuje, jsou hříšníci; anebo jako by sám byl hříšník, jako oni jsou.

Aby tedy příčinu tohoto jednání svého s hříšníky objasnil, a zároveň pyšné fariseje pro jejich nelaskavé a necitelné smýšlení a chování se k lidem

kleslým zahanbil; poukazuje Pán Ježíš k tomu, kterak oni sami by sobě asi počínali, kdyby ovci ztratili. Tímto přirovnáním chtěl jim dáti na srozuměnou, že mnohem více šlechetno jest a důstojno, tolik péče věnovati lidem zbloudilým, mnoho-li by oni věnovali ovci ztracené. Ku podobenství o ztracené ovci připojil Pán Ježíš ještě jiné jemu podobné, o ztraceném penízi, kde na příkladu ženy peníz hledající rovněž objasňuje a ospravedlňuje svoje jednání.

V obojím tom podobenství zobrazuje se převé-
liké milosrdenství Boží k hříšníkům, aby tito k dů-
věře v Boha a k polepšení povzbuzeni byli, a potvr-
zuje se v nich pravda slov písma svatého, v němž
říká Hospodin: „Nechci smrti bezbožného, ale aby se
obrátil bezbožný od cesty své a živ byl“ (Ezech.
33, 11.).

Pán Ježíš pravil fariseům a zákonníkům: „Který
z vás člověk, jenž má sto ovec, a ztratí-li
jednu z nich, zdaliž nenechá devadesáti
devíti na poušti, a jde po té, která se byla
ztratila, až ji nalezne?“ A opět po druhé
řekl: „Která žena mající deset peněz,
ztratí-li jeden peníz, zdaliž nezažže
svíce, a nemete domu a nehledá pilně,
dokudž nenalezne?“

Člověkem majícím sto ovec, ženou mající deset
peněz rozumí se sám Pán Ježíš. Pán Ježíš sám ča-
stěji nazýval se dobrým Pastýřem a proto i láska
k ovci ztracené, jak ji podobenství líčí, zcela dobře
na něho samého se vztahuje a hodí. Ztracená ovce
a ztracený peníz jsou hříšníci, kteří zbloudivše
z cesty ctnosti vždy dál a dále od Boha se vzdalují,
a do nebezpečí zahynutí věčného se vydávají. Zcela
vhodně přirovnává Pán Ježíš duše zbloudilé také ku

ztracenému penízi, nebo jako na penízi bývá obraz zeměpána, tak i duše lidská jest k obrazu Božímu stvořena; jako ztracený peníz na zemi prachem a blátem se poskvvrňuje, tak poskvvrňuje se hříchem obraz Boží na duši.

Že ze sta ovcí jen jedna se ztratila, nepraví Pán Ježíš bez úmyslu, ale aby patrnější byla láska dobrého pastýře, která takto více se zračí, než kdyby hledal ku př. deset ovcí ztracených. Tak i láska a péče Boží vztahuje se na každého jednotlivého hříšníka. Pastýř, který má sto ovcí, jest již dosti zámožný, a zdálo by se, že mu na jedné ovci tolik nezáleží. Tomu však není tak, je-li pastýřem dobrým. Dobrý pastýř miluje všechny ovečky své i tu ztracenou; ano ztracenou ovci miluje více, protože jest v nebezpečí a k návratu potřebuje zvláštní pomoci jeho; jako matka nemocné dítě miluje více než dítě zdravé, neboť k lásce přistoupí tu ještě útrpnost s nemocí a strach před smrtí.

Co platí o dobrém pastýři ovcí, tím více platí o Pánu Ježíši, nejlepším Pastýři duší. Také zbloudilý, hříšný člověk potřebuje zvláštní pomoci jeho, kterou mu Pán Ježíš ochotně nabízí a poskytuje. Jako pastýř dobrý máje ostatních devadesát devět ovcí v bezpečnosti, jde po té, která se byla ztratila, až ji nalezne, to jest, hledá ji stále a vytrvale, věnuje jí všechnu pozornost a péči svou; tak Pán Ježíš všechno, co činil, podnikal a trpěl, pro hříšníky, ovce zbloudilé, činil a trpěl, a dosud milostí svou hledá duši zbloudilou, až ji nalezá a k napravení přivádí hříšníka.

Jako žena v podokenství svíci rozsvítila, aby ztracený peníz našla, tak Kristus skrze církve svou a v ní skrze světlo pravdy s nebe přinešené dává hříšníkům poznati jejich povinnosti, a tím i po-bloudění jejich. Vedle toho volá je Bůh, napomíná

a povzbuzuje k polepšení způsobem přerozmanitým. Brzy volá je hlasem vlastního svědomí, neb hlasem rodičů a představených, zvláště duchovních; brzy chce pohnouti a k sobě připoutati srdce jejich dobrodiními, jež jim prokazuje. Vidí-li Bůh, že blahobyť a časné statky v bezbožnosti udržují hříšníka a pokání mu ztěžují, pošle na něho utrpení a zkoušky, odejme mu bohatství, důstojnost neb i zdraví, aby jej takto zastrašil a od hříchu odvrátil. Jindy odnímá mu milou věc neb osobu, která byla mu za příležitost ke hříchu. A nejen takovýchto zevnitřních, ale i vnitřních prostředků a pobídek Bůh k cíli tomu užívá, aby hříšníka ku pokání přivedl. Naplňuje srdce jeho nepokojem a strachem před tresty, budí v něm ošklivost nad hříchem a dosavadním životem, jakož i touhu po nevinności a spokojenosti ztracené, jejíž upomínku hříšník z mládí svého dochoval.

Tak milost Boží působí vnitř i vně, aby hříšník poblouzení své poznal a napravil, tak Bůh hledá ovci ztracenou, duši zbloudilou; dlouho a úsilovně hledá a milostí svou následuje hříšníka na bludné cestě jeho, až jej nalézá. Tak hledal a následoval Bůh nepřitele církve Šavla, dlouho hledal a následoval bloudícího Augustina, až jej našel.

Světlem víry Kristovy hledá církev sv. ne pouze hříšníky, ale i duše bloudící dosud v temnostech pohanstva. Do všech dílů světa, do nejvzdálenějších a nejpustších končin vysílá své missionáře, aby osvěcovali světlem pravdy rozum pohanů, aby uváděli ovečky dosud rozptýlené do ovčince Kristova.

Co činí pastýř dobrý, když zbloudilou ovečku našel? Nečiní jí výčitek, jak zasloužila, nekárá jí, nežene zpět před sebou, nevzpomíná více namáhání a starostí, jež mu způsobila; ale pln lásky „vloží ji na ramena svá a raduje se; a přijda domů svolá přátele a sousedy, řka jim:

spolu radujte se se mnou, neb jsem našla zlovcí svou, kteráž se byla ztratila.“ Podobnou radost cítí a jeví žena, když ztracený peníz našla.

Milost Boží sice hříšníka hledá a ku pokání volá, ale nenutí ho, nevede k němu násilím. Hříšník musí sám milosti té otevřít srdce své; musí jí použiti; musí se ruky podávané, která jej chce vysvoboditi, uchopiti; musí hlasu, který jej ku pokání volá, uposlechnouti; hříšník musí se hledající jej milosti Boží nalézti dáti, a ochotně za pomoci její nastoupiti cestu novou, cestu, která vede ku blaženosti věčné, totiž cestu pravého pokání. Pak i jej přijímá Bůh laskavě, zapomíná urážek, které mu hříšník prve učinil, a jako na ramenou nese jej, to jest usnadňuje mu návrat k životu spravedlivému, an podporuje slabé síly jeho milostí účinnou, aby obtíže a překážky úplného obrácení a polepšení snáze přemohl. Milost Boží, již se kajícímu ve svátosti pokání dostává, sílí jej k vítěznému boji proti vracejícímu se pokušení; a chléb života, který podává mu Pán Ježíš vlastním tělem svým a krví svou ve velebné svátosti, podporuje a udržuje život duše znovu nabytý.

Bůh však nejen že hříšníku kajícímu odpouští, ale z obrácení jeho se i raduje, a radost tu sdílí s ním všichni přátelé jeho, to jsou nebešťané, andělé a svatí, jak dí sám Pán Ježíš na konci obou podobství, aby zřejmě ukázal, koho zbloudilou ovčí a ztraceným penízem míní: „Pravím vám, že tak bude radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání činícím (větším), nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují?

Slovy těmi ovšem nemíní se, že by snad spravedlnost nikdy neztracená neměla u Boha tolik ceny,

jako obnovená po hříchu. Pán Ježíš nestaví tím hříšníka kajicného nad člověka spravedlivého, jenž nezhřešiv nikdy, pokání nepotřebuje. Chtěje velikost milosrdenství Božího ke hříšníkům jako názorně postaviti před oči, mluví tu Pán Ježíš zcela tak, jak bývá v obyčejném životě, že člověk věci, které nikdy neztratil, neváží si tolik, jako když byl v nebezpečí o ni přijíti, aneb skutečně jí pohřešil a ztrátu její nesl bolestně. Tu když ji opět nalezne, jest mu, jako by mu ji někdo daroval, a to působí mu radost novou, které by jinak nepocítil. Pro tuto radost zapomíná člověk na chvíli i na ostatní statek, jehož neztratil, a tak z nalezené věci více se raduje, než ze všeho ostatního. Po těžké nemoci více si člověk váží zdraví, než kdyby nikdy nestonal. Z uzdravení dítěte více se rodiče radují, než ze stálého zdraví dítek ostatních. Čím větší hrozí člověku nebezpečí, čím větší má bolest, strach, zármutek, ztrátu, tím větší bývá radost jeho, když to šťastně přestojí.

Z tohoto tedy lidského stanoviska, kde radost naše neřídí se dle pravé ceny věci získané, ale dle toho, jak věc ta v okamžiku na srdce naše působí, mluvil i Božský Spasitel, an vyličiti chtěl radost, kterou má Bůh i andělé a svatí z opravdového obrácení a polepšení hříšníka, jímž nebi vrácena byla duše, která byla pro ně dosud ztracena. Pán Ježíš tuto radost Pána Boha proto chtěl tak jasně vyličiti, aby tím zřejmější byla převrácenost a zloba fariseů, kteří nejen sami hříšníky pohrdali, ale i nad láskou a milosrdenstvím, jež jim Pán Ježíš dával na jevo, se horšili.

Někteří vykládači písma svatého mají za to, že těmi devadesáti devíti spravedlivými mínil Pán Ježíš fariseje a zákonníky, kteří pro své zevnější skutky dobré sami sebe za jedině spravedlivé a Bohu milé považovali. Tuto domýšlivost a pýchu jejich chtěl

Pán Ježíš ponížiti a zahanbiti, jako by totiž řekl: Takový hříšník, jímž vy v pýše své pohrdáte a jeho se štítíte, jest, činí-li pokání, k němuž já jej vedu, Bohu milejší, než devadesát devět lidí druhu vašeho, kteří majíce samy sebe za spravedlivé, domýšlejí se, že pokání nepotřebují.

Ať takto, nebo v prvnějším smyslu slovům Páně rozuměti máme, jisto jest a pro každého hříšníka na nejvýš potěšitelno, že jimi vyjádřena jest převeliká radost, kterou obrácením a polepšením svým nebi připraviti může. Pravím, že jest to pro každého hříšníka na nejvýš potěšitelno, neboť vědomí to jest jako balsam útěchy pro srdce jeho, zvláště když svědomí jeho se probouzí a počíná jej trápití výčitkami svými. Ví, že nemusí býti ještě ztracen, věčně nešťasten pro hříchy své; že nemusí báti se pro ně trestů věčných, ba ani kárání a výčitek; ví, že také jeho hledá a k sobě volá Božský Spasitel, že radost způsobí Bohu a svatým jeho, když se opravdově obrátí.

Protož i my, moji milí, když byli jsme tak nešťastni, neb budeme snad budoucně, že bychom z cesty ctnosti zbloudili a do hříchu upadli, nedejme se milosti Boží dlouho hledati a volati, ale co nejdříve uposlechněme hlasu volajícího nás zpět mezi dobré, poslušné ovečky Kristovy. Neodkládejme s pokáním a opravdovým polepšením bez potřeby ani den jediný. K tomu vediž nás nejen to vědomí, že odkládání takové jest velice nebezpečno, protože „nevíme dne ani hodiny;“ ale pobádej nás k tomu vždy také poučení dnešní, že obrácením svým připravíme radost Bohu a Pánu Ježíši, sobě pak zároveň pojistíme věčnou blaženost. Amen.

Podobenství o vladaři nespravedlivém.

(Na neděli 8. po sv. Duchu,)

Luk. 16, 1—9.

Bůh stvořiv člověka učinil jej pánem veškeré země a dal mu právo panovati nade všemi tvory. Však toto panství člověka a vláda jeho není neomezena a libovolna. Bůh chce, aby člověk statků pozemských, jež mu svěril, užíval především ke cti Boží, pak ku svému a bližního pravému prospěchu. Ale mnozí lidé této vůle Boží neplní, buď že statků vezdejších neužívají k vytknutému účelu, shromažďujíce jich jen proto, aby je měli, a ti slovou lakomci; neb jich zneužívají ku věcem nepotřebným, ano i zlým, hříšným. Tím nejen Boha urážejí, ale i sobě a bližnímu škodí; a to jsou lidé marnotratní. Obojí toto jednání jest hříšné, a nejen že lidem takovým časnou škodu působí, ale bývá jim i příčinou záhuby věčné. Naopak, dobrým a dle vůle Boží uspořádaným užíváním statků vezdejších docházíme nejen časného blaha, ale můžeme získati si způsobem tím i hojných zásluh pro život věčný.

O tom sám Pán Ježíš nás poučil a sice v podobenství o vladaři nespravedlivém, jež dnes církev svatá předčítati dává. Poučení to zcela jasně vysvětluje z napomenutí, jež Pán Ježíš dal na konec podobenství posluchačům, řka: „Čiňte sobě přátely z mamony nepravosti, aby, když zhynete, přijali vás do stanů věčných.“ Kterak k cíli tomu statků vezdejších moudře užívati mají křesťané, pochopíte, doufám, z dalšího výkladu.

Pán Ježíš pravil: „Byl jeden bohatý člověk, kterýž měl vladaře, a ten obžalován jest před ním, jako by byl rozmrhal statek jeho.“ Bohatým člověkem rozumí se Bůh, jemuž náleží nebe a země a všecko, co na nich jest, protože to všecko stvořil. Jak se již v katechismu učíme, stvořil Bůh toto všecko ku své cti a slávě, a ku blahu živých tvorů, zvláště člověka, který proto také v přítomném podobenství správcem jeho se nazývá. Všecko, co člověk má a čím vládne, jest statek od Boha mu svěřený, aby jako vladař jej spravoval jsa ze všeho odpověden Bohu.

O vladaři v podobenství praví Pán Ježíš, že byl obžalován, jako by byl svěřený statek rozmrhal. Pán dozvěděl se, že špatně hospodaří, neřídě se vůlí pána svého. — Podobně špatně hospodaří se statkem jim od Boha svěřeným a mrhají jej i mnozí lidé, považující všecko, čím vládnou za prostředek k ukájení pýchy a smyslných žádostí a náruživostí, třeba i hříšny byly. Vůle Boží při tom nedbají docela. Mnozí lidé dopouštějí se nestřídmosti, žijí v přepychu a nádheře, vydávají veliké sumy na věci nepotřebné a zbytečné; když ale jedná se o čest Boží, neb když pomoci mají potřebnému bližnímu, nechtějí obětovati ničeho.

To všecko nezůstává vševědoucího Pána nebes i země ani na okamžik tajno; jednání takové samo jest žalobou u Boha, jemuž ovšem není lhostejno, jak člověk statku vezdejšího užívá. I napomíná Bůh člověka takového a dává mu výstrahu především hlasem svědomí, jako onen pán děl vladaři: „co to slyším o tobě?“ Svatá víra učí jej zřejmě, že bude museti jednou Bohu přísný počet skládati, že také jemu zavzní jednou strašné ono: „vydej počet z vladařství svého!“ Každodenní takřka zkušenost uvádí mu na paměť, že i jemu

přijde dříve nebo později, snad i z nenadání dostaví se hodina smrti, kdy „nebude více moci vládnouti“ ničím, co zde svým nazýval, a s čím tak špatně proti vůli Boží hospodařil a zacházel.

Někdy Bůh déle takto hříšníka napomíná a upozorňuje jej na následky a budoucnost, čekaje na polepšení; někdy jest ale shovívavost Boží dříve u konce a Bůh odnímá člověku hříšnému statky své, ukončuje náhle uprostřed hříchů život jeho, aby jej ku skládání počtu povolal. Čím více statků Bůh komu svěřil a čím shovívavější byl ku hříšníku, tím přísnější bude žádati od něho počet. Jakž má tedy býti počtu toho člověk stále pamětliv a naň připraven; neboť na něm záleží celá jeho budoucnost, celá věčnost!

Proto také vladař, slyše, že svěřenými statky déle vládnouti a jich užívati více nebude, ihned počíná se o budoucnost svoji starati. Přemýšleje o ní takto dí sám u sebe: „Co učiním, nebo Pán můj odjímá ode mne vladářství?“ Dva obyčejné prostředky k zachování života připadají mu nejprve; totiž pracovati, nebo žebrati; však oba ihned zavrhuje, řka: „Kopati nemohu, žebrati se stydím.“ Ze slov těchto patrna jednak lenost jeho, neboť kdyby jen opravdu chtěl, jistě by mohl kopati, to jest pracovati; jednak pýcha, která raději prostředků nepoctivých se chápe, než aby se ponížila a prosila.

Také hříšník nekajicný nechce zde na zemi „pracovati“, to jest činiti pokání; nechce „žebrati“, to jest prositi Boha za smilování, za odpuštění; nechce užiti těchto dvou jediné možných prostředků, aby sobě budoucnost po smrti, to jest život věčný opatřil a pojistil. Jak nerozumné to jednání, neboť až smrtí správa statků bude jemu odňata, pak nebude moci pro život věčný ani pracovati, ani o milo-

srdenství Boha prositi; nebude moci více zásluh sobě získati, ani odpuštění doufati.

Zavrhnuv oba tyto obyčejné dovolené prostředky k zachování života, připadá vladař na jiné, které po nich zdají se mu býti nejvhodnější, ovšem na prostředky nepoctivé. Napadne mu totiž, že by mu nejsnáze pomohly pohledávky, které má pán jeho u dlužníků, aby pomocí jich způsobem lehkým a pohodlným pojistil si budoucnost. I dí z myšlenky té potěšen: „Vím co učiním, aby, když budu složen z vladařství, přijali mne do domů svých.“ A co si umínil, také ihned vykonal. „Zavolav tedy jednoho každého dlužníka pána svého, řekl prvnímu: Jaks mnoho dlužen pánu mému? A on řekl: Sto tun oleje. I řekl jemu: Vezmi jistinu svou a sedna rychle, napiš padesát. Potom druhému řekl: Ty pak, jak mnoho jsi dlužen? Kterýž řekl: Sto korců pšenice. Dí jemu: Vezmi zápis svůj a napiš osmdesát.“

Takto přičiňuje vladař k nespravedlnosti své nespravedlností druhou, že ze jmění sobě svěřeného udílí jiným, aby oni pak z vděčnosti přijali jej do domů svých, až složen bude z vladařství. A přece, jak dí Pán Ježíš, „pochválil pán vladaře nepravého, že opatrně učinil.“ Chvála ta neplatí však jeho nespravedlnosti, vždyť nazývá jej vladařem nepravým, ale jeho opatrnosti, že užil neprodleně zbývajícího času vladařství, aby dobře postaral se o svoji budoucnost.

A právě v této opatrnosti má nám křesťanům vladař nespravedlivý býti příkladem. Jako on staral se o zabezpečení života časného, tak máme i my opatrně a horlivě o své blaho věčné se starati; máme všecko své myšlení a snažení na toto blaho

své obracetí; máme býti vynalézavi v prostředcích, jimiž bychom si ho pojistili; máme k zajištění blaha věčného takové užití opatrnosti a moudrosti, jakou vynakládají lidé na vyhledávání prospěchů časných.

Takovéto horlivosti a opatrnosti, která by vhodných prostředků k dosažení cíle nadpřirozeného vyhledávala a volila, se však mnohým křesťanům nedostává, tak že nejen tenkrát, ale až dosud platí výrok Pána Ježíše, který připojil ku pochvale nespravedlivého vladaře: „Synové světa jsou opatrnější v pokolení svém, nežli synové světla.“

Synové světa jsou oni lidé, kteří myslí jen na život přítomný, vezdejší; kteří jen pro tento svět, jeho požitky a statky žijí. Synové světla ti jsou, kteří nezapomínají, že jest i život na věčnosti; kteří po nebi touží, a dosíci se ho snaží. O prvních praví Pán Ježíš, že „v pokolení svém“ moudřejší jsou, než druzí. Ne sami o sobě jsou moudřejší, než druzí, neboť jinde o takových praví Pán Ježíš, že blázní jsou před Bohem; ale jsou chytřejší v záležitostech, ve snahách svých; jsou moudřejší, opatrnější a horlivější v tom, aby pozemské blaho své si zabezpečili, než ti druzí v tom, aby si pojistili blaho věčné.

A to dosud potvrzuje zkušenost, že v péči o věci pozemské bývají lidé velice opatrní a horliví; nelekají se žádných starostí a namáhání; i sebe větší obtíže jich nezastraší, když jde o časný zisk. Sklamání neodejme jim odvahy, ale ihned přemýšlejí o nových prostředcích, takže přičinlivosti a vytrvalosti jejich třeba se diviti. Naproti tomu mnohým křesťanům nedostává se často potřebné moudrosti, opatrnosti a vytrvalosti k tomu, aby cíle nadpřirozeného, nebe jistě dosáhli. Přejí si, aby vše, co pro spásu činiti mají, bylo lehké, aby to nestálo mnoho.

práce a namáhání. Nejmenší obtíž a překážka odnímá jim statečnosti; chyby, hříchy, jichž se dopustili, uvádějí je až v zoufalství, a místo aby mysleli na prostředky, kterak by minulé napravili a pro budoucnost se ozbrojili, a s novou silou, novými úmysly opět započali dílo spásy konati, upadají často v úplnou lhostejnost a netečnost.

Chtěje tedy posluchače své vybídnouti k opatrnosti a horlivé péči o spasení, doložil Pán Ježíš na konec: „I jáť pravím vám: „Čiňte sobě přátele z mamony nepravosti, aby když zhynete, přijali vás do stánů věčných.“ To jest: jako onen Pán pochválil svého vladaře pro opatrnost jeho, tak i já podobnou opatrnost doporučuji vám, abyste, pokud vládnete statkem vezdejším od Boha vám svěřeným, užili ho k získání takových přátel, kteří by vám po smrti zasloužili a opatřili přijetí do stánků věčných, do nebe. Tím chtěl říci Pán Ježíš, že statků vezdejších máme užívat ke konání skutků dobrých, milosrdných, že napomáhati máme bídě chudých, nuzných a trpících bratří, a tak dělati si přátel, to jest, získati si zásluh, které by nám brány nebes otevřely, až nás Bůh k soudu a na věčnost povolá.

Kdož z nás, moji milí, jest, jenž nepřál by si vejíti jednou do stánků života věčného? Protož také dnes všickni hluboko do srdce si запиšme napomenutí a radu, již dává nám Pán Ježíš k tomu, abychom cíle žádoucího snáze mohli dojíti. Umiňme si, že každé k tomu použijeme příležitosti, abychom konáním skutků milosrdných shromažďovali sobě zásluh pro nebe. Příležitosti takové každému naskytuje se dost a dost. Prokazovati skutky milosrdné bližnímu mohou nejen bohatí, ale i chudí, nejen velicí ale i malí, i dítky. Vždyť nemusí to vždy býti dar

a skutek veliký; i malá, nepatrná pomoc a služba bližnímu z lásky prokázaná, má před Bohem cenu velikou. O vdově, která u dveří chrámu Jerusalemského haléř, nejmenší peníz vložila do pokladnice pro chudé, řekl Pán Ježíš, že dala nejvíce. Její dar, ač sám o sobě nepatrný, měl tedy u Boha velikou cenu, získal jí velikou zásluhu. Jindy pravil Pán Ježíš, že ani číše vody, bližnímu z lásky podaná, nezůstane bez odměny v nebesích (Mat. 10, 42.). A je někdo, jenž by bližnímu ani takové služby prokázati nemohl? Není tudíž věcí a povinností jenom boháčů, dávati almužnu. Proto již v Starém Zákoně napomínal syna svého Tobiáš, řka: „Jestliže málo míti budeš, i z toho mála rád udělovati hled“ (Tob. 4, 9.).

Jak velikou cenu takové skutky milosrdné mají před Bohem, o tom poučil nás Pán Ježíš, když pravil: „Pokudž jste to učinili jednomu z těchto bratrů mých nejmenších, mne jste učinili.“ (Mat. 25, 40.) Proto odměňuje Bůh skutky takové často již zde na zemi hojným požehnáním svým. A kdybychom, moji milí, konajíce skutky milosrdné dle nezpytatelné vůle a moudrosti Boží nedosáhli za ně odměny již na zemi, jistě v nebesích nás odměna ta nemine, neboť ne nadarmo dí písmo svaté (Přísl. 19, 17.): „Kdož se smilovává nad chudým, na ourok půjčuje Hospodinu, a on za dobrodiní jeho odplatí jemu.“ Amen.

Podobenství o fariseu a publikánovi.

(Na neděli 10. po sv. Duchu.)

Luk. 18, 10—14.

Za časů Pána Ježíše byli v zemi židovské, zvláště mezi zákonníky a farisey mnozí, kteří konajíce před lidmi na oko některé skutky dobré, domnívali se již proto býti nad jiné ctnostnými a spravedlivými. Na této své domnělé spravedlnosti velice si zakládali a lidu na odiv ji stavěli; při tom pak jinými pohrdali, za hříšníky je majíce. Protože však veškeré skutky jejich dobré nebyly, leč škraboškou ctižádosti a pýchy, chtěl jich Pán Ježíš o nehodnosti a hříšnosti jednání takového poučiti, a dáti jim výstrahu. Za tou příčinou vypravoval jim podobenství o fariseu a publikánovi. V podobenství tom ukázal jim Pán Ježíš na obrazu jednoho z nich, jak ohavna a Bohu protivna jest pýcha, a z příkladu publikána měli poznati, že i veliký hříšník, jakým oni pohrdali, může pro lítost a pokoru svoji odpuštění dojíti, a býti Bohu milejším, nežli oni jsou.

Nám pak z podobenství toho nejen to plyne naučení, že povždy varovati se máme pýchy a pilni býti pokory; ale že zvláště když se modlíme, dle příkladu publikána, pokora má provázeti a zdobiti naši modlitbu, aby se Bohu líbila, a vyslyšení došla.

Obsahem a účelem svým podobá se podobenství toto jinému, jež Pán Ježíš vypravoval o pozvaných na svatbu, jak patrně ze stejného zakončení obou. Rozdíl mezi nimi v tom hlavně záleží, že v podobenství o pozvaných k hostině poukazuje Pán Ježíš hlavně k následkům pýchy a pokory, jež často v zápětí za nimi se dostavují; v přítomném pak podobenství více k podstatě obou, pýchy a pokory, při-

hlíží. Zde na příkladu farisea a publikána krátce sice, však trefně ukazuje Pán Ježíš, v čem pýcha a v čem pokora záleží, bychom pozorující příklady ty ošklivost pýchy a krásu pokory tím lépe poznali od prvé tím spíše se odvrátili, druhou tím více sobě oblíbili.

„Dva muži,“ pravil Pán Ježíš, „vstoupili do chrámu, aby se modlili, jeden fariseus, druhý publikán.“ Fariseové, jak již podotknuto, sami sebe považovali, a také před lidmi platili za dokonalé plnitele zákona Božího, za lidi nejspravedlivější. Publikáni, čili celníci, to jest výběrčí cel a mýt, že někdy neoprávněně utiskovali lidi a byli srdce tvrdého, platili u židů za veřejné a největší hříšníky. Proto byli všichni u veliké nenávisti, ano opovržení, zvláště u pyšných fariseů; ač mezi nimi byli také lidé hodní a poctiví. —

Z těchto dvou stavů z úmyslu vyvolil Pán Ježíš vzory své, prvního za vzor pýchy, druhého za příklad pokory, aby ukázal, že úsudek Boží liší se od úsudku lidí a že není člověk vždycky tím, zač před lidmi plati, ale čím jest před Bohem. Pán Ježíš staví je oba proto vedle sebe, aby ten rozdíl úsudku Božího a úsudku lidského byl patrnější. A proto že v poměru našem k Bohu, to jest, jak povinnosti své k němu pláíme, pravá cena naše se ukazuje nejlépe: předvádí nám je Pán Ježíš před oči, jak jdou do chrámu se modlit. Pozorujmež tedy modlitbu jejich.

„Fariseus stoje takto sám u sebe se modlil: Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, dráči, nespravedliví, cizoložníci, jako i tento publikán.“ Fariseus k modlitbě své vyvolil si přední místo ve chrámě, aby všem byla zjevna pobožnost jeho, a nové chvály mu zjed-

nala. Zdaž není to pravý obraz těch lidí pyšných, kteří všady derou se ku předu, aby ode všech byli viděni a vynikali nad jiné? A což když teprve přihlídneme k obsahu jeho modlitby; ten nejlépe svědčí o jeho pýše, neboť, ač počíná, jako by Boha chváliti zamýšlel, přec vzdává chválu toliko sobě a sebe vynáší. Práví sice: Děkuji Ti, Bože, že nejsem jako jiní; přec však dobré, jež vypočítává, jenom sobě připisuje, a tak čest, která Bohu náleží, sobě přikládá. Patrně z toho, že díky jeho pouze na jazyku jest a ne v srdci; ústy, díky Bohu činí, v srdci proti němu se povznáší, neboť, jak dí sv. Bernard, děkuje Bohu ne za to, že dobrý jest, nýbrž za to, že jest nad jiné dobrý; neděkuje za dobré, jež má, nýbrž za zlé, jež na jiných vidí. Takto ujímá cti nejen Bohu, ale i lidem, aby tím větší zdála se spravedlnost jeho. Aby sebe povýšil, snižuje ostatní, an dí: že nejsem, jako jiní lidé; jako by jen on sám byl vzor dokonalosti a ostatní všichni špatní a zlí. A hned také vypočítává hříchy, které na jiných lidech shledává, a jichž sám prost býti se domnívá. Jiní jsou dle mínění jeho vesměs lidé „dráči,“ nepravdiví, cizoložníci.“ Jako za vzor hříšníků všech uvádí přítomného celníka řka: „jako i tento publikán;“ nad tím tudíž zvláště se vynáší, jím pohrdá!

Jaká to nelaskavost ano opovážlivost takto snižovati a odsuzovati své bližní, aniž by měl důkazů; jaké to přeceňování vlastní! A kdyby i pravda bylo, že sám jmenovaných hříchů jest prost, což není hříchu jiných? Již ta jeho nelaskavost a pohrdání jinými jest vinou těžkou; a tak právě ve chvíli, kdy spravedlností svou se vychloubá, dopouští se nespravedlnosti.

Však ještě není nasycena hrdost jeho tím, že pověděl, co zlého na sobě nemá; proto vypočítává dále ještě své zásluhy, své dobré skutky a ctnosti:

„Postím se dva kráte za týden, desátky dávám ze všech věcí, kterýmiž vládnu.“ Skutky ty však již pro tuto jeho hrdou samochvalu a vychloubání se jimi nemohly míti ceny před Bohem. Proto také varoval Pán Ježíš svaté apoštoly a s nimi nás všechny, abychom nekonali skutků dobrých, jako fariseové, když pravil: „Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákonníkův a fariseův, nevejdete do království nebeského“ (Mat. 5, 20.).

V celé modlitbě farisea neshledáváme ani slovíčka prosby, jako by ničeho nepotřeboval, ale všecko sám mohl a konal bez pomoci Boží; ale veskrze zrcadlí se v ní nejpřednější stránka jeho duše, hrdost, ctižádosť a pýcha, vedle níž tím skvěleji a krásněji vyniká druhý obraz, obraz to spanilé pokory, kterou nám ukázal Pán Ježíš v jednání celníka.

Jak zcela jinak choval se a modlil tento: „Stoje z daleka nechtěl ani očí k nebi pozdvihnouti, ale bil se v prsy své řka: Bože, buď milostiv mně hříšnému.“ Publikán „stál z daleka,“ to jest, vyvolil si k modlitbě své místo odlehlé, osamělé, místo zadní, aby nebyl ani pozorován od lidí, aby tím lépe bez roztržitosti modliti se mohl. Z toho patrno, že fariseus stál při modlitbě své, jak jsme prve pravili, v popředí, aby byl viděn ode všech. Publikán stál z daleka i proto, že pro hříchy své neuznával se za hodna, přistoupiti blíže; proto také nechtěl ani očí svých vzbůru k nebi pozdvihnouti, že styděl se za provinění své. Tak jedná člověk skromný, pokorný, třeba nebyl ani dráčem a člověkem nespravedlivým; víť on, že i malý hřích jest urážkou nejvyšší svatosti Božské, pro niž třeba se ponížovati před Bohem, a jež jedině pokáním může býti smyta. Proto i největší světcové tím způsobem se před Bohem pokořovali a hříšnost svou na jevo dávali, jako publikán.

Bíti se v prsy ode dávna bylo znamením lítosti, jež v srdci hlavní své sídlo má, bylo znamením, že hříšník, uznávaje vinu svoji nahlíží, že pro ni trestu hoden jest. Protože zlé žádosti, kteréž počátek hříchu bývají, ze srdce vycházejí, musí i polepšení vycházeti ze srdce kajicného, naplněného upřímnou lítostí. Již v Starém Zákoně napomínal Bůh Israelských skrze proroka ku takové opravdové kajicnosti, říká: „Roztrhnete srdce svá a ne roucha svá,“ jak oni v obyčeji měli činiti na znamení zármutku a lítosti.

Publikán kajicné city své nejen bitím v prsy označil, ale i ústy svými je projevil, říká: Bože, buď milostiv mně hříšnému! Krátká jsou to sice slova, ale obsahují mnoho. Neomlouvá se, nepředstírá dobré své skutky, své zásluhy, aby tím spíše došel odpuštění, ale činí, jako by sebe považoval za jediného, největšího hříšníka na světě. Pravý to opak farisea, který měl sebe za nejlepšího; pravý, dokonalý to vzor pokory.

Představiv takto posluchačům svým obraz pýchy a pokory, pronáší Pán Ježíš úsudek svůj o obou a zjevuje účinek modlitby jejich, říká: „Pravímť vám, tento sstoupil do domu svému ospravedlněn nad onoho.“ Celník tedy byl ospravedlněn, to jest, došel milosti Boží, hříchové jeho byli mu odpuštěni, takže byl lepší, spravedlivější a Bohu milejší, než fariseus, který, jak ze slov Pána Ježíše samo sebou vysvítá při veškeré chvále a chloubě své před Bohem spravedlivým nebyl.

Takový jest tedy, m. m., účinek modlitby pokorné a takový jest následek pýchy, že ona dochází milosti, tato pak zavržení. Tak nejen tenkrát bylo, ale jest dosud vždy u každého, jak Pán Ježíš výslovně na konci pověděl, an řekl: „Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“ Toto ponížení pyšných

a povýšení pokorných stává se často již zde na zemi; jistě stane se ale jednou na věčnosti.

I my všickni, m. m., povinni jsme denně předstupovati před tvář Boží, denně se máme modlit, buďto doma, nebo ve chrámě. Zdaž ale tyto naše modlitby jsou Bohu milý a nám záslušny? Jen tenkrát, podobají-li se modlitbě publikánově, jsou-li pokorny. A kterak učiníme, aby modlitba naše byla pokorna? Sv. Jan Zlatoústý radí v této příčině: Pozoruj, kdož jsi ty, jenž se modlíš, a kdo jest ten jež vzýváš! Jenž prosí jest člověk, nebohý tvor, jenž sám ze sebe nic nemůže, aniž jest hoden čeho, aby obdržel. Ten, jehož prosíš, jest tvůj Bůh, jest nejvyšší Pán nebes i země, bez jehož vůle nic na světě se neděje. To kdybychom vždy na paměti měli a uvážili před každou modlitbou, zajisté že bychom se při ní pokořovali jako onen publikán. Nebo jestli ve všem jsme od Boha odvisli, a nemáme než co dostáváme od něho, čímž tedy máme se honositi a chlubit, na čem můžeme si zakládati, a nač býti hrdi? „Co máš, čeho jsi nepřijal“, dí sv. apoštol, „pakli jsi přijal, proč se chlubiš, jako bys nebyl přijal?“ (I. Kor. 4, 7.) Kdyby žebrák hrdě a pyšně prosil o dárek, zdaž by mu kdo udělil? pokárání by se mu zaslouženě dostalo.

Však nejen že jsme od Boha ve vše odvisli, ale jsme darů jeho i nehodni, zasluhující pro četné hříchy své spíše trestů nežli milosti. Toto vědomí a tato vzpomínka ještě více má nás povzbuditi a vésti k tomu, abychom se pro hříchy své nejen ponižovali, ale abychom jich také zkroušeně litovali, denně volající z hloubí srdce svého s publikánem: Bože buď milostiv mne hříšnému! Zvláště pak, když odpuštění hříchů ve svátosti pokání žádáme si dojíti, máme ponížiti se před Bohem a se skroušenou lítostí spojiti i vyznání pokorné a upřímné, v němž ochotně máme knězi vyznati, co by k ponížení a zahanbení

našemu sloužilo. Jen takováto pokorná a zkroušená zpověď zase bude se Bohu líbiti, a co řekl Pán Ježíš o publikánovi ve chrámě, platiti bude také o nás, také my odejdeme pak ze zpovědnice ospravedlnění; i na nás splní se tu, co dí žalmista Páně (50, 19.): „srdcem skroušeným a pokorným Bůh nezhrdne.“ Amen.

Podobenství o milosrdném Samaritánu.

(Na neděli 12. po sv. Duchu.)

Luk. 10, 36—37.

U Židů nebylo mezi učiteli lidu jednoty v náhledech o tom, kdo slovem „bližní“ rozuměti se má. Mnozí, zvláště fariseové, hlásali a zastávali náhled, že židům jen žida a na nejvýš proselytu, to jest takového pohana, který přistoupiti chtěl k židovství, za bližního považovati, a jemu lásku prokazovati sluší. Tak vykládali totiž zákon, který dal jim Bůh skrze Mojžíše (III. Mojž. 19, 18.) řka: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ Z tohoto nepravého výkladu odvozovali dále, že každého jiného člověka dovoleno, ano potřebí jest nenáviděti a proto také k pohanům a zvláště ku Samaritánům chovali židé zášť a nepřátelství. V tomto smyslu také i doplnili zákonníci židovští onen zákon Boží o lásce k bližnímu tak, jako by byl Bůh sám nařídil: „Milovati budeš přítele a nenáviděti budeš nepřitele svého.“ (Mat. 5, 43.)

Tohoto mylného a nepravého náhledu o lásce k bližnímu byl asi také onen zákona učitel, o němž sv. evangelium vypravuje, že tázal se Pána Ježíše

výslovně: „A kdo jest můj bližní?“ (Luk. 10, 29.) Na otázku tu nedal mu Pán Ježíš odpovědi přímé, ale vypravoval mu, jak v obyčeji měl, podobenství, a sice podobenství o milosrdném Samaritánu, kterým výslovně proti onomu mylnému náhledu fariseů čelil a ukázal, že bližním naším jest každý člověk a protož každému že poskytnouti máme pomoci, když toho jest potřeben, ať jest jakéhokoli národu neb náboženství.

Příběh o milosrdném Samaritánu vzat jest ze skutečného života, a velmi snadno mohl se tenkrát přihoditi skutečně. Město Jericho, o němž tu zmínka se děje, a na jehož místě nyní pouze několik bídnych chatrčí Beduinů stojí, bylo ještě za času Pána Ježíše jedno z nejkrásnějších měst země židovské. Že nebylo od Jerusaléma příliš vzdáleno, přebývali v něm mnozí kněží a levité, kteří střídajíce se v konání služeb Božích ve chrámě, často zmíněnou cestou do Jerusaléma a zase zpět do Jericha chodili. Krajina mezi Jerusalemem a Jerichem byla již tehdy, jako nyní jest, pusta a množství jeskyň v ní se nacházejících, sloužilo za skrýše loupežníkům, kteří pocestné často přepadali, olupovali, ano i vraždili. Proto také slula cesta ta cestou krvavou. Až dosud jest cesta ta nebezpečna, zvláště pro jednotlivce. Poutníci, kteří cestou tou ubírají se z Jerusaléma k Jordanu a Mrtvému moři, musejí míti sebou ozbrojené strážce a vykoupiti si bezpečnost od Šejků, to jest pohlavárů Beduinských. Na této tedy cestě stalo se, co vypravoval Pán Ježíš v odpověď na otázku: Kdo jest můj bližní:

„Člověk jeden sstupoval z Jerusalema do Jericha, a upadl mezi lotry, kteříž i obloupivše ho i zranivše, odešli, odpolu živého zanechavše.“

Pán Ježíš dí, že člověk ten sestupoval do Jericha, protože krajina okolo Jericha a Jordanu leží mnohem níže, nežli Jerusalema, ano níže, než sama hladina moře střeozemního. Zda člověk onen byl žid nebo ne, Pán Ježíš nedí výslovně, aby ukázal, že při konání skutků lásky k bližnímu nemáme hleděti k jeho osobě, ale máme na zřeteli míti toliko jeho potřebu. Svatý biskup Augustin, jeden z nejvýtečnějších učitelů církve, vykládá podobnost toto, soudí, že zraněný pocestný byl žid, proti němuž Pán Ježíš z úmyslu postavil Samaritána, že nepřátelství veliké panovalo mezi židy a Samaritány, aby tím jasněji a zřejměji vytkl povinnost lásky k bližnímu, z které ani nepřítel nemá býti vyloučen.

„I p ř i h o d i l o s e“, dí dále Pán Ježíš, „ž e k n ě z j e d e n š e l t o u ž c e s t o u a u z ř e v j e j, p o m i n u l. T é ž i l e v i t, k d y ž b y l u t o h o m í s t a, a u z ř e l h o, p o m i n u l.“ Ani kněz židovský, ani levita, to jest služebník chrámový, kteří tou cestou se ubírali, neměli pro zraněného útrpnosti, neujali se ho, ale pohlédnuvše na něho, šli dále cestou svou. Srdce jejich zůstalo necitelné jako kámen, ačkoliv jim, jakožto služebníkům Nejvyššího, především bylo by slušelo, milosrdenství prokázati nešťastnému.

Proti tomuto necitelnému jednání kněze židovského a levity, staví Pán Ježíš šlechetný skutek Samaritánův, říká: „S a m a r i t á n p a k j e d e n, c e s t o u s e b ě r a, p ř i š e l k n ě m u, a u z ř e v j e j, m i l o s r d e n s t v í m h n u t j e s t.“ Vida zraněného, nerozmýšlí se Samaritan teprve, coby učiniti měl, ale hned pocítuje milosrdenství v srdci svém. Nemyslí u sebe: pomohl bych mu, ale spěchám za obchodem svým, nemohu. Nedí: co mně po tom člověku zcela neznámém; snad jest to žid, nepřítel náš; proč bych se o něho staral, ať si tu třeba zahyne. Tak

zatrvelým a sobeckým nejeví se Samaritán, ale milosrdenstvím hnut jsa, ihned spěchá ku pomoci zraněnému. „Přistoupiv, uvázal rány jeho, naliv oleje a vína; a vloživ jej na hovado své, vedl do hospody a měl o něj péči.“

Jaká to láska a péče o raněného! Ničeho zajiště neopomenul, čím mu první pomoc poskytnouti mohl. Maje pro vlastní potřebu olej a víno, neboť cestující v krajinách těch až dosud všeho, čeho k výživě třeba, sebou véztí neb nésti musejí, použil obého k vyčištění ran a zmírnění bolestí raněného. Posadiv jej pak na zvíře své, sám pěšky jda, je vedl a raněného starostlivě ošetřoval.

Tak i naše láska k bližnímu záležitosti má ne v pouhých toliko slovech a citech, ale ve skutečích a pomoci, kdy a kdekoliv jí bližní potřebí má, jak napomíná sv. Jan (I. Jan 3, 18.): „Synáčkové moji, nemilujmež slovem ani jazykem, ale skutkem a pravdou.“

Ale ještě nespokojil se Samaritán tím, co osobně pro raněného vykonati mohl. Když musel druhého dne dále za obchodem svým jíti, „vyňav dva peníze, dal hospodáři a řekl: Měj o něj péči, a cožkoliv nad to vynaložíš, já když se vrátím, zaplatím tobě. Jaký to krásný příklad milosrdenství a lásky k bližnímu, zvláště když připustíme, že onen raněný byl žid. Židé považovali Samaritány jako za kacíře, rozkolníky a nenáviděli jich více než pohanů. Se Samaritánem jísti, bylo u židů za větší provinění považováno, než požívati masa vepřového. Toho všeho však nedbá Samaritán, a prokazuje raněnému tak velikou službu lásky, z čehož dle úmyslu Pána Ježíše poznáváme, že skutky lásky k bližnímu na jiném základě spočívati mají, než na přirozeném citu; že

díti se mají pro Boha, to jest proto, že to Bůh velí, a proto i tenkrát, když by jich byl potřeben náš nepřítel.

Naučení to tak jasně z podobenství našeho vyplývá, tak neodolatelně srdce každého jímá, že sám tazatel zákonník pravdu tu doznati, sám k otázce Spasitelově: „Kdož z těch tří zdá se tobě bližším býti tomu, kterýž upadl mezi lotry?“, zcela proti mínění fariseů odpověděti přinucen byl: „Ten, kterýž mu prokázal milosrdenství,“ ač v tom nemalé zahanbení spočívalo pro něho samého, že ani kněz židovský, ani levita, ale nenáviděný Samaritán raněnému milosrdenství prokazoval, a tak si chvály a uznání zasloužil. Tak pokořil Pán Ježíš zároveň hrdost židů, kteří na Samaritány pyšně pohlíželi, nyní pak od Samaritána lásce k bližnímu učit se měli.

Jak tedy ze všeho patrno, chtěl Pán Ježíš příběhem tím ukázati názorně, jak špatně kněží a zákonníci židovští vykládají zákon lásky k bližnímu učíce, že židovi žid toliko bližním býti může, kdežto zde i opovržený a nenáviděný cizinec a nepřítel mu tak znamenitou službu prokázal, že jej sám zákonník za bližního jeho musel uznati a prohlásiti. Dále chtěl Pán Ježíš ukázati, jak převrácena a lica byla nábožnost kněží židovských, kteří na zevnějším toliko obřadu lpěli a si zakládali, jsouce při tom pravé zbožnosti a lásky prázdní, jak ukázalo se při tomto raněném.

Když tedy sám zákonník uznati musel šlechetné jednání Samaritána, v němž mu Pán Ježíš příklad pravé lásky k bližnímu představil, a tím zavrhnouti dřívější svůj náhled a učení fariseů, doložil Pán Ježíš na konec jako konečnou odpověď na prvéjší otázku jeho: „Jdi, i ty čiň podobně,“ to jest, prokazuj lásku, poskytuj pomoc každému, kdo jí

bude potřebovati, ať jest to kdokoliv, třeba to byl i tvůj nepřítel. A jestliže nepříteli tak má činiti, tím spíše tomu, kdo mu nepřítelem není, tedy každému člověku. Smysl odpovědi Pána Ježíše jest tudíž krátce ten: Každý člověk jest tvůj bližní.

Také nám, moji milí, všem platí ono Kristovo: Jdi i ty a čin podobně; také my máme nejen slovem, ale i skutkem plniti zákon lásky k bližnímu. Povinnost tuto ne jednou toliko, ale častěji kladl Pán Ježíš svatým apoštolům a učenníkům svým na srdce. Když umírající otec loučí se s dítkami, a jim poslední naučení a napomenutí dává, jistě především věci nejdůležitější tanou mu na mysli. Tak když loučil se Pán Ježíš se svatými apoštoly při poslední večeři, důtklivě jim kladl na srdce, aby se milovali vespolek a doložil: „po tomť poznají všickni, že jste moji učenníci, budete-li míti lásku jedni k druhým“ (Jan. 13, 35.). Bez lásky, pravé, skutečné lásky k bližnímu ani jména křesťanů bychom hodni nebyli. Láska naše k bližnímu nejen v tom má záležeti, abychom každému vše dobré od srdce přáli, ale abychom také opravdovou vůli měli, každému činiti a prokazovati vše, co bychom si sami přáli od jiných, jak pravil Pán Ježíš: „Všecko, cokoli chcete, aby vám lidé činili, i vy číňte jim (Mt. 7, 12.).

Tato láska naše vztahovati se má netoliko ku přátelům, příznivcům a dobrodincům našim, ale i k našim protivníkům a nepřátelům; i k těm, kteří nám netoliko nic dobrého neprokázali, ale nám snad i ukřivdili, ublížili; máme jich milovati i kdyby křivda a škoda nám od nich učiněná byla sebe větší. To Pán Ježíš ne pouze na dnešním podobenství, ale i na vlastním příkladu nám ukázal, když umíraje za nepřátely své se modlil. Také to výslovně poručil, řka: „Milujte nepřátely své, dobře

čiňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám protivenství činí, a utrhají vám, abyste byli synové Otce svého, který jest v nebesích, jenž slunci svému velí vzcházeti na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i nespravedlivé. Nebo milujete-li ty, kteří vás milují, jakou odplatu míti budete? Zdaliž i publikáni toho nečiní?“ (Mat. 5, 44—46.).

A což tu bývá v životě příležitostí, které naskytují se nám, abychom svoji lásku k bližnímu skutkem dokázati mohli! Co tu jest potřeb tělesných i duchovních, v nichž možno nám, často velmi snadno bližnímu přispěti. Nedejmež příležitostem těm nikdy ujíti bez použití; nenechávejmež potřeb bližního, pokud možno, bez ukojení. Milosrdný Samaritán budiž nám v tom za příklad; jeho ochota v přispění raněnému, prve než mohl býti požádán; jeho obětavost, s kterou raněného sám ošetřil a potřebný náklad na další ošetřování nesl. Co krásné jest a líbí se každému při Samaritánu, bude krásné a líbiti se bude Bohu i lidem, když i my to budeme činiti. Také my nečekejme po každé, až budeme o pomoc žádáni, neboť tím záslušnější bude skutek náš, tím větší cenu bude míti před Bohem i před lidmi, když z vlastního popudu jej vykonáme, zvláště na těch, kteří v potřebách svých pomoci naší dožadovati se nemohou, neb, jak často se stává, za pomoc prositi se stydí.

Konajíce ale skutky lásky k bližnímu, nekonejme jich nikdy pro chválu a čest vlastní, ani pro zisk neb z jiného pozemského ohledu; nedbejme při tom ani nevděku, hany, podezření a potupy, jimiž odplácí svět za dobré. Nezapomínejme při tom nikdy slov sv. Pavla (I. Kor. 13, 4—7.), že pravá láska „trpěliva jest, dobrotiva jest: láska nezávidí,

nejedná lehkovážně, nenadýmá se, není ctižádostiva, nehledá, co jejího jest, nezpouzí se, nemyslí zlého; neraduje se z nepravosti ale raduje se v pravdě: všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje a všecko trpělivě čeká.“ Amen.

~~~~~

Podobenství o pozvaných na svatbu.

(Na neděli 16. po sv. Duchu.)

Luk. 14, 7—11.

Pán Ježíš použil každé vhodné příležitosti, která se mu naskytla, k tomu, aby nebeské učení své hlásati, pravdu s nebe přinešenou v srdce lidská vštěpovati mohl. Proto nezamítal ani pozvání k hostině, kterých se mu i od bohatých fariseů nejednou dostávalo, že při tom hrdých a domýšlivých fariseů a zákonníků nejvhodněji mohl poučiti a napomenouti. Takto splácel hostinu pozemskou občerstvením nebeským.

Při podobné příležitosti pozoroval Pán Ježíš jednou, kterak někteří z pozvaných sami přední místa u stolu sobě vybírali a tak i zde pýchu a ctižádost svoji na jevo dávali. Proto ihned jich o tom poučil, kterak u volbě místa slušně a moudře vésti si má, kdo k hostině pozván jest, řka: „Když budeš pozván na svatbu, nesedej na prvním místě, aby snad vzácnější tebe nebyl pozván od něho: a přijda ten, kterýž tebe i onoho pozval, neřekl tobě: Dej tomuto místo! a tehdy počal bys s hanbou na posledním místě se-

děti. Ale, když budeš pozván, jdi, posad se na posledním místě, aby když přijde ten, kterýž tebe pozval, řekl tobě: Příteli, poposedni výše. Tehdy budeš míti slávu před spolustolujícími.“

Toto krátké a prosté poučení, samo o sobě zcela jasné a pochopitelné, nazývá sám evangelista Páně sv. Lukáš podobenstvím, protože v něm jiný ještě, hlubší význam jest obsažen, než smysl doslovný. Pánu Ježíši zajisté nešlo o to, aby učil posluchače své zevnějším způsobům, slušnosti a zdvořilosti mezi lidmi obvyklé, ale pod rouškou tohoto poučení chtěl posluchačům svým vštípit pravdu vyšší; obrazem obyčejné slušnosti chtěl nám všem ukázati krásu a vznešenost pokory a tím i ošklivost pýchy, ctižádosti a přeceňování sebe. Na příkladu hostí pozvaných chtěl znázorniti Pán Ježíš, kterak pýcha a pokora často právě opak toho nalézají, co hledají. Pýcha hledá čest a nalézá hanbu; pokora hledá ponížení a dochází povýšení. Že tuto pravdu na mysli měl Pán Ježíš, zcela jasně vysvítá ze slov, jimiž poučení své zakončil: „N e b o k a ž d ý, k d o s e p o v y š u j e, b u d e p o n í ž e n, a k d o s e p o n í ž u j e, b u d e p o v ý š e n.“

Pravdu tu ztvrzenou i dějinami a zkušeností denního života i my uvážíme dnes, abychom od chvíle té tím větší zalíbení měli v krásné ctnosti pokory, a tím více se snažili, v ní prospěti.

Písmo svaté vypravuje, kterak pyšní andělé, že rovnati se chtěli Bohu, svrženi jsou do pekla. Podobně i první rodičové klesli hluboko, když chtěli býti jako Bůh. Rovněž pokoření a zahanbení byli pro pýchu svou: Farao, Saul, Goliáš, Roboam, Jesabell, Nabuchodonosor, Aman a jiní četní, o nichž vypravují

dějiny biblické. Naopak, pro pokoru svoji poctění a povýšení od Boha: Abraham, Josef egyptský, David a j., zvláště pak v míře nejvyšší povýšena byla Panna Maria, která zvláště pro svoji pokoru za matku Syna Božího vyvolena byla. Podobně děje se až dosud v životě obecném; i svět, to jest lidé milují osoby pokorné a pro tuto pokoru je i vyznamenávají, a nenávidí pýchy, a proto i pyšné pokoriti hledí.

Však i v ohledu duchovním jeví se vždy pýcha co překážka života v pravdě křesťanského, ctnostného, kdežto pokora jest jeho podporou. Prvá vede obyčejně ku pádu, k hříchu, a proto i k ponížení a záhubě věčné; kdežto druhá pomáhajíc k životu ctnostnému, vede ku povýšení od Boha. Pro tu příčinu Pán Ježíš pýchu fariseů tak často káral, odsuzoval a před ní varoval; proto důtklivě posluchačům svým doporučoval pokoru, jejíž vzorem nejskvělejším byl sám celým svým životem. Onť zajisté, kterýž od věčnosti byl ve slávě Boha Otce, a jemu ve všem roven, jak dí sv. apoštol (Filp 2, 7—8.) „přijal podobu služebníka“ a „ponížil sebe samého,“ a proto i na něm splnilo se, že „Bůh povýšil ho, a dal jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo nebeských, zemských i pekelných.“ (Filp. 2, 9—10.) On sám právem největším říci mohl o sobě: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ (Mat. 11, 29.).

Slova ta platí všem učenníkům jeho a tudíž i nám; také my pamětlivi napomenutí tohoto máme Pána Ježíše v této vznešené a krásné ctnosti následovati, máme učiti se jí od něho. V ctnosti pokory následujme Pána Ježíše, když uznávajíce slabost, nedostatečnost a hříšnost svoji sebe proto za málo pokládáme, nad jiné se nevynášíme, ale za lepší je považujeme nežli sebe; když všechno dobré, co na

sobě máme neb činíme za nezasloužený dar Boží uznáváme, a proto ne sobě, ale jedině Bohu zásluhu toho připisujeme.

K tomu, abychom ctnosti pokory byli bedliví, má nás mimo výslovný rozkaz a příklad Kristův vésti a povzbuzovati již sama její krása a vznešenost, která každého, kdo ctností tou jest ozdoben, činí milého Bohu i lidem. Má nás k ní vésti a povzbuzovati dále veliký ctnosti té užitek a její ke spasení potřeba. Konečně mají pro ctnost tu nadchnouti srdce naše i nesčetné příklady nejpřednějších světců a světic, u nichž právě pokora tvořila svatosti základ. — Abych o užitku jejím a potřebě jen něco málo doložil: Pokora usnadňuje poznání sebe, chrání před nepravostmi a vede k ostatním ctnostem, a tak opatřuje každému žádoucí pokoj duše a pravé, neklamné štěstí. Bez pokory nemožno přemoci ducha zlého; bez pokory i všechny ostatní ctnosti cenu svoji ztrácejí. Pokora jest nezbytný prostředek k dosažení milosti Boží; ano ona jest známka dokonalosti samé a tak záruka povýšení v nebesích, jak sám Pán Ježíš dosvědčil, řka (Mat. 18, 3—4.): „Zajisté pravím vám, neobráťte-li se a nebudete-li jako maličci nevejdete do království nebeského. Pročež kdožkoliv se poníží, jako maličký tento, tenť jest větší v království nebeském.“ Také sv. Petr dosvědčuje, že „Bůh jen pokorným dává milost svou“ (I. Petr 5, 5.). A proto napomíná věřících: „Pokořte se tedy před mocnou rukou Boží, aby vás povýšil v čas navštívení.“ (II. Petr 5, 6.). Sv. Bernard dí v té příčině: Neškodí nic, méně-li se ceníš, ale škodí, o něco málo-li se pozdvihuješ; neškodí více než třeba shýbati se při nízkých dveřích, ale škodí o prst shýbnouti se méně. A sv. Řehoř V.: Kdo ctnost sbíratí chce bez pokory, nosí prach proti větru. Jako netřeba pádu báti se tomu, kdo nízko sedí

neb stojí, tak pokora chrání před hříchem; jako malé ryby snadno uniknou síti, tak unikne pokorný snáze úkladům ďábla, než pyšný.

Proto všickni svatí a světice Boží snažili se v ctnosti pokory prospěti co nejvíce, a mnozí z nich vyznamenávali se ctností tou v míře neobyčejné. V nejvyšší míře skvěla se pokorou bl. Panna Maria. Nazvána jsouc od Alžběty požehnanou mezi ženami, vztahovala ihned chválu tu na Boha velebic jej těmito slovy: „Velebí duše má Hospodina, a zplesal duch můj v Bohu Spasiteli mém, že shlédl na ponížení dívky své“ (Luk. 1, 47.). Svatý Pavel, onen veliký apoštol narodů a kníže apoštolský, píše přepokorně ke Korintským takto (I. Kor. 15, 9—10.); „Já jsem nejmenší z apoštolů, kterýž nejsem hoden slouti apoštolem, protože jsem se protivil církvi Boží. Milostí pak Boží jsem, co jsem.“ Podobně pokorný byl také sv. Petr. Když byl chromého uzdravil a všichni uzdravení tomu se divili, pravil sv. Petr: „Muži israelští, co se tomu divíte, nebo co na nás hledíte, jako bychom svou silou neb mocí byli učinili, aby tento chodil? Bůh oslavil Syna svého Ježíše, a víra, která jest skrze něho, dala toto zdraví před obličejem všech vás.“ (Sk. ap. 3, 12, 16.) Svatý František Seraf. při všelike svatosti své za největšího hříšníka se pokládal, a když jiní k zásluhám a dokonalostem jeho poukazovali, říkal: „Bratří, kdyby byl Pán jiným lidem jen polovici těch milostí prokázal, kterých mně udělit ráčil, jistě by ho více milovali a věrněji mu sloužili, nežli já neučený a ničemný hříšník.“ Svatý Vincenc z Pauly ve všech listech, které svým známým a přátelům psal, odporoučel se do modliteb jejich těmito slovy: „Modlete se za mne, starého a ubohého hříšníka.“

Když takto o sobě smýšleli muži svatí, vzorné dokonalosti, jakouž teprve my máme příčinu pro mnohé a mnohé poklésky své se pokořovati!“ *)

Uznávající tedy nedostatečnost svoji, děkujeme Bohu denně za všechno dobré, ponížujeme se a přestujeme horlivě něžné ono kvítko pokory nejen v obcování svém s lidmi, ale i před Bohem v životě duchovním, na nějž neméně vhodně dnešní podobností obrátiti lze. Všichni zajisté pozváni jsme k hostině svatební, slavné a veliké, k večeři Páně. Když tedy ke stolu Páně přistupujeme, a cítíme snad v srdci svém zbožnost a lásku k Pánu Ježíši: nemějme se proto snad za lepší, nežli jsou jiní. I při nejlepších přípravě považujeme se za nehodny takové milosti, a říkejme nejen ústy, ale i srdcem pokorně s pohanským setníkem: Pane nejsem hoden ...

I modlitba jest duchovní hostina, při níž okoušeti může srdce naše, jak dobrotivý a sladký jest Pán těm, kteří jej milují. Nezakládej si nikdo na zbožnosti a horlivosti své v modlitbě, neboť jen pokorná modlitba má cenu před Bohem.

A tak vždy v životě duchovním, kdykoliv něco dobrého jsme podnikli a vykonali, nepovýšujeme se před Bohem, nemějme se za lepší nad jiné vědouce, že když všechno jsme vykonali, co jsme vykonati měli, přec jen „služebníci neužiteční“ jsme (Luk. 17, 10.). Při všem cokoliv dobrého konáme, prosme Boha se sv. Ignaciem z Loyoly: „Ne nám, Pane, ale jménu Tvému budiž čest a sláva.“ A když takto, dle slov Pána Ježíše, zasedati budeme vždy na místo poslední, splní se na nás i druhá část jeho výroku, že povýšení dostane se nám od Boha při hostině nebeské. Amen.

---

*) Viz Klinkáč, legendy, str. 811.

Podobenství o svatbě syna královského.

(Na neděli 19. po sv. Duchu).

Mat. 22, 1—14.

Pán Ježíš častěji vytykal židům, zvláště fari-seům a zákonníkům zaslepenost a zatvrzelost, s jakou odpírali pravdě poznané a stavěli se naproti němu, jeho poslání a působení, nechtíce uznati a přijati v něm zaslíbeného Vykupitele. Podobnou výčitku obsahuje také podobenství o svatbě syna královského, kteréž Pán Ježíš fariseům a zákonníkům vypravoval krátce před smrtí svou, a v kterémž jako na poslední výstrahu, předpověděl i zhoubné následky zatvrzelosti jejich a zobrazil tresty, které je za to očekávají, že zamítli od sebe království Boží, když jim na prvním místě nabízeno bylo.

Podobenství toto obsahem a účelem svým srovnává se v mnohém s podobenstvím o veliké večeři (neděle 2. po sv. Duchu), které Pán Ježíš vypravoval dříve v domě náčelníka fariseů, a jest jako jeho doplněk. Podobenství o veliké večeři mělo za účel, poučiti o tom, že života věčného může účasten státi se jen ten, kdo zde přijal pozvání k večeři, to jest, kdo vstoupením do církve stal se účasten hostiny Kristovy zde na zemi; v přítomném podobenství se toto poučení doplňuje v ten smysl, že pouhé vstoupení do církve k dosažení života věčného nestačí, ale že třeba také oděnu býti rouchem dobrých skutků a ctností; že nestačí ke spasení, býti křesťanem dle jména toliko, ale třeba jím býti i životem; že nestačí k tomu pouhá víra, jak někteří kacíři tvrdili a učili, ale třeba i skutků podle víry. Zároveň uvádí Pán Ježíš v přítomném podobenství i tresty těch, kteří, jako židé, poznané pravdě odpírají, kteří do pravé

církve, ač ji znají, neb snadno mohou poznati, vejíti nechtějí; jakož i těch, kteří, ač v církvi jsou, života v pravdě křesťanského nevedou.

Pán Ježíš pravil knížatům kněžským a fariseům: „Podobno učiněno jest království nebeské člověku králi, kterýž učinil svatbu synu svému.“ Králem tím míní se Bůh a synem jeho Pán Ježíš sám sebe rozumí; svatbou pak vyobrazuje se založení církve. Církev svatá na mnohých místech písma sv. výslovně chotí Kristovou se nazývá, a proto i v přítomném podobenství založení církve a její s Kristem spojení velmi vhodně a důmyslně přirovnává se ke svatbě; nebo jako hosti na svatbě radosti a blaženosti požívají, tak církev Kristova založena jest k oblažení pokolení lidského již zde na zemi, zvláště pak na věčnosti. Hostinu duchovní tvoří v ní pravda a milost Boží a všecko, co v ní napomáhá ku blahu a spasení lidí.

Jako býval již ode dávna obyčej, že k obmýšlené svatbě hosti na delší čas napřed zváni bývali, aby se mohli náležitě přichystati, a teprv krátce před svatbou se jim skrze služebníka hodina svatby a hostiny na určito oznamovala, a oni ku přijetí se vybízeli; tak učinil i Bůh se svatbou Syna svého, že již napřed, na mnohá staletí skrze proroky příchod Messiáše a založení jeho království, církve svaté, oznamoval. Byl to především národ židovský, který Bůh takto na příchod Messiáše připravoval, a ku přijetí a následování jeho zval a vybízel. A když konečně doba dávno předpověděná a toužebně očekávaná, doba příchodu jeho se přiblížila; když byla hostina svatební přichystána, když k založení království Božího na zemi všecko bylo připraveno; tu král „poslal služebníky své, aby povo-

lali pozvaných na svatbu, ale nechtěli přijíti.“

Byl to především sv. Jan Křtitel, který na rozkaz Boží kázal veřejně: již přiblížilo se království nebeské, již jest na světě ten, kterého očekáváte; o kterém předpověděl Jsaiaš prorok stojí uprostřed vás; připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho, čiňte pokání! Židé ale po většině neuposlechli, nedbali hlasu jeho, nechtěli přijíti. Ba oni nechtěli uposlechnouti a přijíti, když do království svého volal a zval je Pán Ježíš sám; nechtěli uposlechnouti a do církve vstoupiti, když po smrti a nanebevstoupení Páně svatí apoštolové kázali jim evangelium, když nabízeli jim milosti, které Pán Ježíš pro duše lidí v církvi přichystal a zanechal. To znamenají další slova podobenství: „Opět poslal jiné služebníky, řka: Povězte pozvaným. A já, oběd svůj připravil jsem, volové moje a krmný dobytek zbit jest, a všechno hotovo: pojďtež na svatbu.“ Ti jednotlivci v národě židovském, kteří ochotně do církve vstoupili, proti celému národu nepadají valně na váhu; o veliké většině platí, co dále dí Pán Ježíš o pozvaných na svatbu: „ale oni zanedbali a odešli, jiný do dvora svého, a jiný po kupectví svém.“ Někteří ze židů pro zisk hmotný, jiní pro pýchu svoji odmítli pozvání, lakomství a žádosti smyslné bránily jim poznati cenu vznešeného povolání svého; péče o věci vezdejší byla jim přednější a milejší, než nauka Kristova a milost Boží, než péče o duši a její spasení v církvi Kristově.

A nedosti na tom, že pozvání královo odmítli, někteří z pozvaných docela: „zjímalí služebníky jeho, a posměchy jim učinivše, zabili je.“

Tak stalo se i u židů mnohým vyslancům Božím. Svatý Jan Křitel stát, po něm pak sv. Štěpán, sv. Jakub Větší i Menší životem zaplatili poslání své. Sv. Petr, sv. Pavel i všickni ostatní svatí apoštolové žalařování a bičování jsou; posměchu pak a potupy dostalo se jim bez míry. Však ne pouze v zemi židovské, ale i jinde, kde jen mohli, židé křesťany a učení božského Mistra v posměch uvéstí a zlehčiti se snažili.

Takováto nevděčnost, ano i opovážlivost pozvaných i dobrého krále rozhněvala nemálo, a nemohla ovšem zůstatí bez trestu. Proto, když to uslyšel, „p o s l a v v o j s k a s v á z a h u b i l v r a ž e d n í k y t y a m ě s t o j e j i c h z a p á l i l.“ To všecko stihlo také národ židovský; a trestající metlou v rukou Božích bylo vojsko Římské, které v roce 70. po narození Pána Ježíše pod vedením statečného Tita po dlouhém a zoufalém, však marném odporu židů dobylo města Jerusalema, je zapálilo a zbořilo, že nezůstal kámen na kameni, jak jinde předpověděl Pán Ježíš. I přišlo na židy tehda „soužení tak veliké, jakého nebylo od počátku světa až dosavad, aniž kdy bude.“ (Mat. 24, 21.) Většina židů zahynula buď hladem, neb zbraní nepřátelskou; ostatní do otroctví odvedeni neb rozptýleni byli po všem světě, na doklad trestající spravedlnosti božské za to, že pozvání tak vznešeného prokázali se býti nehodni, a za ně nevděčni.

Až dosud bývají jednotlivci a časem i celí národové, kteří pravdou milostí Boží jim nabízenou pohrdají, dávajíce přednost pozemským statkům a rozkošem; bývají dosud, kteří církev Kristovou a sluhy Nejvyššího tupí a v posměch uvádějí, vyhánějí, až i týrají a vraždí; zdaž ti asi bez trestu zůstanou? Příklad a osud národa vyvoleného měl by jim býti výstrahou!

Když ti, „kteří pozváni byli, nebyli hodni,“ poručil král služebníkům svým: „Jděte na rozcestí, a kteréžkoli naleznete, pozvete na svatbu. I vyšedše služebníci jeho na cesty, shromáždili všecky, kteréž našli, zlé i dobré: a naplněna jest svatba hodovníky.“ Od židů obrátili se svatí apoštolové dle výslovného rozkazu Pána Ježíše ku pohanům, a z těch všecky bez rozdílu zvali, a těch, kteří uposlechli hlasu jejich přijímali do církve. A tak děje se dosud skrze jejich nástupce, tak že církev stále se šíří, večeradlo Kristovo utěšeně se naplňuje. Služebníci uváděli do večeradla „zlé i dobré“; tak i v církvi mezi hodnými zlí, špatní křesťané se nacházejí. Proč Bůh i tyto v církvi trpí, a co jednou s nimi se stane, když se nepolepší, to jinde, totiž v podobenství o koukoli mezi pšenicí a o síti Pán Ježíš zobrazil. Že jim nic ku spasení platno nebude, že byli údy církve, to i z další části podobenství dnešního jest patrné. Právě totiž dále Pán Ježíš: „Všel pak král, aby pohleděl na hodovníky, a ušel tam člověka neoděného rouchem svatebním.“

Na východě býval obyčej, že král neb jiný člověk vznešený, když svatbu strojí, pozvané hosti také rouchem svatebním podělil, v němž pak tito zasedali k hostině. Velikou tedy bylo urážkou pro krále, že onen člověk pozvaný roucha svatebního obléci opomenul. Vždyť i nyní považovalo by se za neslušnost a urážku hostitele, když by někdo dostavil se k hostině v rouše špatném, všedním, ač se k tomu roucha nového nikomu darem nedostává.

Kdo do církve sv. vstupuje, má také „obléci člověka nového, kterýž podle Boha stvořen jest v spravedlnosti a svatosti pravdy“ (Efes. 4, 24.),

to jest, má od té doby konati dobré skutky a skvíti se ctnostmi; má vésti život v pravdě křesťanský.

Křesťan má býti oděn rouchem svatosti a nevinosti, kterýmž přioděl Bůh duši jeho hned na křtu svatém, když pozval jej na svatbu Syna svého, když do večeřadla jej uváděl, do církve přijímal.

Odvážlivce toho přísně kárá král, řka: „P ř í t e l i, k t e r a k j s i s e m v e š e l, n e m a j e r o u c h a s v a t e b n í h o?“ Ač kárá, přec nazývá jej přítelem, poněvadž Bůh ani hříšníka milovati nepřestává. „O n p a k o n ě m ě l,“ neboť neměl, co by na omluvu svoji pronesl a musel takto mlče uznati provinění své a svoji nedbalost.

I křesťan špatný nebude míti při soudu, neboť příchodem krále do večeřadla, aby shlédł pozvané, soud se rozumí, omluvy a výmluvy. Zahanben bude mlčeti, až bude mu počet klásti a se zodpovídati, proč dobrých skutků nekonal, proč nebyl živ spravedlivě, proč poskvrnil a ztratil roucho nevinnosti své. Osud hosta nehodného bude pak i jeho osudem. Host ten, ač pozván byl k hostině, pozvání přijal a se dostavil, přec hostiny nestal se účasten, ale rozhněvaný král poručil služebníkům: „S v á ž í c e r u c e i n o h y j e h o, u v r z t e j e j d o t e m n o s t i z e v n i t ř n í, t a m ť b u d e p l á č a s k ř í p ě n í z u b ů.“

Tak i hříšníku neprospěje, že údem církve byl; vyloučen z blaženosti věčné bude uvržen do místa hrozných věčných muk, které Pán Ježíš velmi vhodně zobrazil temnostmi zevnitřními, kde bude pláč a skřípění zubů.

Viděti z toho patrně, jak již napřed bylo praveno, že ke spasení nestačí, býti údem církve, býti křesťanem pouze dle jména, že nestačí k tomu pouhá víra, ale třeba i dobrých skutků, jak dí sv. Jakub (2, 14, 17.): „Co prospěje, bratří moji,

praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zdaliž bude moci víra spasiti jej? Víra, nemá-li skutků, mrtva jest sama o sobě.“

Těch však, kteří skutečně dobrými křesťany jsou, jest Bohužel! počet poměrně malý. To sám Pán Ježíš dosvědčuje, an dí na konec: „M n o h o e s t p o v o l a n ý c h, a l e m á l o v y v o l e n ý c h.“ Ku povolaným náleželi prvně židé; ti ale sami sebe vyloučili z počtu vyvolených. Však i pohané, kteří vešli do církve, nebudou všickni mezi vyvolené počtění, ale jen ti, kteří přijdou k soudu oděni svatebním rouchem nevinnosti.

Kdož by tedy necítil a nechápal, jak mnoho na tom záleží, abychom, jak dí sv. apoštol (Filip. 2, 12.), „s bázní a třesením spasení své konali,“ abychom co nejvíce přičiňovali se, živi býti ctnostně a svatě, jak napomíná nás sv. Petr (II. Petr 1, 10.): „Protož bratří, tím více se snažte, abyste skrze dobré skutky jisté činili své povolání a vyvolení.“ Neboť, což prospělo by nám, že byli jsme zde na zemi mezi povolanými, když nebyli bychom jednou také k vyvoleným počtění?

Podobenství dnešní lze ale, moji milí, obrátiti též na ty hody duchovní, které přichystal duši naší Pán Ježíš ve svátosti pokání a zvláště v nejsvětější svátosti oltářní, a ku kterým zve nás častěji, nejméně jednou do roka. I tu mnozí, a jsou to jako v Starém Zákoně, hlavně lidé z třídy výše postavených, bohatých a učených, pozvaní to odmítají a zdráhají se přijíti. Za to hojně přicházejí lidé stavu nízkého. I tu platí, co řekl Pán Ježíš o zvěstování slova Božího: „Chudým se evangelium zvěstuje.“ (Mat. 11, 5.)

Kdo však poslechnuv a přijav pozvání blíží se k duchovním hodům těmto, kdo k stolu Páně přikleká, tomu třeba nezbytně, aby oděn byl na duši v roucho

nevinnosti a svatosti, neboť jinak svaté přijímání by mu nejen platno a prospěšno nebylo, ale ještě velikého hříchu, hrozného urážky Boží by se dopustil. Hřích tento jest největší svatokrádež a o následcích jeho praví sv. apoštol Pavel (I. Kor. 11, 29.): „Kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije.“ Protož, abychom uchránili se neštěstí tak velikého a hrozného, dbejmež vždy napomenutí téhož sv. apoštola, který praví za tou příčinou (I. Kor. 11, 28.): „Zkusiž pak sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez a z kalicha pí.“ Všecku péči tedy na to vynaložme, abychom po každé prve dokonale poznali stav duše své, poznali své nedostatky a hříchy, a poznavše je, přičiňme se všemožně, duši svoji ve svátosti pokání náležitě očistiti a odíti v roucho svatosti. Pak zajisté s důvěrou, ano bezpečně budeme se moci nadíti, že skrze hodné svaté přijímání i nebeské hostiny staneme se jednou účastni, jak sám Pán Ježíš nám výslovně slibuje: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já jej vzkřísím v den nejposlednější.“ (Jan 6, 55.) Amen.

Podobenství o služebníku nemilosrdném.

(Na neděli 21. po sv. Duchu.)

Mat. 18, 23—35.

Denně modlívali se křesťané několikráte Otčenáš a v Otčenáši prosbu pátou: Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům; při tom však mnozí na to ani nemyslí, zač v prosbě té žádají, a proto také často proti tomu jednají. Sami

žádají od Boha odpuštění hříchů svých, a to často hříchů velikých, při tom ale bližnímu provinění nepatrná odpustiti nechtějí. Kdo však odpustiti nechce bližnímu, nemůže také odpuštění dosáhnouti od Boha. Modlíce se Otčenáš, říkáme: odpusť nám tak, jako my odpouštíme; učiň nám to tak, jako my činíme protivníkům svým; odpustíme-li my jim z celého srdce, také ty nám odpusť; neodpustíme-li my, také ty nám neodpouštěj; instíme-li se na jiných, také ty pomsti a potrestej nepravosti naše. Tak učil nás k Bohu volati a jej prositi sám Pán Ježíš, i není tudíž pochyby, že děje se nám dle této prosby naší. Proto také Pán Ježíš tak často kladl posluchačům svým na srdce, aby odpouštěli bližním svým; proto tak často doporučoval jim lásku k nepřátelům, svornost a smířlivost.

Když jednou Pán Ježíš svatých apoštolů takto ku svornosti vybízel, otázal se ho sv. Petr, kolikráte by svému bratru odpustiti měl, zdali sedmkrát, to jest vícekrát. Na to odpověděl mu Pán Ježíš: „Pravím tobě, ne do sedmikrát, ale do sedmdesátikrát sedmikrát,“ což znamená tolik, jako po každé. Aby však svatí apoštolové a ostatní posluchači naučení toto tím jasněji pochopili a tím hlouběji si v srdce vštípili, k tomu přispěti mělo vypravování příběhu o služebníku nemilosrdném. Protože povinnost tato, láska k nepřátelům a smířlivost, nad jiné jest obtížna, any přirozené náklonnosti člověka jí stojí na odpor, chtěl Pán Ježíš na příkladu tom ukázati, že nicméně jest povinnost ta zcela slušna a spravedliva, a kterak chybuje, kdo bližnímu odpustiti nechce, an hněv Boží volá na sebe i tresty věčné.

„Podobno jest království nebeské člověku králi, kterýž chtěl počet klásti se služebníky svými.“ Snadno pochopiti lze a z posledních slov podobenství samého jasně vysvítá, že králem míní se Bůh, služebníky jeho pak lidé, jimž Bůh veliké statky, hmotné i duchovní svěruje, aby jimi vládli, to jest, jich dle vůle jeho užívali k dobrému, a od nichž jednou při soudu z užívání toho počet bude žádati. Že počet ten bude přísný a pro mnohého nevypadne příznivě, Pán Ježíš také v podobenství zobrazil, řka: „A když počal počet klásti, podán jest mu jeden, kterýž mu byl dlužen deset tisíc hřiven.“

Ku snazšímu pochopení toho, jak mohl služebník pánu svému tak velikou sumu (jedna hřivna obnášela našich skoro 1800 zl.) dluhovati, třeba míti na paměti tehdejší obyčej, že králové a knížata v zemích východních zhusta veškeru správu svých statků a zemí, zvláště co hmotného výtěžku se týkalo, svěrovali či lépe najímali služebníkům neb správčům svým, kteří jim z toho určitou, obyčejně velikou sumu peněz odváděti měli. Velikou touto sumou dluhu zobrazuje se velikost hříchu smrtelného.

Větší ještě a drahocennější statky, abychom jimi vládli ke cti Boží, svému a bližního prospěchu, svěruje nám lidem, služebníkům svým Bůh, nebes a země král a pán nejvyšší. Také mezi lidmi ale mnozí špatně hospodaří se statky od Boha jim svěřenými, zneužívají jich proti vůli Boží, a tak upadají v hřích, vinu nekonečnou, která jako dluh nesmírný, nesplatitelný tíží duši jejich a trpké výčitky svědomí jim působí. Jako onen služebník nijak nebyl s to, dluhu tak velikého zaplatiti; tak i hříšník, kdyby třeba po celý život nejtěžší činil pokání, nemůže sám viny jediného hříchu odčiniti, sám s Bohem se smířiti. Proto ovšem má příčinu platnou a velikou,

obávati se soudu a hněvu Božího, neboť i jemu hrozí spravedlnost Boží, jejíž tresty zobrazeny jsou přísným výrokem, který stihl služebníka nevěrného, neboť „když neměl čím zaplatiti, kázal jej Pán jeho prodati, i ženu jeho i děti, i všecko, což měl, a zaplatiti.“

Takový byl totiž tehdy zákon a obyčej, když dlužník dluhu zaplatiti nemohl, že věřitel měl právo, zmocniti se nejen jmění, ale i osoby jeho, i jeho rodiny, a směl všecky buď do žaláře vsaditi, neb za otroky prodati. Podobně i hříšník, nemoha sám viny své smířiti, spravedlnosti Boží a trestu zcela propadá, a zasluhuje, aby vydán byl v otroctví ďábla, aby uvržen byl do žaláře zahynutí věčného.

Tu však „padl služebník ten, a prosil ho, řka: Poshověj mi a všecko zaplatím tobě.“ Uznal tedy nevěrný služebník provinění své, nezapíral a neomlouval své nevěrnosti, a chtěl všecko napravit; prosil toliko za poshovění. Proto „slitovav se Pán nad služebníkem tím, propustil jej, a dluh jemu odpustil.“ Tedy nejen trest, ale v nesmírné dobrotě své i celý dluh odpustil mu král, protože uznal, zajisté ne bez lítosti, vinu svoji, že se ponížil, prosil a napravení sliboval.

Tak i Bůh ochoten jest pro zásluhy Ježíše Krista odpustiti hříšníku vinu i tresty věčné, když uznává hříšnost svoji a zkroušeně se k Bohu obrací; když se poníží a hříchů svých lituje; když nezapírá a neomlouvá viny své, ale upřímně se z ní vyznává ve sv. zpovědi a prosí za odpuštění; zkrátka: Bůh odpouští hříšníku, když pravé činí pokání, hotov jsa spravedlnosti Božské dle možnosti zadost učiniti, vinu napravit i opravdu se polepšiti. —

Kdežto se v první části podobenství, až dosavad, v obraze dobrotivého krále představovalo nesmírné

milosrdenství Boží k hříšníku, líčí část druhá tvrdou neútrpnost téhož služebníka, jenž tak veliké milosti stal se účasten, ke spoluslužebníku, jako obraz necitelné tvrdosti, s kterou lidé chovají se často k sobě vespolek.

Když byl služebník odpuštění velikého dluhu obdržel, a od pána svého ven vyšel, „nalezl jednoho z spoluslužebníků svých, kterýž mu byl dlužen stopeněz; i chopiv se ho hrdloval se s ním, řka; zaplať cos dlužen“ Ač rovněž, jako on sám krátce před tím před Pánem učinil, „padl spoluslužebník jeho a prosil ho, řka: Poshověj mi a všechno zaplatím tobě,“ neměl s ním ani dost malé útrpnosti, a dluhu tak nepatrného nechtěl mu ani počkati, ale uživ v plné míře práva přísného zákona, „dal jej do žaláře, dokudž by nezaplatil dluhu.“ Jaká byla to nelaskavost a necitelnost, která mu právem zasloužila příjmi služebníka nemilosrdného; zvláště, že byl tak tvrdý ve chvíli, kdy sám přijal milost nesmírnou.

I největší urážka, které může se nám dostati od bližního jest proti hříchu smrtelnému jako nepatrný dloužek spoluslužebníka proti velikému dluhu služebníka prvního. Však nezřízená samoláska staví lidem urážku takovou přímo před oči, že zdá se býti velika, kdežto velikou urážku Boží přehlízejí docela, a tím stává se, že dopouštějí se podobné nelaskavosti a necitelnosti, jako onen nemilosrdný služebník. Bližnímu urážku, mnohdy dosti nepatrnou, odpustiti nechtějí, na něj se hněvají, mstí se mu, a to často právě v té chvíli, když sami k Bohu volali: Odpusť nám —!, neb snad i brzy potom, kdy ve svátosti pokání skrze milosrdenství Boží odpuštění vlastních hříchů byli došli. —

Odtud počíná podobenství část třetí, která obsahuje jaksi následek části první a druhé. Viděti tu, kterak člověk, jenž tak nelaskavě chová se k bližnímu, lásku Boží ztrácí a milosrdenství Božího jest nehoden. Když totiž spoluslužebníci pánu svému s nemalým zármutkem pověděli, jak necitelně a nemilosrdně se spoluslužebník jejich zachoval, tu „p o l a v h o P á n j e h o, d í j e m u: S l u ž e b n í č e n e š l e c h e t n ý! V š e c k e n d l u h o d p u s t i l j s e m t o b ě, n e b j s i m n e p r o s i l: z d a l i ž n e m ě l j s i i t y s e s m i l o v a t i n a d s p o l u s l u ž e b n í k e m s v ý m, j a k o ŝ j á s m i l o v a l j s e m s e n a d t e b o u?“

Každé takřka slovo obsahuje trpkou výčitku. Jako by řekl pán: Tys byl mým služebníkem; a když já, pán tvůj, tolik laskavě a milosrdně jednal jsem s tebou, že více učinil jsem tobě, než zač jsi mne prosil, že docela prominul a odpustil jsem ti dluh tak veliký; zdaž tys nemohl a neměl také míti útrpnosti se spoluslužebníkem svým, jenž roveň jest tobě a jen málo ti dluhuje? —

Nezůstalo však při pouhé domluvě, nýbrž následoval i zasloužený trest: „R o z h n ě v a v s e p á n j e h o d a l j e j k a t ů m, d o k u d ŝ b y n e z a p l a t i l v š e h o d l u h u.“ Tak vyplnilo se na něm co dí sv. Jakub (2, 13.): „Nebo soud bez milosrdenství tomu, kdož neučinil milosrdenství.“ Že nebyl milosrdný, také jej stihl trest a přísná spravedlnost pánova. Tím ovšem nemíní se, jako by Bůh za odpuštění již provinění na člověka znovu uvaloval pokuty; vina jednou odpuštěná, je odpuštěna na vždycky. Služebnickova tvrdost a nevděčnost však tolik byli veliky, že jimi předešlá vina byla jako nadvážena a samy zasloužily trestu tak přísného. —

Protože služebník jsa uvězněn dluhu ovšem zaplatiti nemohl, tedy všecka naděje na osvobození

mu zmizela. Toť obraz trestů věčných, do nichž jednou upadne, kdo nechtěl odpustiti bližnímu, a proto sám také odpuštění nedošel a s těžkým hříchem přijde před soudnou stolicí Boží, kde andělé budou na něj žalovati pro nemilosrdenství jeho. Že jistě očekává jej pak zavržení věčné, potvrdil Pán Ježíš na konci svého podobenství výslovně, když pravil: „T a k ť i O t e c m ů j n e b e s k ý u č i n í v á m, j e s t l i ž e n e o d p u s t í t e j e d e n k a ž d ý b r a t r u s v é m u z e s r d c í s v ý c h.“ Hrozný to zajisté výrok; hrozný, jak dí sv. Augustin, proto, aby nejen pravda byla zjevena, ale pro tvrdost srdce lidského, jež odpustiti se zpouzí, aby oblomeno bylo!

Vezměmež si tedy, moji milí, také my z výroku toho, jakož i z celého podobenství naučení pro život, a hluboko запиšme si je do srdce; naučení, že máme odpustiti bližnímu svému rádi; netoliko zevnitř, na oko a ve slovech pouze, neb ruky podáním, ale ze srdce. Ne jako mnozí, kteří říkají: já mu to odpouštím, ale zapomenouti mu toho nemohu, milovati ho nemohu; to ovšem není odpuštěno upřímně a ze srdce z něhož při tom má všecka nechuf a nelibof k bližnímu zmizeti naprosto.

Jest-li tedy někdo nepřítel svého sice neuráží, jemu se nemstí, ale přece nerad jej vidí, společnosti jeho se vyhýbá, a když se vyhnouti nemůže, nepříjemný pocit v srdci chová, pak neodpustil ze srdce a opravdu.

Ovšem j st nám tu často přestáti těžký boj, třeba přirozené náklonnosti přemoci, abychom odpustili nepřátelům ze srdce; ale čím těžší boj, tím slavnější vítězství, tím větší zásluha i odměna.

Abychom toho tím spíše dovedli, uvažme po každé, jak veliké ty urážky jsou, jež my Bohu činíme, a přec jest Bůh vždy hotov nám je odpustiti, neb

již odpustil nám je kolikráte; uvažme dále, kterak Mistr a vzor náš Pán Ježíš, nejen slovem svým nás tomu učil, ale i příkladem svým na kříži nás v tom předcházel. Proto i kdyby toho bližní náš ani hoden nebyl, abychom mu odpustili, a nás o to ani nežádal, máme přece odpustiti mu k vůli Pánu Ježíši a k vůli sobě, vlastní duši své, která by jinak vyloučena býti musila ze života věčného. Neboť kdyby člověk snad v slzách se rozplýval, kdyby celé dni na kolenou klečel a k Bohu volal za odpuštění, kdyby každý týden chodil k sv. zpovědi, ale při tom v hněvu žil a odpustiti nechtěl, všecko mu nic neprospívá. Také žádný skutek dobrý, který bychom v stavu tom činili, nemohl by se Bohu líbiti a nám sloužiti k zásluze. I volám tudíž a napomínám na konec řeči své slovy Božského Spasitele: „Protož buďte milosrdni, jakož Otec váš milosrdný jest. Nesuďte a nebudete souzeni: odpouštějte, a bude vám odpuštěno.“ (Luk. 6, 36—37.) Amen.

Podobenství o desíti pannách.

(Na den sv. panny Barbory.)

Mat. 25, 1—13.

Mnozí křesťané, ač všecko věří, čemu Pán Ježíš učil a co sv. církve k věření předkládá, nebývají přece živi ve všem tak, jak svatá víra žádá a ukládá a odkládají s polepšením z té hlavně příčiny, že mají za to, že dost budou k tomu míti času v letech pozdějších. Protože mladí jsou neb zdraví, domýšlejí se, že netřeba jim ještě na smrt mysliti. Že mínění

takové jest klamné a jednání to ve svých následcích nejvýš záhubné, často Pán Ježíš posluchačům svým kladl na srdce, aby je před ním varoval. Za účelem tím pověděl i některá podobenství, mezi nimiž nejznámější jest podobenství o desíti pannách, z nichž bylo pět moudrých a opatrných, pět nemoudrých, čili jak dí podobenství, bláznivých. Podobenství to vypravoval Pán Ježíš svatým apoštolům krátce před smrtí svou, když zkázu Jerusalema a poslední soud jim předpověděl. Jak ze závěrku jeho patrnó, chtěl Pán Ježíš svaté apoštoly a s nimi všechny křesťany příkladem panen moudrých povzbuditi k bedlivosti, opatrnosti a horlivosti v plnění povinností křesťanských, nechtějí-li při tom budoucím soudu z blaženosti věčné býti vyloučeni tak, jako vyloučeny byly z večeřadla panny nemoudré. Za hlavní důvod této opatrnosti a horlivosti slouží ta okolnost, že příchod Pána Ježíše k soudu bude nenadálý, a že tehdáž žádný nebude moci více napravití, čeho zanedbal.

Podobenství to vzato jest z obyčejů svatebních, které tenkrát u židů a ve východních krajinách vůbec panovaly, a na mnoze dosud panují a které v tom záležely, že ženich s přátely svými odebral se nejprve pro nevěstu do domu rodičů jejích. Zde očekávaly jej družky nevěstiny, počtem obyčejně 10, a když přicházel, vyšly mu vstříc a uvedly jej k nevěstě, načež se celý průvod odebral do domu ženichova k radovánkám svatebním. Že hostina a proto i průvod onen obyčejně pozdě večer se odbýval, měly čekající panny hořící lampy, které tvoří zde hlavní předmět celého podobenství.

Pán Ježíš pravil: „Tehdy podobno bude království nebeské desíti pannám, kteréž to vzavše lampy své vyšli proti

ženichovi a nevěstě.“ Deset panen jsou věřící; lampy znamenají světlo víry, které svítí jim na cestu života, aby kráčeli bezpečně a šťastně, a přišli bez pohromy k hostině života věčného. „Svíce nohám mým jest slovo tvé, a světlo stezkám mým“ (Ž. 118, 105.) Příchod ženicha znamená příchod Pána Ježíše na soud, aby uvedl duši jako nevěstu svoji do blaženosti věčné, kdež s ním na věky spojena zůstane.

Chtěl tedy Pán Ježíš říci: Tehdy, to jest, až přijdu k soudu, o němž jsem vám právě nyní pověděl, bude to s věřícími tak, jako s desíti pannami, o nichž vám chci vypravovati, co se jim přihodilo, když vyšly vstříc ženichu, to jest, když s hořícími lampami svými očekávaly příchod jeho.

„Pět z nich bylo bláznivých a pět moudrých. Ale pět bláznivých vzavše lampy nevzaly s sebou oleje. Moudré pak vzaly olej v nádobách svých slampami.“ Všecky přijaly pozvání na svatbu a dle obyčeje ustrojily lampy své a vyšly vstříc ženichovi, očekávající jeho příchodu. Nebyly však při tom všecky stejně moudry a opatrný. Pět z nich opatřily se olejem do zásoby, kdyby snad ženich prodléval, aby lampy jejich, až přijde, k uvítání jeho jasně hořely. Toho druhé opomenuly, proto slovou nemoudry, čili bláznivy. — Olej, jehož opatrné panny vzaly do zásoby, značí dobré skutky, jež křesťan vírou osvěcen zde na zemi s milostí Boží může a má působiti, aby věčné odměny si zasloužil. Kdo skutků takových zanedbává, jest rovněž neopatrný a nemoudrý, a špatně připravuje se ku příchodu Pána Ježíše, k budoucímu soudu.

Nač připravily se panny moudré, vskutku stalo se; ženich nepřicházel dlouho, „a když prodléval ženich, zdřímly všecky a zesnuly.“ Prodlé-

vání ženicha jest čas, kterého Bůh každému člověku popřává, aby dobře čině zásluh sobě shromáždil; neb když zhřešil, aby pravé činil pokání. Čas ten trvá u každého až do smrti, jež zesnutím všech panen se vyobrazuje. Spánek smrti nebude však trvati věčně, ale následovati bude opětne probuzení, vzkříšení, jak sám Pán Ježíš nás ujistil, řka: „Všickni, kteří v hrobích jsou, uslyší hlas Syna Božího.“ (Jan 5, 29.) Vzkříšení toto nastane, až Pán Ježíš opět přijde na svět aby soudil všechny lidi, jak sám dí: „Syn zajisté člověka přijde v slávě Otce svého s anděly svými; a tehdaž odplatí jednomu každému podle skutků jeho.“ (Mat. 16,27.) A jindy dí o tomto příchodu svém: „Tehdaž uzří Syna člověka, an se bere v oblacích s mocí velikou a slávou. A tehdyť pošle anděly své a shromáždí vyvolené své od čtyř větrů.“ (Mar. 13, 26—27.) Kdy příchod ten se stane, o tom pravil Pán Ježíš: „O tom dni a hodině nižádný neví, ani andělé nebeští, jedině sám Otec.“ (Mat. 24, 36.) Toliko to jest jisto, že bude příchod ten náhlý, neočekávaný, kdy nejméně se ho lidé nadějou a zachvátí připravené i nepřipravené. „Jakož bylo za dnů Noe, tak bude příchod Syna člověka.“ (Mat. 24, 37.) Tak i v podobenství přišel ženich o půl noci, v hodinu zajisté velmi neobyčejnou. A o půl noci stal se křik: Ženich jde, vyjděte proti němu.“

Tenkráté pak, až po vzkříšení nastane soud, jedenkaždý musí se vykáhati dobrými skutky a zásluhami svými, jako panny procitnuvše „chystaly lampy své.“ Běda pak tomu, kdo opomenul konati zde dobré, kdo bez zásluh odešel na věčnost. Pak ovšem nahlédne chybu svoji, kterou by rád, kdyby možno bylo, napravil, jako ony panny nemoudré. Nejprve prosily moudrých: „Udělte nám svého oleje, nebo lampy naše hasnou.“

Když však vyslyšeny nebyly, ale dáno jim za odpověď: „Nikoliv, snad by se ani nám, ani vám nedostalo: jděte raději k prodáváčům, a kupte sobě,“ ještě pokusily se napraviti, možno-li, zameškané, a šly sobě oleje koupiti. Mezitím však „přišel ženich, a které přihotoveny byly, vešly s ním na svatbu a zavřeny jsou dvěře.“ A když „naposledy pak přišly i ty druhé panny, řkouce: „Pane, pane, otevři nám,“ tu řekl jim ženich: „Amen, pravím vám, neznám vás.“ Marna byla tedy prosba a snaha jejich, aby napravily, co bylo zameškáno; dvěře večeřadla neotevřely se jim více, svatební hostiny nestaly se účastny.

Tak povede se při soudu těm křesťanům, kteří za živa sami sebe klamali, kteří spoléhali se na pouhou víru svoji skutků dobrých nedbajíce, kteří s pokáním a polepšením stále odkládali, domnívajíce se, že dost k tomu mají času, až bude se smrt blížiti. Smrt zastihne a schvátí je nepřipraveny, a brány nebes zůstanou jim uzavřeny na věky. Což dal by tenkrát mnohý za to, kdyby mu ještě času bylo popřáno, aby konati mohl skutky dobré, jež tak lehkomyšlně konati opomíjel. Ty jediné mohly by mu tam prospěti, neboť všecko ostatní, na čem si zde zakládal, a o co tolik pečoval, jej opustilo; všecko marným a neužitečným pro duši a věčnost se ukázalo. Co dal by mnohý při soudu za to, kdyby ještě mohl činiti pokání a dojíti odpuštění, o něž za živa nedbal a se nestaral, ač ho snadno mohl dojiti. Tenkrát však již marné bude jejich přání, marná snaha a naděje, marná i touha jejich po blaženosti. Neprospěje jim ani volání, prosby a vzývání svatých, neprospěje tlučení na bránu milosrdenství Božího, neboť čas milosrdenství minul a nastala doba spravedlnosti; doba soudu a zasloužené odplaty;

doba, o níž dí moudrý Kazatel (11, 3.): „Na kteréžkoli místo strom padne, tam bude.“ I jim řekne Pán Ježíš: „Neznám vás,“ to jest, neuznávám vás za své věrné učenníky. Neměli jste lásky ke mně za živa, nečinili jste skutků dobrých, ač věděli jste, že „ne kdož mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého.“ (Mat. 7, 21.). Nezachovali jste víry, jak jste na křtu sv. prvně, a při prvním sv. přijímání poznovu slíbili; nebojovali jste proti pokušením, proti nepřítelům svého spasení, jak jste se zavázali při sv. biřmování; světla víry na křtu sv. přijatého neživili jste olejem dobrých skutků — neznám vás! —

Když tomu tedy tak, moji milí, když hodina smrti naší jest nejista, a přece tolik na ní záleží: což zbývá nám, nechceme-li zahynouti na věky, než abychom hluboko v paměť i do srdce zapsali sobě naučení, jímž Pán Ježíš podobenství dnešní zakončil: „B d ě t e ž t e d y, n e b o n e v í t e d n e a n i h o d i n y.“ Buďmež moudřejší a opatrnější, než oněch pět panen, které Pán Ježíš nazval bláznivými. Čeho tyto marně si přály, když ženich přišel, my dosud učiniti a sobě opatřiti můžeme. Dosud máme k tomu čas, ale jak dlouho nám Bůh času toho ještě popřeje, kdož to může věděti? Proto pamětlivi smrti své a soudu užijme času toho co nejlépe. Pracujmež, dokud den jest; až přijde noc, nebudeme moci více dělati. Buďmež vždy, i v mládí tak živi ctnostně, abychom každé hodiny připraveni byli uvítati ženicha duše své, když by náhle přišel, náhle nás k soudu povolal, aby duši naši uvedl do večeradla blaženosti věčné.

Za prostředek k dobré přípravě na smrt výslovně uvádí a radí nám Pán Ježíš bdělost. Poslechněmež tedy rady jeho a bděme, to jest, bedlivě pozorujme všechny své myšlenky, žádosti a úmysly; své zásady

a náklonnosti; zpytujeme i příčiny a pohnutky svého jednání, abychom ihned zpozorovali a poznali, co snad nedostatečného a zlého na nás jest; abychom poznali svá pokušení, a mohli jim odpírati v čas. Kterak bez opatrnosti a bdělosti i ctnostný a svatý člověk může klesnouti, toho výstražným příkladem jest nám ku př. král Saul, David, Šalomoun, i sám první mezi apoštoly, sv. Petr. Proto Pán Ježíš nejen v tomto podobenství, ale i jindy často k takovéto bdělosti vybízí věřících. Tak děl v zahradě Getsemanské: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení“ (Mat. 26, 41.). A jindy pravil: „Blahoslavení služebníci ti, kteréž, když přijde Pán, nalezne, ani bdí.“ (Luk. 12, 37.) Podobně napomíná sv. Petr: „Strízlivi buďte a bděte, neboť protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil.“ (I. Petr 5, 8.)

A když bychom snad přece poklesli a zhřešili, neodkládejme s polepšením a pokáním, ale co nejdříve očistme srdce své, aby plálo čistým a jasným světlem lásky a milosti Boží. Nespolehejme na léta budoucí, o kterých nevíme ani, budou-li nám náležeti. Ovšem, pokud živi jsme, vždy můžeme míti nádeji na odpuštění; ale moudře dí v příčině té sv. Řehoř V.: „Bůh slíbil odpuštění, ale zítřku neslíbil“! Nikdo neukazuj na lotra na kříži, který v poslední chvíli došel milosti a života věčného; vždyť jediný jest to příklad podobný, který nám písmo sv. vypravuje; jediný, jak dí sv. Augustin, proto, abychom nezoufali, ale jediný toliko, abychom nespolehali. Kolik jich ale asi jest, jimž řečeno bylo hrozné: neznám vás, protože odkládali s pokáním.

Takto když, moji milí, zachováme se v životě, když bdíti budeme a poklésky své napravíme po každé co nejdříve, nebudeme míti se čeho báti ve smrti, neboť naplní se pak, co děl nám již křtitel

náš, když při křtu svatém podával nám svíci hořící: „Přijmi hořící svíci, a bez úhony zachovej tento křest svůj; zachovej přikázání Boží, abys až Pán přijde na svatbu, mohl mu jíti vstříc se všemi svatými v království nebeském, a abys dosáhl života věčného a živ byl na věky věkův. Amen.

Podobenství o hřivnách.

(Na den sv. Mikuláše.)

Luk. 19, 12—27.; Mat. 25, 14—30.

Příčinu, proč Pán Ježíš podobenství o hřivnách vypravoval, uvádí sv. Lukáš těmito slovy: „Protože byl blízko Jerusalema, a že se domnívali, že by se snad mělo zjevití království Boží.“ (Luk. 19, 11.)

Bylo to na poslední cestě Pána Ježíše do Jerusalema, kdy zástupové slyšíce Pána Ježíše mluvíti o spáse, které již brzy se má lidem dostati skrze Syna člověka, domnívali se, že Pán Ježíš, až vejde do Jerusalema, založí ono království, o němž proroci Starého Zákona předpovídali. Království to představovali si však židé jako království pozemské, jako by obnovené království Davidovo, kterým Vykupitel národ vyvolený oblaží, po celém světě proslaví a národem panujícím učiní. Že i svatí apoštolové a učeníci Pána Ježíše o království a říši Messiášově dlouho téhož byli náhledu, jako židé ostatní, vysvítá s dostatek z prosby matky synů Zebedeových (Mat. 20, 21.) a z rozmluvy dvou učeníků Páně jdoucích do Emaus (Luk. 24, 21.)

Podobenstvím o hřivnách chtěl Pán Ježíš opravití bludný náhled posluchačů svých a jim uká-

zati, že království, které založí, bude docela jiné než oni očekávají, že to bude království duchovní, jehož úplná sláva zjeví se a ukáže až při druhém jeho na svět příchodu. Tohoto království že stanou se ale účastni jen věrní služebníci jeho, kteří zatím, to jest, dokud zde na zemi živi budou, dobře užijou svěřené jim milosti. Nevěrní a nedbalí služebníci že budou z něho vyloučeni; nepřátelé jeho pak docela zničení.

Již dříve jednou vypravoval Pán Ježíš zástupům, jak sv. Matouš v kap. 25. sděluje, podobenství o hřivnách přítomnému velmi podobné. Účel jeho byl, aby upozornil posluchače své na budoucí skládání účtů ze všech darů a milostí od Boha jim svěřených, a aby je k věrnému užívání jich povzbudil, protože na tom závisí věčná jejich blaženost. Oboje toto podobenství se v hlavních věcech úplně srovnává, a co v druhém obsahuje se zvláštního, připojíme na konci výkladu.

„Člověk jeden urozený odešel do daleké krajiny, aby přijal království a zase se navrátil.“ Così podobného dělo se tenkrát v zemi židovské častěji, že totiž ti, kteří chtěli se státi nad ní vladaři, chodívali do dalekého Říma, kde se u císaře prosebně o vládu ucházeli. V duchovním smyslu vyrozumívá se však tímto urozeným člověkem sám Pán Ježíš. Onť zajisté jest urozený jako nikdo jiný, jsa od věčnosti z Boha Otce zrozen a jemu ve všem roven. Jest urozený a vznešený netoliko pro své božství, ale i pro své ctnosti, pro svatost svého života; jest nejvznešenější vzor šlechtictví a urozenosti duchovní.

Pán Ježíš přišel ze slávy nebes na zem, aby vykonal dílo vykoupení lidského. Vykonav je vrátil

se do nebe, kde „sedí na pravici Boha Otce,“ to jest, má nejvyšší moc nade všemi tvory na nebi i na zemi, jest Král náš. Svoji moc královskou vykonává Pán Ježíš zvláště tím, že církev svatou zachovává i spravuje, a že také duše naše řídí, abychom věčné blaženosti dosáhli. Pán Ježíš dokonav dílo vykoupení lidského vstoupil na nebesa také, aby ujal království nebeské, a to nejen pro sebe, ale i pro učenníky a vyznavače své; aby tam nejen sám vládl, ale i jim jednou dopřál spoluvladařství, jak sám výslovně pověděl (Jan 14, 2—3.): „V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí; protož jdu, abych vám připravil místo. Ale až odejdu a připravím vám místo, opět přijdu a pojmu vás k sobě samému, abyste, kde jsem já i vy byli.“

Za prostředek k dosažení blaženosti věčné zanechal tu Pán Ježíš v církvi svaté učení své a své zásluhy, a chce, abychom obého svědomitě užívali; abychom učením jeho život svůj spravovali, s milostí jeho věrně spolupůsobili, v sobě ji rozmáhali a tak ve všem dobrém prospívali po celý život svůj. To jsou ty hřivny, o nichž dí v podobenství: „I p o v o l a v d e s í t i s l u ž e b n í k ů s v ý c h, d a l j i m d e s e t h ř i v e n a ř e k l j i m: k u p č e t e ž, a ž p ř i j d u.“ Slova „až přijdu“ vztahují se především na druhé příští Pána Ježíše, které sám předpověděl, a které dva andělé svatým apoštolům v den nanebevstoupení Páně výslovně oznámili (Sk. ap. 1, 11.). Pán Ježíš proto přijde, aby soudil všechny lidi; a tu sláva království jeho všem bude zjevena. V užším smyslu znamená zmíněný příchod i soud soukromný při smrti každého jednotlivce, na němž prvně bude mu skládati počet, kterak vládl a hospodařil zde na zemi s dary a milostmi od Boha mu svěřenými.

Podobenství dí dále: „M ě š ť a n é p a k j e h o n e n á v i d ě l i h o: i p o s l a l i p o s e l s t v í z a

ním, řkouce: Nechceme, by tento královal nad námi.“

Těmito měšťany rozumějí se nejprve nevěřící a v nevěře své zatvrzelí židé, nejbližší to spoluobčané Pána Ježíše. Ti po většině nepoddali se jemu, neuznali panování jeho, svatou církev odmítli. V nepřátelství svém pokračovali i proti jeho učenníkům a všem věřícím. Pak jsou to vůbec všickni zlovolní protivníci a nepřátelé učení i jména Kristova a církve jeho, nejen mezi židy, ale i mezi pohany, kteří skoro po celá tři staletí všech prostředků moci své k tomu užili, aby nenáviděné křesťanství vyhladili, a tak zmařili panování Kristovo ve světě. Jsou to konečně i všickni bludaři, kacíři a odštěpenci od církve, kteří v nenávisti pravé církve Kristovy zcela rovnají se odpůrcům jejím ze židovstva a pohanstva. —

Pán Ježíš v podobenství svém proto zmiňuje se o nepřátelích svého králování na světě, aby pak jako na výstrahu povědětí mohl, co při budoucím soudu s těmi se stane, kteří nejen že milosti Boží nepřijímají, s ní nepůsobí spolu, ale vědomě a z úmyslu poznané pravdě odpírají, a proto více trestu hodni jsou, než služebníci neužiteční, křesťané nedbalí. —

Druhá část podobenství jedná o návratu králově a kladení účtů, čili o budoucím příští Páně a soudu veřejném. „I stalo se: když se navrátil, přijav království, rozkázal zavolati služebníků, kterýmž dal peníze, aby zvěděl, jak mnoho kdo vytěžil.“

Napřed skládají počet služebníci věrní a horliví, kteří dobře hospodařili či kupčili se hřivnou svěřenou, tak že jeden získal nových hřiven deset, druhý pět. „I přišel prvý, řka: Pane, hřivna tvá deset hřiven získala.“ „A druhý přišel, řka: Pane, hřivna tvá získala pět hřiven.“ Ač svěřenými hřivnami hodně vytěžili, jeví přece oba

ve výpovědi své velikou skromnost a pokoru; zisku toho nepřipisují své zásluze, svému přičinění, ale hřivně svěřené. Tak zajisté i my uznávati máme, že milost Boží jest to, jež v nás všechno dobré působí, jakž i sám sv. apoštol Pavel vyznává, řka (I. Kor. 15, 10.): „Milostí Boží jsem, co jsem.“ Proto ne sobě ale milosti Boží připisovati máme všechno dobré; nemáme se jím chlubit, jak napomíná též sv. apoštol (I. Kor. 4, 7.): „A co máš, čehos nepřijal? Pakli jsi přijal, proč se chlubíš, jako bys nebyl přijal?“

Pán však přičinění jejich a zásluhu uznává i oceňuje, a proto zaslouženou chválu jim vzdává a dle míry přičinění a zásluh i odměnu jim přisuzuje, řka prvému: „Toť dobře, služebníče dobrý, že jsi nad málem byl věrný, budeš moc míti nad desíti městy.“ A druhému: „A ty budeš nad pěti městy.“ Podobně i při soudu Božím dostane se těm, kteří s hřivnami svěřenými dobře kupčili, to jest s milostí Boží věrně spolupůsobili, a tak zásluh sobě získali, za toto spolupůsobení jejich pochvaly a odměny v životě věčném. Odměna ta bude buď větší neb menší dle velikosti zásluh, jak vypočteno vládnutím nad 10 neb 5 městy. Blaženost věčná zobrazena zde vládnutím, že vyvolení jakožto spoludědici Kristovi podíl mají též na panování, na slávě Kristově. Pán Ježíš sám pravil výslovně, že při posledním soudu uvede je do blaženosti věčné se slovy: „Pojďte, požehnaní Otce mého, a vládněte královstvím, kteréž vám připraveno jest od ustanovení světa.“ (Mat. 25, 34.)

Nevěrný a nedbalý služebník uvádí se za všechny toliko jeden. Vraceje hřivnu svěřenou vyznává, že s ní nekupčil, z ní netěžil, ale že ji uschoval, řka: „Pane, hle hřivna tvá, kterouž jsem měl uloženou v šátku.“ Toto jednání své omlouvá přísností pána: „Neboť bál jsem se tebe, pro-

to že jsi člověk přísný: béřeš, čeho jsi nepoložil, a žneš, čeho jsi nerozsíval.“ Služebník tento jest obrazem těch křesťanů četných, kteří nic nesnaží se s milostí Boží působiti spolu a plniti povinnosti své křesťanské, domnivajíce se, že jest to pro ně nemožné, že toho ani nedovedou, že Bůh žádá věci příliš těžkých. Majíť mnozí za to, že kdo chce býti dobrým křesťanem, musí odříci se všech radostí, musí býti stále jen vážný, zasmušilý, stále trvati na modlitbách; mnoho se postiti a pod. Představují si Boha ne jako dobrotivého Otce, ale jako přísného Pána, před nímž tak jako tak neobstojí; proto nechají vše běžeti, o nic se nestarají, a povinností křesťanských zanedbávají docela, nekonajíce ani toho, co snadno by mohli konati. Takto pak hřeší netoliko nedbalostí, ale i nedůvěrou v Boha.

Taková omluva služebníka nedbalého byla ale zároveň obviňování Pána, čímž vina jeho jen se zvětšila, jak patrně z odpovědi, které se mu dostalo: „Z úst tvých soudím tě, služebníče nepravý! Věděl jsi, že já přísný jsem, bera čeho jsem nepoložil, a žna, čeho jsem nerozsíval. I proč nedal jsi peněz mých do peněžny, abych já přijda s úroky zajisté vymohl jich?“ Jako by řekl: Věděl jsi, že jsem přísný, že budu žádati výtěžek a užitek ze hřivny svěřené, a přece jsi se nic nepříčinil. Ba neučinil jsi ani tolik, cos snadno mohl učiniti, co bylo lehkého, jako jest, uložiti peněz na úrok, aby nesl užitek. Proto tím větší jest nedbalost a vina tvá, která bez trestu zůstatí nemůže.

Trest ten mu také ihned prisouzen. „I řekl těm, kteříž tu stáli: Vezměte od něho hřivnu, a dejte tomu, který má deset hřiven.“ Slovy těmi míní se úplné vyloučení z bla-

ženosti věčné těch, kteří zde na zemi milosti Boží neužívali, s ní spolu nepůsobili, v dobrém neprospěli.

Na námitku některých přítomných: „P a n e, m á ě d e s e ě h ř i v e n,“ odvětil Pán: „J i s t ě p r a v í m v á m, ž e k a ž d é m u, k d o m á, b u d e d á n o, a b u d e h o j n ě m í t i, a l e t o m u, k d o n e m á, b u d e i t o, c o m á, o d j a t o.“ Tak již na zemi stává se, že Bůh ty, kteří s dary a milostmi jeho ke spáse své nepracovali, z nich netěžili, darů těchto a milostí svých zbavuje. Naopak tomu, kdo darů a milostí Božích dobře a svatě užívá, milost Boží víc a více se rozhojňuje tou měrou, v jaké snaha a věrnost jeho stoupá, tak že se zdá, jakoby Bůh veškery ty milosti a blaženosti, jichž nevěrní pozbyli, na něho přenášel a vyléval. Podobně i v ohledu hmotném bývá, že příčinnivému majetníku zboží roste, kdežto nemajetný nepřičinnivec i svého skrovného majetku pozbývá.

Na konec pak následuje potrestání nepřátel, jež pro zlobu jejich a vzpouru daleko jest přísnější: „A l e v š a k t y n e p ř á t e l y m é, k t e ř í ž n e c h t ě l i, a b y c h n a d n i m i k r á l o v a l, p ř i v e d ě t e s e m a u s m r t ě t e p ř e d e m n o u.“ Smrt, zahynutí věčné čeká všech nepřátel Kristových. Zároveň z výroku toho patrno, že také tresty zavržených dle velikosti viny méně neb více přísný jsou. —

Zmíněné již dříve podobenství o hřivnách, jež vypravuje evangelista Páně sv. Matouš, v tom toliko liší se od podobenství přítomného, že dle něho člověk odcházeje na cestu, rozdal služebníkům statek svůj nestejně; jednomu dal pět, druhému dvě, třetímu jednu hřivnu. Tím chtěl Pán Ježíš poukázati k tomu, že Bůh jak statky hmotné, tak i milosti duchovní rozděljuje mezi lidi nestejně, dává každému mnoho-li chce, dle neobmezené vůle své, jak dí sv. apoštol Pavel (I. Kor 12, 11.): „T o p a k v š e c k o p ů s o b í j e d e n

a týž Duch, rozděluje jednomu každému, jakž ráčí.“ Každému však dává Bůh tolik milosti, mnoho-li ke spasení svému potřebuje. Odměna pak v nebi nebude se řídit dle množství obdržené milosti, ale dle horlivého spolupůsobení s milostí tou. Proto tomu služebníku, jenž s dvěma hřivnami jen dvě získal, stejné řekl Pán: „Vejdí v radost Pána svého,“ jako onomu, který s pěti získal jiných pět; neboť komu více dáno, od toho bude i více požádáno.“ Služebník neužitečný nebyl proto z blaženosti věčné vyloučen, že jen jednu hřivnu obdržel, ale že s ní netěžil, ji zakopal. O nepřátelích Kristových a jejich potrestání se v druhém podobenství zmínky neděje. —

Nejmilejší! podobenství, jež jsme si právě vložili, plní se po vsecky doby, i za časů našich. Stále svěřuje nám, služebníkům svým, Bůh hřivny své, to jest milost svoji, již nám Pán Ježíš zasloužil a v církvi zanechal k našemu spasení. Ze služebníků těch někteří jsou věrní a přičinliví a dobře hospodaří s hřivnou svěřenou. tak že přináší jim hojný užitek dobrých skutků a křesťanských ctností. Jiní však jsou služebníci nedbalí a nevěrní, a těch jest, bohužel! počet veliký, kteří se svěřenou hřivnou netěží, ale ji schovávají, zakopávají; kteří nesnaží se s milostí Boží spolupůsobiti a v dobrém prospívati; kteří povinností svých křesťanských, ba i povinností stavu povolání svého zanedbávají docela.

Za dob našich neschází ani na zjevných nepřátelích víry a církve Kristovy, na nevěrcích a zjevných hříšnicích, kteří jako oni měšťané v podobenství, ne-li slovy, tož skutky a životem svým volají: nechceme, aby Kristus a jeho sv. víra panovala nad námi; nechceme se zákonu jeho podrobiti, ale chceme žíti svobodně, nevázaně, dle žádostí a choutek svých. Ti všickni v srdci svém nenávidí Krista a všeho, což jemu náleží, zvláště služebníkův církevních.

Čím větší jest však, moji milí, za dob našich počet křesťanů nedbalých a zjevných nepřátel církve Kristovy, tím více my aspoň přičiňme se, abychom byli učenníky jeho horlivými a věrnými; tím větší láskou a oddaností přilneme k Pánu a Mistru svému a dokažme mu lásku svoji tím, že vážití si budeme církve svaté a věrně užívati milostí, jež nám v ní zanechal. Vizme jen, co kupec, obchodník podniká cest, co snáší obtíží, co práce vykoná, co se jiným naslouží, jen aby jmění své rozmnožil. A my pro nebe a věčnou blaženost ani tolik neměli bychom se vynasnažiti jako jiný pro časný zisk? Myšlénka na smrt a na soud, jenž nám po ní nastane, nechť nás tedy vždy k nové horlivosti povzbudí, abychom také my se srdcem radostným mohli tenkrát před soudce svého předstoupiti, a se služebníkem dobrým zvolati: Pane, hřivna tvá, kterou jsi mi svěřil, deset, neb aspoň pět hřiven získala, a zaslechli pak utěšené: „Dobře, služebníče věrný, žes nad málem byl věrný, nad mnohem ustanovím tebe.“ Amen.

Podobenství o pokladu, perle a síti.

(Na den sv. Anny.)

Mat. 13, 44—50.

Neni tvora na zemi tak nepatrného, aby mu Bůh v nejvyšší moudrosti své nebyl vytkl určitého a prospěšného účelu; tím méně může tvor ze všech nedokonalejší, člověk, býti stvořen bez účelu, bez cíle. Bůh v nejvyšší dobrotě své nemohl však chtíti, leč štěstí člověka. Štěstí toto nemůže ale záležeti v pouhé

blaženosti na zemi, neboť veliká část lidí by se pak bez vlastní viny cílem svým minula docela. Aniž proto člověk stvořen jest, aby žil krátký čas zde na zemi, a pak na vždy a docela zahynul; nesrovnávalo by se to s nejvyšší božskou moudrostí, dobrotou a spravedlností. Bůh sám vštípil v srdce člověka touhu po štěstí a blahu stálém a nezkaleném, po blahu vyšším, než jest blaho pozemské, které nás nikdy uspokojiti a opravdu šťastny učiniti nemůže.

Že nám blaho takové, blaho neskonale připravil Bůh skutečně po smrti v nebesích, to nejen sami cítíme a tušíme, ale bezpečně poznáváme ze zjevení Božího, skrze víru svou, která učí nás, že blaženost ta záležeti bude u věčném patření na tvář Boží, v nerozlučném spojení s Kristem, anděly a svatými. Jak tedy šťastni jsme, že tak krásný a vznešený nám Bůh vytkl cíl, a že o cíli tom i cestě k němu vedoucí nás sám, zvláště skrze Syna svého poučil, a že týž Syn jeho v církvi své i prostředky k dosažení cíle toho uložil a nám zanechal.

Kterak štěstí toho, jež nás čeká v nebesích, si máme nade všechno vážiti, jak vysoko ceniti máme také sv. církev i víru svou, která k cíli vytknutému jest nám vůdcem bezpečným, kterak k cíli tomu odhodlaně a pevně máme kráčet nelekajíce se žádných překážek, nešetříce žádných obětí, o tom poučiti chtěl nás Pán Ježíš skrze podobenství o pokladu a jiné jemu podobné, podobenství o perle, jež vyložití a objasniti bude v této chvíli naší úlohou.

Obě podobenství jsou jen krátká a prvé zní: „Podobno jest království nebeské pokladu skrytému v poli, jež nalezna člověk skrývá, a radostí nad ním jde a prodá všechno, což

má, a koupí pole to.“ Druhé podobenství pak zní: „Opět podobno jest království nebeské člověku kupci, hledajícímu dobrých perel: a když našel jednu drahou perlu, odešel a prodal všecko, což měl, a koupil ji.“

Svatí Otcové vykládají, že pokladem a perlí, rozuměti se má Kristus sám se všemi statky věčnými, jež nám získal vykoupením svým; jakož i to, co ke spasení našemu ustanovil a na zemi zanechal. Poklad ten nalézáme v církvi svaté skrze víru, když totiž věříme, co dí sv. Jan: „Slovo tělem učiněno jest,“ neb když vyznáváme se sv. Petrem: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“

Když našli jsme tento nejdražší svůj poklad, tuto nejvzácnější perlu, když poznali jsme Krista, pramen a původ blaženosti věčné, máme „všecko prodati,“ abychom jej získali, to jest, máme ochotně a rádi všecko obětovati, všecko konati, co od nás Pán Ježíš žádá, abychom ukázali, že jej nade všecko milujeme, že ovoce vykoupení svého si nade všecko vážíme, a po něm především toužíme.

Poklad ten nazývá se „skrytý v poli,“ tak že nevědí o něm mnozí, ač jim zcela blízko jest. Podobně nepoznávají mnozí lidé, ba i mnozí křesťané, jak veliký poklad pravdy a milosti Boží jest v církvi svaté uložen; neznají ceny svaté víry své, a proto si jí tak málo neb zcela nic neváží, a také se o to málo starají, aby vzácný ten poklad, za nějž nebe možno koupiti, si osvojili a pojistili. —

Nálezce pokladu „skryl ho“, tajil se nálezem svým boje se, aby o něj nebyl od nikoho jiného připraven. Tak i křesťan má s bázní a opatrností pečovati o spasení své, poněvadž mnoho má závistníků a nepřátel, kteří by mu dílo spásy rádi zmařili, rádi by jej o blaženost věčnou připravili. Jsou to zvláště

tělo, svět a ďábel, největší duše naší nepřátelé a škůdcové.

O kupci dí se, že „hledal dobrou perlu“. Tak třeba i perlu duchovní, Krista s jeho vírou a milostí hledati, to jest, po poznání pravdy a dosažení milosti třeba toužiti a upřímně se přičiniti, nebo zde více než kdekoliv jinde platí slovo Páně, že jen kdo hledá, nalezne (Luk. 11, 10.). Toho ale, bohužel! mnozí lidé opomíjejí docela; nehledají perly drahé, ale spokojují se s ledajakous perličkou skleněnou, bezcennou, jen když se skví a leskne na oko. Takovou perlou, lesklou sice, však bez pravé ceny, jsou žádosti po statcích a rozkošech tohoto světa, v nichž mnozí pohříženi jsou docela, a proto o věčné a duchovní statky, jež nehynoucí jsou, málo jen se starají, neb jich zcela nedbají.

Jiní sice rádi by měli perlu drahou a proto ji i hledají, však když ji našli, nechtějí pro ni, jako učinil onen kupec v podobenství, všecko prodati a obětovati, aby ji mohli koupiti. Mnozí znají sice cenu svaté víry a věčného života, rádi by ho také jednou dosáhli, přec však nezdá a nechce se jim, i když toho třeba ku plnění povinností křesťanských, vzdáti se pohodlí, radostí a statků vezdejších, a proto také blaženosti věčné dojíti nemohou.

Jiní vykladači slova Božího vztahují slova: poklad a perla na člověka samého, na duši naši, kterou považovati máme za klenot nejdražší, krví Kristovou vykoupený, za majetek samého Pána Ježíše, který jemu za každou cenu zachovati a odevzdati jsme povinni. Proto máme raději všecko ostatní prodati, bychom za cenu třeba nejvyšší poklad ten si pojistili, to jest, máme raději všeho se vzdáti a odřici, co nám zde milo a draho jest, třeba i vezdejšího života, když by nám jinak možno nebylo, zachovati

duši svou pro život věčný, jak toho četné příklady vidíme na mučennících, poustevnících a vůbec prvních křesťanech. —

Obojí výklad však v podstatě se od sebe neliší, ale má týž význam a smysl, obsahuje totéž naučení: Jako totiž moudrý člověk, když v cizím poli našel poklad, jej přikryje a opatrně mlčí, aby nikdo jiný ho nenašel; a pak jde a s radostí prodá všecko, co má, aby pole to mohl koupiti a tak se pokladu zmocniti; jako kupec hledající dobrých perel, když drahou perlu nalezne raději všecko, co má, prodá, aby ji mohl koupiti, věda, že tím získá mnohonásobně a se obohatí, — tak i lidé měli by duše své a života věčného, i všeho, co k němu vede a pomáhá, vážit si nade vše; měli by pro tento život věčný rádi všecko podniknouti, a když třeba, všecko obětovati a trpěti, vědouce, že za to bohatě odměnění budou v nebesích.

Nahlédněmež, moji milí, také my do srdce svého a tažme každý sebe sama: kterak pak jsem já dosud staral se o získání pokladu nepomíjejícího, svého spasení; zdaž bedlivě hledal jsem drahou perlu věčného života?

Kdo chce cíle vytknutého dojíti bezpečně, musí prve znáti cestu, která k němu vede, pak musí vytrvale po ní kráčet. Je-li cesta neznáma a nebezpečna, třeba mu při tom vůdce, ochránce. Znáti cestu k blaženosti věčné učí nás svatá víra naše, a vůdcem na cestě té jest nám sám Pán Ježíš skrze sv. církev svou, kterou právě proto založil, aby jeho učením a milostmi nás po celý život vezdejší doprovázela, vedla a k blaženosti věčné přivedla. Kdo tedy stará a přičiňuje se o to horlivě, aby učení Pána Ježíše poznal co nejlépe, a se jím i spravoval; kdo k tomu hojně a hodně užívá prostředků milosti, jak

podávají se nám zvláště ve svatých svátostech; ten jest, jenž poklad vzácný a perlu drahou uchvátiti, koupiti se snaží opravdu. —

Aby však nikdo, vida kterak i v církvi nalézají se lidé zlí a bezbožní, nad tím se nepozastavoval, neb snad proto docela o výbornosti a vznešené ceně víry Kristovy nepochyboval, připojil Pán Ježíš k oběma předcházejícím současně podobenství ještě třetí, o síti, v němž zjev ten i příčinu jeho objasňuje, a také k následku jeho poukazuje. Podobenství to vzato jest ze života rybářského, obyčejného to zaměstnání mnohých posluchačů Pána Ježíše, i samých sv. apoštolů, a živě pamatuje nás na slova Pána Ježíše ku sv. Petrovi: „Od tohoto času lidi budeš lovit.“ (Luk. 5, 10.) Význam jeho jest podobný jako podobenství o koukoli a pšenici.

Pán Ježíš pravil: „Opět podobno jest království nebeské síti puštěné do moře, a ze všelikého plodu rybího shromažďující: kteroužto, když naplněna byla, vytáhše a u břehu sedíce, vybírali dobré, zlé pak pryč zavrhl.“ Síť znamená svatou církev s jejím učením a milostmi: moře jest svět; rybami míní se lidé, kteří žijí ve světě jako v moři, plném proudění, příbojů, nebezpečí a pokušení.

Jako síť ponořená do moře zahrnuje ryby všeho druhu, dobré i zlé, pěkné i špatné bez rozdílu, čili jak dí Pán Ježíš, „ze všelikého plodu rybího shromažďuje;“ podobně i následkem hlásání slova Božího rozliční lidé, chudí i bohatí, nízcí i vznešení, učení i neučení, ale také hodní i zlí vcházejí do církve, a v ní se shromažďují; žádný národ, žádný stav, žádný člověk, který dobrovolně do ní vstupuje, není vyloučen. Pokud síť ve vodě ponořena jest, nemožno

ryb dobrých od zlých rozeznávati a odlučovati; tak i v církvi Kristově na zemi žijou dobří se zlými, ctnostní s hříšníky, a nemožno jich oddělovati; neboť pokud živi jsou vždy ještě mohou zlí státi se dobrými, neb i naopak. Teprve když síť naplněna jest, bývá vytažena, a rybář dobré ryby vybírá a ukládá v nádoby, špatné pak zahodí. I s církvi a křesťany stane se podobně „p ř i s k o n á n í s v ě t a : v y j d o u a n d ě l é a o d d ě l í z l é z p r o s t ř e d k a s p r a v e d l i v ý c h a u v r h n o u j e d o p e c i o h n í v é ; t a m ť b u d e p l á č a s k ř í p e n í z u b ů.“ Vždycky tedy budou v církvi spravedliví s hříšníky; teprve až počet vyvolených se naplní, na konec věků, v den soudný, nastane oddělení spravedlivých od hříšníků skrze anděly. Spravedliví vejdou do nebe, hříšníci uvrženi budou do pekla, kde bude pláč a skřípění zubů, to jest, kde očekává je nesmírné trápení a zoufanlivá zlost nad zaslouženým neštěstím.

Z podobenství tohoto, jako z mnoha jiných, vysvítá ona pravda nezvratná, že ke spasení nestačí, aby člověk údem církve svaté byl; ale třeba jest, aby v ní Bohu sloužil a byl živ spravedlivě. Podobně i tomu se z něho učíme, že nepřijde na to, čím člověk byl zde na světě, dle společenských poměrů, zdali vznešený byl neb nízký, bohatý neb chudý, učený neb prostý, ale zdali dobrý byl křesťan, který ne na oko jen církvi náležel, ale i duchem jejím byl proniknut. Jako židé marně zakládali si příliš mnoho na původu svém od Abrahama; tak neprospěje oněm křesťanům, že byli údy církve na zemi, kteří dle víry své živi nebyli.

To moji milí, mějte také vy vždy na paměti v budoucím svém životě. Ať jakékoliv jest povolání, jež vám Bůh zde vykázal neb vykáže, každé dá se dobře srovnati s povinnostmi křesťana. Protož plňte

také vy tyto povinnosti své věrně po celý život svůj, abyste pak všichni v onen hrozný den oddělení, v den soudu ku spravedlivým mohli býti počtěni a na věky shromážděni v království nebeském. Amen.

Podobenství o stavění věže a vedení války.

(Na den sv. mučenníka, biskupa.)

Luk. 14, 28—33.

Pán Ježíš věděl, že mnozí z těch, kteří se kolem něho shromažďovali a jej poslouchali, toho byli mínění, že Messiáš založí mocnou a slavnou říši pozemskou, v níž stoupenci jeho mocí, slávou a statky oplývati a nad nepřátely vládnouti budou. Aby posluchače své z bludu toho vyvedl, výslovně jim jednou pověděl, že žádné slávy světské od něho čekati nemají a nemohou; naopak, že jen ten může býti učenníkem jeho, kdo hotov jest z lásky k němu, když by třeba bylo, všeho se odříci, vše obětovati, ano i nejužší a nejněžnější svazky přátelství přetrhati; kdo jest ochoten pro něho i útisky a pronásledování snášeti, ano třeba i život položit.

Ten zajisté jest smysl slov, která pronesl Pán Ježíš k velikému zástupu, jenž následoval ho, když vyšel z domu farisea, kde byl podobenství o veliké večeri pověděl. Obrátiv se totiž pravil Pán Ježíš k zástupu: „Jde-li kdo ke mně a nemá v nenávisti Otce svého, i matere, i ženy, i synů, i bratří a sester, a jistě i života svého, nemůže býti mým učenníkem. A kdo nenese kříže svého a nejde za mnou, nemůže býti mým učenníkem.“

A jako na doklad a potvrzení těchto slov svých vypravoval Pán Ježíš hned na to dvě podobenství, totiž podobenství o stavění věže a vedení války, z nichž jde rovněž na jevo, že býti věrným učenníkem Pána Ježíše, býti dobrým křesťanem a dojíti spasení, veliké a těžké jest dílo, a vyžaduje práce, opatrnosti a statečnosti neméně, než stavění věže, neb přemožení nepřítele dvojnásob silného.

První podobenství začíná: „K d o z v á s c h t ě j e s t a v ě t i v ě ž, n e s e d n e p r v e a n e p o č í t á n á k l a d ů, k t e ř í ž p o t ř e b n í j s o u, b u d e - l i m í t i d o s t i k d o k o n á n í?“ Duchovní život křesťana, dílo spásy skutečně podobá se ve mnohém stavění věže, to jest budovy neobyčejně veliké, vznešené a směřující k nebi. Jako stavění věže spojeno jest s velikým nákladem a mnohými obtížemi, tak i uspořádání života v pravdě křesťanského, jak Pán Ježíš od učenníků svých žádá, není bez obtíží a obětí, často nemalých; zvláště touží-li kdo po vyšší dokonalosti, jako ti křesťané, kteří se ku plnění rad evangelických zavázali. Oběti ty, k nimž učenníci jeho mají býti hotovi, sám Pán Ježíš oznámil a vypočetl výslovně, jak jsem již napřed uvedl. Žádá totiž od něho, aby v nenávisti měl i otce i matku a jiné osoby, jež každému bývají drahé a milé. Tím však nemíní se opravdová, skutečná nenávist, ale to žádá Pán Ježíš, aby křesťan osob těch méně miloval, než miluje jej samého, tak že, když by voliti měl mezi Pánem Ježíšem a svými rodiči nebo příbuznými, musil by se Pána Ježíše přidržeti a jich opustiti tak, jako by jich ani nemiloval. Těmi slovy chtěl říci tedy Pán Ježíš: Kdo otce svého a matku svou neb jiné osoby více miluje než mne, a láskou k nim od plnění mé vůle zdržeti se dává,

není a nemůže býti učenníkem mým, to jest pravým, dobrým křesťanem, jak to také skutečně jindy řekl výslovně: „Kdo miluje Otce neb matku více nežli mne, není mne hoden.“ (Mat. 10, 37.) A na opak, pravil jindy: „Každý, kdož opustí dům, nebo bratry, nebo sestry, neb otce, nebo matku, nebo manželku, nebo syny, nebo pole pro jméno mé, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude.“ (Mat. 19, 29.)

Jiná oběť, bez které dílo spásy zdařiti se nemůže, bez které nelze býti dobrým křesťanem a za Pánem Ježíšem přijíti do nebe, jest „nesení kříže a následování Pána Ježíše,“ jak on sám jinde dí: „Chceš-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, ber kříž svůj každého dne, a následuj mne“ (Luk. 9, 23.). Bez strastí, křížů a soužení, kdož jest na světě? A věci ty jsou nám i užitečny a mnohému ku spáse nezbytny. Jako Pán Ježíš tak i my utrpením vcházeti máme do slávy věčné. To ale jenom tenkrát stane se, když strasti a soužení, jež na nás Bůh v nezpytatelné moudrosti své sesylá, snášíme trpělivě a s odevzdaností do jeho svaté vůle, jako to činil Pán Ježíš sám. Takovéto trpělivé snášení strastí a soužení měl Pán Ježíš na mysli, když pravil: kdo nenese kříže svého a nejde za mnou —

Jakých obětí budou museti učenníci jeho přinést, proto jim již napřed výslovně Pán Ježíš pověděl, že předvídal, jaká pronásledování jim pro víru nastanou, kterak budou trpěti nejen ztrátu statků a života, ale kterak často i nejbližší příbuzní budou jich pro ni nenáviděti, pronásledovati a k odpadnutí nutiti. „Vydáť pak bratr bratra na smrt a otec syna: a povstanou synové proti rodičům a budou je zabíjeti: a budete v nenávisti všechněm pro jméno mé.“ (Mat. 10, 21.) Tím chtěl Pán Ježíš již předem povzbuditi je k odhodlanosti a vytrvalosti,

jakž k hořejším slovům výslovně doložil: „Kdo setrvá až do konce, spasen bude.“ (Mat. 10, 22.) Kdo by v dobrém nesetřval, málo by mu prospělo, že dobré započal, jako tomu, kdo by začal stavěti věž, ale stavby nedokončil. Spíše sloužilo by mu to k posměchu a nepřátelům jeho ke škodolibé radosti, jak dále v podobenství dí Pán Ježíš: „a by snad, když by položil základ, a nemohl dokonati, všichni to vidoucí nepočali se jemu posmívati, řkouce: Tento člověk počal stavěti a nemohl dokonati.“

Začítí život křesťanský, život ctnostný, začítí následovati Pána Ježíše, avšak potom ustáti, býti malomyslný, nechtíti se odloučiti od osob a věcí zamilovaných, jako onen bohatý mladenec v evangeliu, (Mat. 19, 22.) rovněž nevede k cíli, ale působí radost nepřátelům spasení, protože to vede k záhubě. A takových jest, Bohužel, mnoho mezi křesťany, kteří v mládí svém utěšeně v dobrém prospívati počali, později však ustáli na stavbě ctnosti pracovati, že scházelo jim na dobré vůli, stálosti a vytrvalosti. —

Podobenství druhé má význam podobný, a zní: „Aneb který král, máje táhnouti k boji proti jinému králi nesedne prve a nepomýšlí, mohl-li by s desíti tisíci potkati se s tím, kterýž s dvaceti tisíci táhne proti němu? Duchovní život křesťana, z jiné stránky pozorován, neméně podobá se boji s nepřítelem četným a silným. Nepřítelem spasení našeho jest zvláště tělo, svět a ďábel. Že bez boje není vítězství, platí i zde. Proto dí písmo sv.: „Království nebeské násilí trpí, a ti, kteříž násilí činí, uchvacují je.“ (Mat. 11, 12.) A sv. Pavel píše v příčině té: „Ten, kdo o závod bojuje, nebývá korunován, leč by řádně bojoval“ (II. Tim. 2, 5.). Však

boj náš s nepřátely spasení jest boj jak důležitý, tak i těžký. Obtížnost jeho Pán Ježíš sám v přítomném podobenství tím označuje, že 10.000 má bojovati proti 20.000. Tak i pokušení bývá často silnější, nežli jsme my sami. Při patrné přesile nepouští se král bez rozvahy do boje, ale prve přemýšlí, zdali a kterak mohl by zvítěziti nad nepřítelem silnějším. Nemá-li vítězství nad nepřítelem svým **za jisté**, tu „**když onen ještě podál jest, pošle poselství, žádaje za to, což jest ku pokoji.**“

Dí-li se v podobenství, že má, kdo slabší jest, o pokoj žádati, nemíní se, že by měl snad křesťan s pokušením a pokušelem vyjednávat, smlouvu činiti a v boji ustáti. Nikoliv! S nepřítelem spásy nesmí křesťan nikdy přestati bojovati, nikdy pokoj uzavírat; to byla by již porážka a záhuba. Když ale křesťan cítí a ví, že není dosti silen, aby pokušení odolal, že snad v něm již jednou, neb i vícekrátě podlehl, nemá se v nový boj bez potřeby a lehkomylně vydávat. Přemýšleje o tom, co jej ku pádu přivedlo, má se této příležitosti ke zlému všemožně varovati, aby pokušení nepovstalo, a on tak pokoj měl a nemusel se do boje a nebezpečí porážky vydávat. Když ale nepřítel sám jej napadne, když se pokušení dostaví; nesmí se křesťan malomyslně poddávati, nesmí nad vítězstvím snad zoufati, ale musí s celou silou statečně a neohroženě bojovati a neustávati, až by zvítězil.

Obě tato podobenství vybízejí nás, abychom ku vlastní škodě své nespokojovali se tou myšlénkou, že ke spasení stačí jen zdánlivé, zevnější následování Pána Ježíše. Máme se zkoušeti, zdali volni jsme a dosti silni, odřeknouti se všeho, co máme a co nám milo jest, když by spasení našemu bylo to na překážku; jsme-li ochotni a silni proti pokušení bojo-

vati statečně a vítězně. U koho takové ochoty a odhodlanosti k odříkání se a k bojování není, u toho není také pravého následování Pána Ježíše; ten není pravý, dobrý jeho učenník, dobrý křesťan, jak Pán Ježíš sám na konci podobenství opětně prohlásil: „tak každý z vás, kdo se neodřekne všech věcí, kterýmiž vládne, nemůže býti mým učenníkem.“

Podobenství ta týkají se sice všech křesťanů, zvláště ale těch, kteří touží po křesťanské dokonalosti v stavu duchovním a řeholním. Těm tím více jest potřebí, vzdáti se všeho, co dokonalosti takové na překážku jest. Proto za nejbezpečnější prostředek, za nejjistší cestu k takové dokonalosti odporučuje se jim zachovávání tak zvaných tří evangelických rad, ježto jsou: dobrovolná chudoba, ustavičná čistota a dokonalé poslušenství svého vrchního. Než se však kdo k takovému závazku odhodlá, má také prve bedlivě sebe zkoumati a uvažovati, má-li dosti síly a pevné vůle, závazek ten po celý život plniti; jinak lépe učiní, když ho na sebe ani nebéře.

Podobenství o stavění věže a vedení války patrně souvisí s oním o veliké večeři, jež Pán Ježíš krátce před tím přednesl. V podobenství o veliké večeři chtěl Pán Ježíš ukázati, kterak nespořádaná láska ku světu, statkům a rozkošem jeho od věčně blaženosti odvrací a z ní vylučuje; v přítomných pak doložiti chtěl, že tudíž jen ti, kteří dovedou se zapříti a všecko, co srdce jejich od Boha odvrací, zamítnouti, dojdou ke spáse, neboť jen ti v srdci svém postaví velikou budovu ctností a přemohou snadno nepřítelé spasení. — Ač obě podobenství touž myšlenku vyjadřují, že následování Krista nemůže se díti bez obětí a namáhání, přec zdá se býti mezi nimi jakýsi rozdíl. Kdežto podobenství o stavění věže vytýká více překážky následování Krista, jež v srdci člověka a jeho náklon-

nostech spočívají, jako jest touha po statcích, láska k milým osobám; poukazuje druhé podobenství zvláště k oněm překážkám, jež z venku, mimo nás následování tomu v cestu se stavějí. V prvním poukazuje se na vlastní naši sílu duchovní, které se nám často nedostává; druhé na moc a sílu cizí, zevnější, která často převyšuje sílu naši. Tak zlé příklady, pohoršení, posměch, potupa, pronásledování, strasti a utrpení jsou často mocnější než vůle naše; člověk se jich příliš leká, ochabuje v horlivosti, neb upadá docela v malomyslnost.

I my všichni, moji milí, jsme učenníky Pána Ježíše; všichni máme proto také v životě svém stavěti věž křesťanských ctností, máme podstoupiti boje s nepřátely svého spasení; jinak by nám to prvé nic platno nebylo. Nechť tedy nic, cokoliv na světě jest, nezdrží nás od plnění povinností křesťanských, a kdyby to byli i vlastní rodiče; tuť zajisté platí, že více sluší poslouchati Boha než lidí. Tím méně nechte se zdržeti a odstrašiti snad posměchem neb potupou bohaprázdných nevěrců; a kdyby snad i pronásledování a časná škoda z toho vám vzešla; potěšte a posilněte se zaslíbením Pána Ježíše, který pravil: „Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.“ (Mat. 5, 10.)

Při tom nevydávejte se nikdy lehkomylně v nebezpečí ke hříchu, ale varujte se bedlivě příležitosti zlé, míst, společností i lidí jednotlivých, kteří by vás mohli přivést ku pádu; kteří by mohli způsobiti vám, že byste v boji proti pokušení podlehli, že by budova ctností vašich se rozpadla. Když však pokušení na vás dolehne, k Bohu utíkejte se o pomoc a užívejte svědomitě a horlivě těch prostředků a zbraní vydatných, jichž k tomu hojnost nám Pán Ježíš ve

Církvi svaté uložil, jako jsou zvláště modlitba, oběť mše svaté a svaté svátosti. I dá vám pak Bůh zajisté, abyste neklesli, neboť, jak dí sv. Pavel: „věrný jest Bůh, kterýž nedopustí vás pokoušeti nad to, což můžete“ (I. Kor. 10, 13.). Amen.

Podobenství o příteli nezbytném.

Luk. 11, 5—13.

Stává se nezřídka, že prosby, které lidé k Bohu vysílají, nebývají vyslyšeny; aspoň ne tak rychle a úplně, jak by si mnozí přáli. Bůh neslyší proseb našich z příčin rozličných. Buď modlíme se špatně, neb žádáme, co by nám ku prospěchu nebylo; snad zkouší naši stálost a vytrvalost v modlitbě, neb z jiného nezpytatelného úmyslu. Tu pak mnozí ihned ztrácejí naději, pozbývají trpělivosti a vytrvalosti, a přestávají Boha prositi, přestávají se modliti jednajíce jako churavec, který, když lék ihned nepůsobí, jej zavrhuje. Ano mnozí proto snad se i na Boha hněvají, reptají, neb až se Bohu rouhají, ne nepodobni dětem rozmazleným, které ihned do pláče se dávají, vzdorují a se hněvají, když neobdržely, čeho se jim zachtělo.

Takové počínání křesťanů jest chybné, škodlivé ano i hříšné. Jestli že již pozemský král často dlouho nechává prosebníky čekati v předsíni svého paláce, jestli že již otec pozemský často teprve po delším prosení splní žádost dítěte; jakž může a smí kdo žádati, aby Bůh plnil prosby jeho beze všeho prodlení? On, nejvyšší Pán nebes a země má zajisté tím více práva žádati, a také skutečně žádá proseb opě-

tovaných, vytrvalých. Čtemeť v písmě sv. výslovně: „Bez přestání se modlete“ (I. Thess. 5, 17.), a opět: „Na modlitbě trvejte bdíce v ní s díkůčiněním“ (Kolos. 4, 2.).

Božský Spasitel náš chtěje pravdu tuto o potřebě modlitby vytrvalé v paměť a srdce věřících vštípati jasně a trvale, oděl ji v podobenství o příteli nezbytném. Podobenství to pověděl Pán Ježíš svatým apoštolům tenkrátě zároveň, když naučil je, modliti se Otče náš.

Pověděv Pán Ježíš svatým apoštolům, kterak mají říkati, když se chtějí k Bohu modliti, pravil dále: „Kdo z vás bude míti přítele, a půjde k němu o půlnoci a díj mu: Příteli, půjč mi tří chlebů: nebo přítel můj přišel z cesty ke mně, a nemám, co bych mu předložil; a onen z vnitř odpovídaje řekl by: Nečiň mi nevole, dvěře jsou již zavřeny a dítky mé jsou se mnou v pokoji, nemohuť vstáti a dáti tobě. A bude-li on trvati tluka: pravímť vám, že ač nedá jemu vstana, proto že jest přítelem jeho, však pro nezbednost jeho vstane a dá mu kolikožkoli potřebuje.“

Vytrvalost, jakou křesťan má míti v modlitbě, zobrazil Pán Ježíš na příteli nezbytném, to jest neodbytném, který o půlnoci prosí přítele svého o půjčení tří chlebů. Přítel, ježž prosí zdráhá se sice vyhověti této nevčasné prosbě jeho, proto že jej mrzí vstávati; přec jej však po delším zdráhání vyslyší, když on neustává prositi a klepati; splní prosbu, když ne z lásky, aspoň pro neodbytnost přítele. Jestli že tedy, chtěl říci Pán Ježíš, vytrvalá prosba tolik

zmůže u přítele člověka, že dává prosebníku, co napřed mu odpíral; čím více zmůže prosba podobná u Boha, našeho nejlepšího, nejvěrnějšího přítele.

Pán Ježíš dí v podobenství tom: „Kdo z vás bude míti přítele,“ a nedí prostě jen: kdo má přítele, a to pro větší důraz a živější zájem, jako by posluchačů samých se to týkalo, co bude vypravovati; aby jako z vlastní zkušenosti, ze svého života nahlédli a uznali, kterak vytrvalá prosba s úspěchem se nemine.

Dále dí Pán Ježíš, že přítel přišel prositi o chléb o půlnoci, v dobu tedy velmi nevhodnou, nepřiležitou, a přec pro vytrvalost svoji obdržel. Jako člověk onen šel prositi přítele tenkrát, kdy chlebě potřeboval, když mu přišel přítel, bez ohledu na dobu; tak i my pokaždé, když něčeho potřebujeme: v čas pokušení, soužení a strastí, které překvapují nás často z nenadání, v čas nepřítelů a nepředvídaný, u Boha hledati máme útěchu, pomoc a posilu.

Bůh také prodlévá časem s pomocí svou, často voláme dlouho a zdá se nám, že voláme marně; chcet' zajisté, abychom si darů jeho tím lépe a více vážili. Po čem déle toužíme, zač více prosíme, více také působí nám radosti; čeho dosahujeme snadno a hojně, toho i méně si vážíme. Bůh prodlévá se splněním prosb našich také proto, abychom tím důtklivěji prosili, tím horlivěji a zbožněji se modlili. K tomu právě vybízí a povzbuzuje nás Pán Ježíš, když dí dále v podobenství svém: „I jáť pravím vám, p r o s t e, a b u d e v á m d á n o, h l e d e j t e a n a l e z n e t e, t l u c t e a b u d e v á m o t e v ř í n o.“ Máme tedy prositi, hledati a tlouci, praví Pán Ježíš; tím jakési stupňování modliteb se označuje. Máme netoliko jednou prositi, ale hledati, to jest, déle vyslyšení se domáhati, ano až i tlouci, jako by násilím doléhati na dvěře dobrotivosti Božské, kdyby snad k vyslyšení našemu hned se neotevřely.

I zde platí tudíž slova písma svatého: „Království nebeské násilí trpí, a kteří násilí činí, uchvacují je.“ (Mat. 11, 12.)

Takové pak vytrvalé modlitbě slibuje Pán Ježíš vyslyšení, an dí dále: „nebo každý, kdo prosí, bere, a kdo hledá, nalezá: a tomu, kdo tluče, bude otevřeno.“ Zaslíbení tomu však jen tak má se rozuměti, že Bůh jistě vyslyší pak vytrvalou prosbu naši, prosíme-li za věci dobré, jež by nám ku spasení prospěly. Prosíme-li však za věci neužitečné, ano snad i hříšné a pro duši škodlivé, pak Bůh proseb našich neslyší, proto že nás miluje a nechce dáti nám, co by nám bylo na škodu. To zřejmě vysvětluje z přirovnání, jež Pán Ježíš dále pověděl, řka: „Kdo pak z vás prositi bude otce za chléb, zdali kámen dá jemu? A nebo za rybu, zdali místo ryby dá jemu hada? A neb prosil-li by za vejce, zdali podá jemu štíra? Jestli že tedy vy, jakkoli jsouce zlí, umíte dobré dary dávat synům svým: čím více Otec váš nebeský dá Ducha dobrého těm, kteříž ho prosí.“ Jestli že otcové pozemští, kteří proti Otci nebeskému jsou daleko nedokonalejší, jichž láska k dětem u přirovnání k lásce Boží k lidem tak mala jest a nepatrna, že dle slov Pána Ježíše zlými zváni býti mohou; jestli že tedy, chtěl říci Pán Ježíš, tyto otcové pozemští dítek svých přece tolik milují, že jim, prosí-li jich za věci dobré, užitečné a potřebné, jako jsou chléb, ryba, vejce, neodeprou proseb jejich, a nedají jim místo toho věcí nepotřebných a škodlivých — kámen, hada, štíra, — tím spíše můžeme se nadíti, že Bůh vyslyší prosby naše, prosíme-li za věci dobré, zvláště, co duši ke spasení prospívá, a že nedá nám nikdy, co by ku záhubě duše naší sloužilo.

Pán Ježíš dí zajisté ne nadarmo, že „Otec nebeský dá Ducha dobrého“ těm, kteříž ho prosí, to jest, dá jim dar a milost Ducha svatého, dar to nejdražší, jenž nám ku spasení nezbytně jest potřeben, a bez něhož vše ostatní nemá pro nás ceny, aspoň ne ceny trvalé, jak pravil Pán Ježíš: „Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu trpěl.“ (Mat. 16, 26.) Proto vybízí nás Pán Ježíš, abychom především za ty dary prosili, které ku spasení jsou nám potřebny, an dí: „Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho.“ (Mat. 6, 33.)

Také vám, moji milí, přihodilo se snad již nejednou, a přihodí se vám v budoucím životě asi častěji, že když v potřebách svých k Bohu volati budete o pomoc, prosby vaše ihned vyslyšení nedojdou, a že bude se zdáti vám, že jste modlili se nadarmo. I snad napadne vám tenkrát myšlénka, byste přestali se modliti; bude snad zmocňovati se vás nedůvěra a malomyslnost. Tu rozpomeňte se, moji milí, na přítomné podobenství o příteli nezbytném, a dle příkladu jeho v modlitbě své neustávejte, ale vytrvejte. Kdyby on byl přestal hned přítele prositi, přestal tlouci na okno, zdaž byl by potřebného chleba obdržel? zdaž bylo by mu reptání co prospělo?

Při tom však uvažujte a rozpomínejte se zároveň, zdali snad při vás samých, v modlitbě vaší není příčiny, proč jí Bůh vyslyšeti nechce neb nemůže; abyste snad příčinu tu odstranili, modlitbu svoji napravili. Snad modlíte se špatně bez náležité pobožnosti, důvěry a pokory; i hleďtež pobožnost, důvěru svoji a pokoru zdvojit. Snad nevychází modlitba vaše ze srdce čistého; proto očistěte duši svoji co nejdříve, vzbudte před modlitbou svoji po každé aspoň upřímnou lítost nad hříchy. Často bude Bůh snad jen vy-

trvalost' vaši zkoušeti a nechá vás déle prositi, jako činívá i dobrý otec svému dítěti; když byste v té zkoušce neobstáli, jakáž mohla by býti vaše odměna? Konečně i ta může býti příčina, že Bůh nevyslyší proseb vašich, poněvadž to, čeho si žádáte, bylo by vám na škodu! Bůh vševědoucí a nejvyšší moudrý nejlépe, ano sám jediný ví, co nám jest ku pravému prospěchu. V nejvyšší dobrotě pak a lásce své odpírám nám, co by nám škodilo, jako moudrý otec nepodá dítěti nože lesklého, po němž ono ruku vztahuje, i kdyby sebe nalehavěji a třeba s pláčem si ho žádalo. Tak i Bůh právě tím, když nedá nám, co by nám škodilo, osvědčuje nám otcovskou lásku a péči svou, za niž mu vždy jen vděčni máme býti. Tuto vděčnost svoji dokážeme nejlépe, když budeme vždy spokojeni, ať nám Bůh, zač prosíme, dáti chce nebo ne; když se vždy do svaté jeho vůle odevzdáme, a ku prosbě své aspoň v duchu připojíme slova Pána Ježíše: ne jak já chci, ale jak ty chceš; ne má, ale tvá vůle se staň. Pak budeme vždy moci býti bezpečni, že nemodlili jsme se nadarmo, že modlitba naše vždy bude se Bohu líbiti, že jemu ke cti, nám k pravému blahu poslouží. Amen.

Podobenství o boháči.

Luk. 12, 16—21.

Vážnosti Pána Ježíše u lidu i k tomu použití chtěl jeden z posluchačů jeho, že žádal, aby ujal se ho Pán Ježíš ve sporu, který měl s bratrem o dědictví. Přistoupiv k Pánu Ježíši, prosil ho, řka: „Mistře, rci bratru mému, ať se rozdělí se mnou

o dědictví.“ (Luk. 12, 13.) Pán Ježíš, který přišel, aby duše spasil a do království nebeského přivedl, s nelibostí patrnou odmítl tuto žádost jeho slovy: „Člověče, kdož mne ustanovil soudcem, neb děličem nad vámi?“

Protože žadatele onoho měla ku žádosti jeho přílišná touha po statcích pozemských, použil Pán Ježíš příležitosti této ihned k tomu, aby posluchače své před takovou nezřízenou touhou po statcích, která k lakomství vede, varoval. Pravil totiž hned na to: „Hleďte a vystříhejte se všelikého lakomství.“ Aby pak tím patrněji ukázal, že ve statcích vezdejších nezáleží pravé štěstí člověka, a kterak nesmírná touha po nich, kterak lakomství jest pošetilo a škodlivo, vypravoval posluchačům svým podobenství o muži bohatém, v němž nám věrný obraz lakomce představuje a ukazuje na příkladu jeho, jak vratké a nestálé jest štěstí, jež bohatý lakomec v majetku svém hledá a si zakládá.

Pán Ježíš pravil: „Pole člověka jednoho bohatého přineslo hojné úrody: i přemýšlel sám u sebe, řka: Co učiním? nemám zajisté, kde bych shromáždil úrody své.“ Tak jedná a mluví člověk lakomec. Pohled na hojné požehnání Boží na poli měl by srdce jeho naplniti radostí a vděčností k Bohu. Na to lakomec ale nemyslí, nýbrž trápí se starostí, kam své jmění uloží, uschová. Čím více bohatství, tím více nepokoje, starostí a strastí, tím méně štěstí, i zde co pravda se osvědčuje. Dosti zajisté bylo chudých a potřebných, jimž přebytkem svým, který nemá ani kam uložit, mohl by přispěti a prospěti. Klín chudých, dí sv. Ambrož, chaty vdov, ústa sirotkův, žaludkové nuzných mohli mu za stodoly sloužiti. Však

lakomec myslí jen na sebe, a proto nesmí z majetku jeho ani částečka přijíti jinam.

Přemýšleje, kde by úrodu svoji uložil, neradí se boháč s Bohem, ani s lidmi, ale sám s sebou se svou žádostí, se svým lakomstvím a proto i rada a rozhodnutí jest hodno člověka lakomce. „I řekl: Toto učiním. Zbořím stodoly své a větších nadělám, a tu shromáždím všechny věci, kteréž se mi urodily, i zboží své.“ Svým zbožím nazývá lakomec, co mu Bůh na čas toliko propůjčil, ne aby sám toliko toho užíval, ale sdílel i s jinými, zvláště s chudými. Proto vhodně nazývá sv. Basil statky, jež lakomec uschovává, chléb hladových, jimž jej zdržuje, oděv nahých, jenž u něho práchniví, obuv bosých, již on ve skříních svých uzavírá. A dí dále: Kolik potřebných jest, jimž lakomec pomoci odepřel, toliká nespravedlností se dopustil.

A k čemu chce uložití náš boháč statky své? Ó tom sám dále takto se pronáší: „Dím duši své: Duše, máš mnoho zboží složeného na mnohá léta; odpočívej, jez, pij a hoduj.“ Nečinnost a ukojení žádostí smyslných, toť jediný cíl jeho, jediný užitek ze statků. Odpočívej, jez, pij, a hoduj, v tom pošetilec hledá a domnívá se nalézti pravé štěstí života; radosti lepší a snahy ušlechtlejší nezná. Při tom má za to, že štěstí to bude stálé, že blažiti jej bude po dlouhá léta, jako by snad bohatstvím svým i života sobě prodloužiti mohl.

Právem zajisté zasloužil pokárání, jehož se mu i v zápětí dostalo. „I řekl jsemu Bůh: Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe, co jsi pak připravil, čím bude?“ Ano, blázen zajisté a pošetilec jest, kdo na věcech pomíjejících, nestálých zakládá blaho své, a jako na písku staví

budovu štěstí svého, kdo v nich hledá spásu svou: kdo takto pečuje o tělo a při tom zapomíná duše své. Blázen, kdo spoléhá na léta života, nevěda, zdali ještě zítra bude živ. Každému může se státi tak, jako boháči v podobenství, jehož duši ještě téže noci Bůh požádal, to jest k soudu povolal.

A když člověk zemře, nejen že nic ze statků pozemských s sebou nevezme, nemůže pak ani rozhodovati o tom, kdo statky těmi vládnouti a jak jich užívati má, z čehož nejlépe a nejpatrněji jde na jevo, jak nerozumné a nesmyslné jest takové hromadění jich. Proto také nedí Bůh boháči: tvé věci, tvé statky čím budou? ale dí: cos nashromáždil, čím bude? protože vlastně nic není tu našeho, když ze všeho toho, co máme, nic s sebou vzíti nemůžeme, nesmíme.

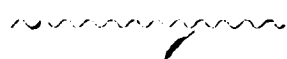
Chud jako žebrák odchází na věčnost i největší boháč, to, co štěstím měl a nazýval, všecko zde musí zanechati; a běda mu, nebo věčně bude nešťasten, nemá-li duše jeho pokladů jiných, pokladů duchovních. Pozemské poklady nemohly mu ani vezdejšího života prodloužiti, nemohly ho ani zde oblažiti; tím méně mohou mu opatřiti blaženosti věčné. Sám Pán Ježíš ztvrzuje to výslovně, an na konec podobenství dí: „Takť jest každý, kdo sobě shromáždí pokladů, a není bohat v Bohu.“ To znamená: Takový osud má, tak sám sebe klame a jest pošetilec a blázen zde na zemi, nešťasten pak na věčnosti každý, kdo jedná jako onen boháč; kdo po vezdejších statcích se shání a pachtí; kdo hromadí je pouze za tím účelem, aby je měl, neb aby pomocí jich hověti mohl smyslným svým žádostem, a dopřáti si rozkoší života pozemského; kdo na těchto statcích zakládá své blaho, a v těch počitcích hledá své štěstí, zapomínaje při tom na cíl svůj nadpřirozený, na život věčný. Takť jest každý pošetilec a blázen, kdo při tom všem nic nestará se o to, aby

také bohat byl v Bohu, to jest, aby zapíráním sebe a konáním dobrých skutků nashromáždil sobě zásluh, které jedině mají před Bohem cenu nepomíjející; aby takto nashromáždil a uložil sobě v nebi pokladů, o nichž praví Pán Ježíš, že jich ani rez nezkazí, ani mol nežere, ani zloději nevykopávají; pokladů, které mohou mu pojistit život netoliko několika let, ale život věčný; které mohou mu opatřiti blaženost a štěstí nehynoucí, trvalé.

Naučení toto, moji milí, všem nám velmi prospěje, když v paměť i v srdce své si je vštípíme a dle něho se v životě svém spravovati budeme. Ač každý člověk povinen jest pečovati o tělo své a jeho potřeby, nemá přec nikdo pro tuto péči o život svůj vezdejší zapomínati života věčného. Proto Pán Ježíš tak důtklivě varoval posluchače a učenníky své před přílišným pečováním o věci a statky pozemské, protože touha a péče ta velmi snadno zvrhne se v lakomství; aneb svedou hojné statky vezdejší k nestřídmosti a prostopášnosti. Obé pak má za následek zapomínání na Boha a na duši, o jejíž potřeby a budoucnost se pak člověk takový nestará. Sv. apoštol Pavel sám stvrzuje pravdu tu, an dí: „Nebo kteříž chtějí zbohatnouti, upadávají v pokušení a v osidlo ďáblovu a v žádosti mnohé, neužitečné i škodlivé, kteréž pohřžují lidi v zahynutí a v zatracení.“ (I. Timoth. 6, 9.)

Protož i vy, moji milí, buďte v celém životě svém pamětlivi výstražných slov Pána Ježíše: „Co prospěje . . . a dbejte napomenutí jeho. Hledejte nejprve . . . Nebuďte nikdy lakomými shromažďovateli statků vezdejších, nehledejte a nezakládejte si v nich a požitcích jejich pravé štěstí své, ale starejte se také o to povždy horlivě, abyste bohati byli v Bohu, abyste srdce svá obohatili ctnostmi, a skrze dobré skutky své shromáždili sobě u Boha zásluh co nej-

více; takové poklady přinesou vám sto, ano tisícinásobný užitek, o němž dí již nábožný a bohabojný Tobiáš (Tob. 12, 8—9.): „Modlitba s postem a almužnou lepší jest, nežli poklady zlata schovávati: nebo almužna od smrti vysvobozuje, a onať jest, ježto čistí hříchy, a činí, že nalozáme milosrdenství, a život věčný.“ Amen.

Podobenství o neúrodném stromě fíkovém.

Luk. 13, 6--9.

Vladař Pilát dal jednou více mužů Galilejských, kteří náleželi k odpůrcům vlády Římské povraždití právě v tom okamžiku, když obětovali ve chrámě. Protože z velikého neštěstí, které někoho potkalo, soudívali židé na velikou hříšnost u něho, domýšleli se podobné i o oněch mužích Galilejských, že byli asi velikými hříšníky. Aby mylné toto mínění vyvrátil, pravil Pán Ježíš těm, kteří mu o vražedném skutku Pilátově vypravovali: „Což mníte, že ti Galilejští větší hříšníci byli, než všichni Galilejští, že jsou takové věci utrpěli?“ (Luk. 13, 2.) Hned pak připomenul jim sám jiný případ podobný, který se udál blíže Jerusalema, že pádem věže v Siloe zabito bylo 18 mužů Jerusalemských, a pravil o nich podobně: „Jakož i oněch osmnácte, na něž padla věž v Siloe, a zabila je; zdaliž mníte, že také oni vinější byli nade všechny lidi přebývající v Jerusalemě.“ (Luk. 13, 4.)

Slovy těmi chtěl Pán Ježíš dáti na srozuměnou, že z neštěstí někoho nelze souditi na jeho hříšnost; jakož i naopak, že nikdo nemá práva, považovati

sebe nebo někoho za hodného, nebo, aspoň za lepšího, nežli jsou jiní, proto, že ho žádné neštěstí nestihlo. Příčinou, proč Bůh nestihá každého hříšníka zaslouženým trestem v zápětí, jest nestihlá shovívavost jeho, která přeje a poskytuje hříšníku času ku pokání a polepšení. Teprve tenkrát, když hříšník čas ten lehkomyšlně uplynouti nechává bez použití, následuje zasloužený trest, jak Pán Ježíš sám ihned ku slovům svým doložil: „Nebudete-li pokání činiti, všickni zahynete.“ (Luk. 13, 3. a 5.) Tyto pak myšlenky a toto poučení o nestihlé shovívavosti Boží, jakož i o trestech nekajících zobrazil Pán Ježíš v krásném podobenství o neúrodném stromě fíkovém.

„Strom fíkový sazený měl kdosi na vinici své, a přišel, hledaje na něm ovoce a nenalezl.“ Stromem fíkovým rozumí se každý člověk vůbec, zvláště pak každý křesťan. Jako hospodář ne nadarmo sází stromy ovocné do zahrady své, ale aby mu užitek dávaly, ovoce nesly; tak rovněž ne nadarmo, bez účele Stvořitel nejvyšší moudrý postavil člověka na svět, ale jistě stvořil jej k něčemu užitečnému a dobrému.

Od stromu fíkového, o němž Pán Ježíš v podobenství mluví, tím spíše očekávati mohl hospodář ovoce dobrého, protože jej vsadil do vinice své, do půdy tedy dobré, kypré a pečlivě vzdělané. kde dostalo se mu zajisté bedlivého ošetřování, v čas potřeby i zalévání. Podobně i nám křesťanům věnuje hospodář nebeský, Bůh péči co největší od počátku vstípení našeho do vinice, od přijetí našeho do církve. V církvi svaté v pravdě každý jest „jako strom, který štípen jest při vodách tekoucích“ (žalm 1, 3.). Od kolébky až ku hrobu jest mu otevřen pramen

milosti Boží ve svatých svátostech, z nichž svlažuje duši svou a čerpá křesťan život duchovní jako strom kořenem svým čerpá sílu a život z půdy kypré a svlažené.

V zahradě nebeského hospodáře, v církvi neschází křesťanu ani na jasném světle a zahřívajícím teple slunečním; milost Ducha sv. osvěcuje rozum a rozechřívá srdce, i posiluje vůli jeho, aby, co dobré jest, mohl poznati, chtíti a také konati. Proto vším právem může očekávati a žádati nebeský hospodář, aby křesťan v církvi nesl hojné ovoce dobré a ušlechtilé, ovoce to křesťanské spravedlnosti, která, jak dobře víte, v tom záleží, aby dobré činil a zlého se varoval, aby hříchu se chránil a v ctnosti prospíval. A toho Bůh také skutečně od každého křesťana bez výminky žádá a očekává; Bůh také „hledá ovoce“ na stromě na vinici vsazeném.

Třikráte však marně hledal pán vinice ovoce na fíku štípením, „nenalezl“ žádného, a proto „řekl k vinaři: A j! tři léta jsou, co přicházím hledaje ovoce na tomto fíku, a nenaležám: proč ež vytni jej, na č také zemi zaměstnává.“ Po tři léta čekal tedy hospodář na žádoucí ovoce, a když přece se ho nedočkal, dal konečně rozkaz, aby strom ten byl vyřat, a nezabíral déle místa jinému stromu užitečnému. — Také u mnohých křesťanů marně čeká Bůh na ovoce dobrých skutků a křesťanských ctností; všecka péče a milost Boží bývá u nich zmařena. Mnozí pohříženi ve hříších zcela zapomínají na to, proč od Boha jsou stvořeni, a žijou tak, jako by Boha ani nebylo, jako by duše nesmrtelné ani neměli. Co nejvíce vezdejších statků nabyti, co nejvíce smyslných rozkoší užiti, to bývá starost a snaha jejich jediná. Jiní zase křesťané jsou sice sobě vědomi cíle svého a povinností svých křesťanských, poznávají a uznávají, že nejsou

živi tak, jak Bůh od nich žádá a očekává, vzbuzují častěji dobrá předsevzetí a spasitelné úmysly; však obyčejně zůstávají při pouhých úmyslech, že nemají dosti síly a odhodlanosti, aby sebe zapřeli a úmysly své uvedli ve skutek. I ti nenesou ovoce dobrého; zbožné city a dobré úmysly jejich jsou jako listí na stromě, které brzy opadá, a pro hospodáře jest bez ceny; jsou jako květ, který zmrznuv ovoce dáti nemůže. Podobným listím, podobným květem neužitečným jsou rovněž i všechny ty dobré skutky křesťana, které koná na oko a z časných ohledů, ne pak z lásky k Bohu a bližnímu, a kterých nekoná ve stavu posvěcující milosti Boží, ale ve stavu těžkého hříchu.

Snad již dlouho, více, daleko více než tři léta čeká Bůh u mnohého z nich na ovoce dobré, čeká na jejich pokání a polepšení. Snad i nad nimi vyřknut byl již ortel smrti a zahynutí věčného, jež stihlo vedle nich již tak mnohého hříšníka. Snad by jich zde více nebylo, kdyby také oni nebyli našli mocného přímluvce u Boha, jako měl orodovníka onen strom fíkový v zahradníku, který prosil za něj, řka: Pane, ponechejž ho, i tohoto léta, až jej okopám a ohnojím, ponešeli ovoce: pakliž neponeš, potom jej podetneš. Ještě tedy na rok dal se uprositi hospodář a na přímluvu zahradníkovu prodloužil svou trpělivost a své čekání, a odložil vyplnění svého rozkazu. Však rozkaz ten pak jistě, neodkladně měl býti vykonán, kdyby zvláštní práce a péče zahradníková, kterou okopáním a pohnojením chtěl neúrodnému stromu věnovati, i toho roku marna zůstala.

Podobné péče a přímluvy stává se často i takový hříšník účasten, který snad již dávno zasloužil býti zavržen. Nejvyšší Prostředník náš u Boha, Ježíš Kristus zásluhy své klade za něho na váhu sprave-

dlnosti Božské; útočiště hříšníků, Panna Maria prosí za pobloudilého; anděl strážný a svatý patron jeho v nebesích přímluvou svou rozmnožují shovívavost Boží, a Bůh na přímluvu jejich prodlužuje lhůtu, ve které ještě čekati chce na ovoce pokání jeho. Jako strom fíkový byl od zahradníka okopán a pohnojen, tak hříšník novými pobídkami milosti Boží, buď vnitř neb i zevnitř, třeba i rozličnými tresty časnými, strastmi a neštěstím bývá znovu ku pokání volán a pobádán. Když však ani toto všecko účinku nemá na srdce hříšníka, ale on stále nekajícím, zatvrzelým zůstává; pak přestává i přímluva, přestává shovívavost Boží, a neodvratné jest zahynutí jeho. „Potom jej podetneš,“ pravil sám přímluvce zahradník pánu vinice. Jinak ovšem, když hříšník se obrátí, činí pravé pokání a se polepší: pak dochází milosti a odpuštění viny své.

O stromě fíkovém nedí Pán Ježíš na konec, zdali očekávané ovoce přinesl, neb skutečně vyřat byl, protože u hříšníků, jichž obrazem strom fíkový jest, výsledek shovívavosti a péče Boží, a proto i osud a konec jejich nebývá stejný, ale bývá rozdílný dle toho, užijou-li času milosti, činí-li pokání, neb zůstávají-li v nekajicnosti zatvrzelí až do konce.

Jakými pak stromy na vinici Páně jsme každý z nás? Zdaž nezasloužili jsme již také, bychom byli vyřati? Odpověď nebude asi těžka. Kdož z nás nepociťoval by toho denně, kterak i k němu jest Bůh nejvyšš shovívavý a dobrotivý zároveň, že hříchů jeho nejen dosud netrestal, ale i dobrodiními a milostmi jej obsypává. Kdyby Bůh byl hříchy naše trestal vždy hned dle zásluhy, kdež bychom dnes již byli! Snad již také nám přiložena byla sekera spravedlnosti Božské, a jen na přímluvu Pána Ježíše a Panny Marie byla nám lhůta prodloužena. Použijmež tudíž vděčně času toho k upřímnému pokání a opravdo-

vému polepšení života. Neodkládejme s ním den ode dne; shovívavost Boží také má své meze a nevíme, jak daleko již jen máme k mezím těm. Doba trvání jejího nebývá vždy stejná; lidem za Noema čekal Bůh sto let, Ninivanům jen čtyřicet dní. Snad nám lhůta prodloužena již naposled a jen na krátko; snad dnes tento hlas můj vybízející vás ku pokání, snad ta zpověď, kterou příště konati budete, jest poslední lhůta. poslední příležitost, poslední milost, kterou vám Bůh nabízí. Jak pošetilé bylo by tedy nedbati příležitosti takové a pohrdati podávanou milostí! I zakončuji tudíž dnešní rozjímání své slovy písma svatého, které dí: „Dnes, uslyšíte-li hlas, nechtějte zatvrzovati srdcí svých!“ (Žalm 94, 8.) Amen.

Podobenství o synu marnotratném.

Luk. 15, 11—32.

„Nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl,“ praví Hospodin ústy proroka Ezechiele (33, 11.). Jak radostná a útěchy plná jsou slova ta pro každého z nás, když jsme zhřešili a trápeni jsme výčitkami svědomí! Bůh v nestihlé dobrotě své a milosrdenství svém nepřeje si, nechce zahynutí našeho, a hotov jest odpustiti nám, když se obrátíme. Co však se tím rozumí, kterak máme obrácení svoje konati? Kdož nám to mohl lépe povědět, kdož nás o tom bezpečněji poučiti, než sám Syn Boží, Pán Ježíš? A to on také skutečně učinil, ukázav nám vzor a příklad obrácení takového na „synu marnotratném“, jež za předmět jednoho podobenství svého vyvolil.

Toto podobenství o synu marnotratném přednesl Pán Ježíš zároveň s oněmi o ztracené ovci a ztraceném penízi, protože má s nimi význam a účel společný, vylíčiti totiž a zobraziti nestihlé milosrdenství a neskonalou lásku Boží ke hříšníkům. Rozdíl mezi nimi v tom toliko záleží, že v prvních dvou líčí se nám láska Boží, s kterou Bůh hříšníka hledá a ku pokání volá; v přítomném pak ukazuje se, kterak Bůh hříšníka s láskou a radostí přijímá, a jemu odpouští, když kajicně se navrácí. Tam se zobrazuje působení milosti Boží k obrácení hříšníka; zde vykládá, co hříšník sám činiti má k ospravedlnění svému.

V podobenství o synu marnotratném rozeznávají se dvě hlavní části. Prvá v obraze pobloudění synova líčí vývin hříchu, pád hříšníka; v druhé popisuje se návrat synův a smíření jeho s otcem, a zobrazeno jím povstání ze hříchu čili pokání a hříchu od Boha odpuštění. Dnes o prvé.

I. Pobloudění synovo.

Pán Ježíš pravil: „Člověk jeden měl dva syny.“ Člověkem míní se Bůh a synové jeho jsou lidé. Spravedliví mezi nimi zobrazují se synem starším; mladší pak syn znamená hříšníky. Mladší syn řekl svému otci: „Otče, dej mi díl statku, kterýž mně náleží. I rozdělil jim statek.“ Žádal si tedy míti otcovský svůj podíl, aby s ním mohl volně nakládati. Podílem tím rozumějí se všechny dary, jež Bůh lidem dává, přirozené i nadpřirozené. Přirozenými dary jsou všechny schopnosti těla, jakož i prostředky vezdejšího života: na duši pak rozum a svobodná vůle. K nadpřirozeným darům náleží zvláště milost posvěcující a spojená s ní láska Boží i schopnost k dosažení života věčného. Žádost

syna mladšího za vydání dědictví k volnému užívání znamená vůli a náklonnost člověka, aby darů Božích užíval zcela svobodně, neobmezeně, jak jemu samému se líbí a ne, jak líbí se Bohu; k ukojení vlastních žádostí a ne ke cti Boží, jako užívá jich člověk spravedlivý. Náklonnost a žádost taková jest počátek odpadnutí od Boha.

Rozdělení statků, jež otec dle žádosti syna svého skutečně provedl, znamená, že Bůh, který dal člověku svobodnou vůli, svobody této neobmezuje, a proto náklonnosti jeho nebrání; aniž člověka k dobrému nutí a vede násilím; ale dovoluje a trpí, aby člověk užíval sil a darů svých tělesných i duševních, jak se jemu samému líbí, buď k dobrému nebo ku zlému. Bůh nechce od nás služeb nucených ale dobrovolných; neboť kdyby neponechal Bůh o tom lidem úplné svobody, neměla by ctnost žádné ceny a zásluhy.

Když byl dosáhl, čeho si přál, tu „po nemnohých dnech shromáždil mladší syn všecko, odebral se přes pole do daleké krajiny: a tam rozmrhal statek svůj, živ jsa prostopášně.“ Syn tedy opouští otce a ubírá se pryč do ciziny. A proč odchází od otce? V cizině chce lépe a snáze dosáhnouti toho, co zdá se mu pravým štěstím, jež hledá ve svobodném, neobmezeném užívání svého dědictví. Tam nerušeně bude moci hověti svým žádostem a náruživostem. Blízkost otcova a odvislost od něho jest mu při tom překážkou, které chce se zbaviti. Což nebyl šťasten v domě otce svého? Takové klidné a pokojné štěstí neuspokojuje ho více; šťastnějším míní že bude, když plným douškem píti bude z poháru rozkoše.

Toť dokonalý obraz člověka, jenž hříchu se odává. I hříšník vzdaluje se od Boha, Otce svého nebeského, ne že by zraku jeho mohl ujíti; ale vzda-

luje se od něho tím, že přestává na něj mysliti, zapuzuje každou vzpomínku na jeho všudypřítomnost a vševědoucnost, ano zapomíná na něj docela, aby ničím nebyl vyrušován v hříšných choutkách svých. Ukojení žádostí hříšných jest mu milejší než pokoj a štěstí, jehož požíval, když ještě v nevinnosti a ctnosti spojen byl s Bohem svým. Zapomenuv i na nesčetná dobrodiní, jež mu Bůh prokázal, spěchá takto hříšník do země cizí, do země hříchu a zapomnutí Božího.

V cizině syn marnotratný promrhává dědictví své rozmařilým a prostopášným životem. Zaslepenec! nepomýšlí v lehkomyšlnosti své, že dědictví to není nevyčerpatelno a netáže se na to, co počne, až bude s ním u konce, ale žije zcela dle smyslných žádostí svých. Právem zasluhuje tudíž příjmi syna marnotratného.

Tak i hříšník, když od Boha hříchem odpadl, nejen že ztrácí milost nadpřirozenou, ale i přirozené dary maří a poškozují: maří vzácný čas, v němž mohl a měl zásluh získati si pro nebe; podkopává zdraví své a sílu těla; ztrácí jmění i čest, a často prostopášnostmi svými zatemňuje i ducha svého, jeho síly a schopnosti.

„A když byl všecko utratil, stal se hlad veliký v krajině té: a on počal nouzi trpěti.“ Přirozeno jest, že člověk lehkomyšlný brzy pocítí následky lehkomyšlnosti své. Tak stihla syna marnotratného, když byl všecko utratil, nouze, která byla tím větší a citlivější, že stal se v krajině té hlad veliký. Tím rozumí se bídný stav, do něhož člověk hříchem svým upadá. Trpí nepokoj a výčitky svědomí, hřích působí mu prázdnotu srdce a nespokojenost.

K tomu dostavuje se často i chudoba, nemoc, opovržení, do něhož upadá pro hříchy své u lidí.

Hladem rozumí se touha po pravém štěstí, po blaženosti nepomíjející, která v srdci lidském nikdy nezaniká. Kdyby i na čas potlačena byla a hříšník domýšlel se býti šťasten uprostřed hluku a požitků světa, přec probouzí se zase touha ta, a on poznává, že tvorové a požitky tohoto světa nikoho nemohou oblažiti opravdu a trvale; srdce jeho cítí se býti prázdným, nespokojeným, a on nešťastným. V takové chvíli trápí jej duševní hlad, duše jeho žádá si něčeho lepšího. „Není pokoje bezbožným, praví Hospodin.“ (Isai 48, 22.) Kdo Boha se spustil, ten chud jest a nuzen uprostřed bohatství; kdo Boha má, všecko má.“ Všecky rozkoše a slasti, nádhera a bohatství, vědy a umění bez Boha nemohou duše lidské upokojiti, oblažiti.

„I odešel a přidržel se jednoho měště-
ní na krajiny té. I poslal jej do dvora
svého, aby pásł vepře.“ Bída a nedostatek
měly by syna marnotratného upomenouti na domov,
a kroky jeho tam obrátiti. Však on dosud doufá, že
si sám, vlastní silou dovede pomoci. Než by se před
otcem pokořil a uznal provinění své, dává se raději
do služby k hospodáři té krajiny. Tak i hříšník. Ač
častěji poznává a cítí bídu svoji jsa trápen výčitkami
svědomí, doufá přece, že podaří se mu hlas ten upo-
kojiti a potlačiti, a že vnitřního klidu a spokojenosti
snad opět nalezne v starostech a pracech světských.
Však čím dále, tím více stává se otrokem hříchu a
a klesá hloub a hloub. Toto hluboké poklesnutí
hříšníka a převeliká bída jeho zobrazena jest pa-
sením vepřů, zvířat to nečistých. Jaké to bylo poní-
žení pro syna bohatého otce, který vyrostl v hoj-
nosti! A jak veliké to bylo ponížení, tak veliká to
byla zároveň pokuta za zneužitou svobodu. Dříve
nechtěl jako syn podrobiti se dobrotivému otci, nyní
musel najati se ve službu, která platí za nejhaneb-

nější. Jaký to rozdíl; jaká to změna stala se s ním! Dříve syn z bohatého domu, teď nejopovrženější služebník; dříve nej přednější v domě otcovském, teď opuštěný a poslední v cizině; dřív u dobrého otce, teď u tvrdého pána. Zdaž smutný osud hříšníka dal by se trefněji vypodobniti, než těmito slovy Božského Spasitele? Nechtěje nésti sladké jho Otce nebeského, stává se hříšník otrokem ďábla. A jak při tom jest na nejvýš nešťasten, líčí podobenství dále, když o synu marnotratném dí:

„I žádal naplniti břicho své mlátem, kteréž vepři jedli, ale žádný mu nedával.“ Tak daleko to tedy přišlo se synem bohatého otce, že vepřům jejich pokrmu závidí; ani toho se mu nedostává — „nikdo mu nedal“. Tak i hříšník touží po pokrmu, který není ustanoven k nasycení srdce lidského, chce nasytiti se třeba i nejhoršími prostopášnostmi, aby ukojil hlad, svou hříšnou vášeň neuhasitelnou. Však nenalezá, po čem touží, ale zůstává nespokojený, bídný.

A tak viděli jsme, moji milí, na synu marnotratném věrný, do nejmenších podrobností nakreslený obraz hříšníka. Na obraze tom spatřujeme, kterak hřích v duši každého člověka počíná a se vyvinuje, jakož i kam člověka přivádí. Lehkomyslný mladík, chtěje užiti neobmezené svobody, opouští dům otcovský, a doufá v cizině bezuzdným životem užiti blaha, nalézti radost a štěstí; našel ale bídu a největší nouzi, octl se na pokraji záhuby, byl blízek hrozné smrti hladem.

Zdaž, moji milí, nepozuáváme v obraze tom sebe samých; zdaž i my nepodobáme se v mnohém synu marnotratnému? Zdaž i my neopustili jsme již dle příkladu jeho dům Otce nebeského; zdaž i my zapomínajíce na Boha a jeho svatá přikázání nehledali jsme radostí svých a štěstí svého v hříšném ukájení

smyslných žádostí a náruživostí svých? Snad i my kráčíme již jako syn marnotratný jisté zábubě vstříc. Ach! kdyby tomu tak opravdu bylo, tedy zastavme na cestě té ihned kroky své, a obraťme je zpět, dokud jest čas, dokud nepřikvačí na nás zhouba časná i věčná; obraťme kroky své zpět, dokud nebude pozdě!

Která jest však cesta, po níž hříšník má se vrátiti k Otci svému nebeskému; kterak může poblouďení své napravit a odpuštění sobě zasloužiti, v témž podobenství na příkladu syna marnotratného ukázal nám Pán Ježíš, jak vyložíme sobě budoucně.

II. Návrat syna marnotratného a smíření jeho s otcem.

Veliké jest neštěstí, nezměrná bída duše, do níž vrhá se člověk hříchy svými, jak jsme minule na obraze syna marnotratného viděli; však větší ještě jest milosrdenství Boží, které vždy hotovo jest odpustiti hříšníku. Pán Ježíš sám pověděl nám v podobenství o ztracené ovci a o ztraceném penízi, kterak Bůh sám hříšníka milostí svou hledá, a jej na pravou cestu přivést chce, kterak jej ku pokání volá; třeba jen, aby hříšník uposlechl hlasu jej volajícího, aby milosti Boží dal se nalézti, aby jí otevřel srdce své a s ní působil spolu, aby k napravení viny své a ku dosažení odpuštění hříchů také sám se přičinil. Příkladem a vzorem jest mu při tom rovněž syn marnotratný, ježž hříšník následovati má v polepšení a napravení viny, jako následoval jej ve hříchu.

Když bída syna marnotratného nejvyššího stupně dosáhla, dí o něm Pán Ježíš: „tehdy přišel sám k sobě, řekl: Jak mnozí nájemníci v domě otce mého mají hojnost chleba, já pak zde hladem hynu.“ Nouze, svrchovaná

nouze měla na něj konečně přece blahodárný účinek. Jde do sebe, to jest zkoumá, uvažuje a poznává svůj nynější bídny stav, do něhož se lehkomyšlností svou uvrhl. V duši jeho probudí se vzpomínka na otce a na domov, kde i nádenníci otcovi mnohem lépe se mají, nežli on zde; ti mají hojnost chleba, on pak hladem hyne. V přirovnání tom viděti první známky změny, která nastala v srdci jeho, také první známky lítosti. Nyní ovšem přál by si býti v domě otcovském, z něhož tak lehkomyšlně odešel; odvislost od dobrotivého otce, která byla mu dříve obtížna a nesnesitelná, teď za štěstí by považoval. Nyní cítí zcela jinak než dříve a touží po tom, co dříve bylo mu odporné.

Podobně bývá u hříšníka. Když bída duše a často i bída tělesná dostoupila u něho svého vrchole a když všechny pokusy, aby si sám pomohl, neb u jiných lidí pomoci našel, mu selhaly, tu teprve poznává bídu svoji, již dosud pro hříšné požitky neb zpozdilou naději oceniti nedovedl. Pokud hříšník nepoznává a nenahlíží svého stavu, své hříšnosti, není u něho naděje na obrácení a polepšení, a jest s ním, jako s nemocným, který nemoci necítí, a proto nehledá pomoci. Když však veden milostí Boží, která vnitř a často i zevnitř, bídou a neštěstím, naň působí, počne jíti do sebe, počne stav svůj, bídu svoji poznávati, to bývá první krok k polepšení. I pocítí touhu po štěstí, jakého požíval za dnů nevinnosti své a touha ta přivede jej ku změně ve smýšlení, k lítosti a napravení viny, jak podobenství vypravuje o synu narnotratném, který puzen lítostí k šťastnému odhodlal se úmyslu: „vstanu a půjdu k otci svému a dím jemu: otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. Jižť nejsem hoden slouti synem tvým: učiň mne jako jednoho z nájemníků svých.“ Šťastná

to myšlénka! Znaje příčinu svého neštěstí, že otce svého opustil, ví, že nemůže býti šťasten jinak, než když se opět k Otci navrátí.

Mnozí hříšníci, i když bídny svůj stav poznali, nehledají příčiny jeho ve vlastním provinění, ale svaluji vinu na zlý, nešťastný osud, naříkají na jiné lidi, neb docela i na Boha. Od těch ovšem nelze změny očekávati. Jiní i když uznávají vinu svoji, nepomýšlejí na obrácení, že je mají za nemožné; ti ovšem klesnou co nejhlouběji a konec jejich bývá zoufalství. Tak syn marnotratný nejedná. On uznává vinu svoji, a chce vyznati se z ní i před otcem, aby tím spíše si odpuštění zasloužil. Toto upřímné přiznání k vině, jež otci chce učiniti, jest patrným znamením pravé litosti

Zdaž ale nebojí se, promarniv všecko, přijíti otci svému na oči? Zdaž neleká, nehrozí se jeho hněvu? Ovšem mohl by se otec v hněvu odvrátiti od něho a říci mu: Hledej teď pomoci u těch, kteří ti pomáhali utráceti dědictví. Však on skládá v Otce svého pevnou důvěru, znáť jeho lásky plné srdce otcovské, a doufá, že prosba a důvěra jeho marna nebude. „Otče“, chce mu říci, „zhřešil jsem“. V tom slově „Otče“ spočívá pevná jeho důvěra v lásku a odpuštění.

Však nejen že z viny své chce se vyznati, ale chce ji i napravit a sám si přísný trest ukládá za tím účelem. Chce spokojiti se s osudem nádenníka otcova, jen když bude mu odpuštěno, a on v domě ponechán. Cítí s králem žalmistou: „Zvolil jsem sobě raději opovrženým býti v domě Boha mého, nežli přebývati v stancích hříšníků“ (žalm 83, 11.). Z toho nejlépe viděti, jak upřímné bylo jeho vnitřní obrácení; viděti z toho, že netrápí ho více následky hříchu, ale hřích sám.

Tak i hříšník nemá příčiny, proč by v hříších svých měl sobě zoufati, ale může očekávati bezpečně, že Otec nebeský se nad ním smiluje, když u vědomí veliké viny a nehodnosti své s důvěrou se k němu obrátí; když pravou lítostí naplní srdce své, a bude míti pevný úmysl opravdu se polepšiti a spáchané viny dle možnosti napravit. Rovněž musí býti ochoten k vině své se přiznati, to jest, vyznati se z hříchů svých.

Úmysl sebe lepší by nic neprospěl, když by nebyl vykonán a proveden. Mnohý z vás snad již také často měl úmysl to neb ono dobré vykonati, však nevykonal ničeho, že dal se obtížemi zastrašiti. Marnotratný syn nezůstal však při pouhém úmyslu. Ač mu to zajisté nebylo snadné, „vstáv, šel k otcí svému“, a neustál na cestě té, až přiblížil se k domovu. Odhodlanost jeho a vytrvalost v předsevzetí dobrém také v zápětí došla odměny, neboť „když ještě opodál byl, uzřev jej otec jeho a milosrdenstvím hnut jsa, přiběh, padl na šiji jeho a políbil ho.“ Jaká to láska jeví se v tomto jednání otcově! Nečekaje, až by došel syn k němu sám, sotva jej spatřil z daleka, v ústřety mu spěchá a obsypává jej polibky na důkaz lásky. Zajisté že vyhlížel starostlivý otec každého dne, očekávaje návratu jeho.

Tak i u Boha jest větší ochota k odpuštění, než u hříšníka po něm touha a žádost. Milost Boží sama předchází člověka a kajicnou duši takřka políbením pozdravuje. Sotva pocítil hříšník lítost a pojal úmysl polepšiti se, mizí spravedlivý hněv Boží nad hříšností jeho před nesmírným milosrdenstvím, oko Boží spočívá na něm se zalíbením, a Bůh jest ochoten odpustiti všecka provinění jeho.

Políbení, jež dal otec synu vracejícímu se na důkaz svého odpuštění dříve ještě než vinu svoji vy-

znati mohl, znamená, že Bůh i bez zpovědi odpuštění uděluje hříšníkovi, má-li nad hříchy lítost dokonalou s upřímnou vůlí, vyznati se z nich, jakmile nejdříve bude mu lze. Také syn marnotratný obmyšleného vyznání viny neopomijí, ale přijetím a láskou otcovou zahanben dí: „O t ě , z h ř e š i l j s e m p r o t i n e b i a p ř e d t e b o u ; j i ž n e j s e m h o d e n s l o u t i s y n e m t v ý m.“ Protože však otec přijímá jej a jedná s ním jako se synem, proto již ani nedí dále, jak si umínil: učíň mne jako jednoho ze služebníků svých. Bylo by zbytečno žádati o milost menší, když již větší stal se účasten; žádati, aby přijat byl za služebníka, když políbením přijat byl již za syna, čehož ovšem dříve ani se nenadál, nedoufal.

Cítí-li hříšník opravdovou lítost nad hříchy svými, jest mu vyznání jich potřebou, a vyzná se zajisté ochotně nejen před Bohem, ale i před zástupcem jeho, zpovědníkem. Vyznávati se jen před Bohem, jenž hříchy naše zná, před tím toliko se ponižovati, jehož nevidíme, není zárukou opravdové lítosti a pokory. Proto Pán Ježíš chce a nařídil, aby hříšník přijímaje svátost pokání ze hříchů svých upřímně vyznal se před knězem. A v takovém pokorném a upřímném vyznání spočívá zajisté útěcha neskonalá; nebo jakmile slovo rozhřešení vyřknuto z úst kněze, cítí hříšník kající, jako by balvan spadl se srdce jeho.

Tak i vyznání marnotratného syna nezůstalo bez odměny. Otec znamená, že syn polepšil se a chce býti hodným, nedá mu ani domluviti, a nejen že odpouští mu vinu, ale vrací mu i dřívější synovská práva, an dí ke služebníkům svým: „R y c h l e p ř i n e s t e r o u c h o p r v n í a o b l e c t e j e j , a d e j t e p r s t e n n a r u k u j e h o a o b u v n a n o h y j e h o.“ Roucho nové, či jak dí Pán Ježíš ne

bez příčiny, roucho první, prsten a obuv, jež dobrý otec pro syna přinéstí káže, jsou obraz těch darů, jimiž Otec nebeský obsypává kajicného hříšníka. Jakmile ve svaté zpovědi skroušeně vyzná své hříchy s pravým úmyslem, polepšiti se, odpouští mu Bůh a duše jeho odívá se opět stkvostným rouchem dítěte Božího, rouchem posvěcující milosti, kterým prvně oděna byla na křtu svatém. Prsten a obuv bývaly odznaky člověka svobodného; otroci jich nositi nesměli. U syna marnotratného znamenaly, že jej otec za syna svého opět uznává. V duchovním smyslu pak to připomíná, že ospravedlnění ve svátosti pokání nezáleží v pouhém odpuštění hříchů, ale v úplném proměnění stavu duše, posvěcení jejím a uvedením do stavu původního.

Na tom všem však ještě není dosti. Otec předobrá nejen že odpuštění uděluje pobloudilému, a za syna jej opět přijímá; ale z návratu jeho tolik se raduje, že rozkazuje služebníkům svým: „Přiveďte tele tučné a zabíje a hodujme; nebo tento syn můj mrtev byl a zase ožil: ztracen byl a nalezen jest“ ... Nejen sám se raduje otec dobrý, ale chce, aby radost jeho sdíleli všickni domácí, a za příčinou radosti té uvádí, že syn jeho mrtev a ztracen byl, zase ožil a nalezen jest. Mrtev a ztracen byl pro otce, jež opustil, jehož synem býti přestal svým z domu odchodem tak, jako kdyby byl zemřel; nyní však vrátiv se zase, tak chce býti živ a otce poslušen, jak na hodného syna přísluší.

Tak i Bůh a nebešťané s ním radují se z obrácení hříšníka, který také byl mrtev, an hříchem ztratil život milosti, jehož nyní pokáním znovu nabývá; který také ztracen byl pro nebe, nyní pak opět do něho se vrací. Tolikéž i hostinu vzácnou připravuje Otec nebeský kajicnému hříšníku. Tělo

vlastního syna svého dává mu podati ve sv. přijímání a tak duši jeho nejen posiluje, ale i nevýslovnou nebeskou slastí naplňuje.

Co o bratru starším na konec pravil Pán Ježíš, týkalo se především fariseů a zákonníků židovských, které chtěl Pán Ježíš pokárati a zahanbiti pro nelaskavost a necitelnost jejich, s kterou horšili se a reptali, že Pán Ježíš hříšníky vlídně přijímá. Protože nevztahuje se to více ku pokání hříšníka, nebudem o tom slov šířiti.

Když nás tedy, moji milí, potká to největší neštěstí na světě, že hříchem odloučili jsme se od Boha, že ztratili jsme roucho nevinnosti své, poskvrnili a v záhubu vydali jsme duši svou; když tedy v pobloudění následovali jsme syna marnotratného — učme se také od něho, kterak máme napravití pobloudění své, kterou cestou k Otci svému nebeskému máme se vrátiti. Jako syn marnotratný nejprve „šel do sebe“, tak i my především nahlédněmež do srdce svého, a tu okem nestranným pozorujme a zkoumejme veškeré své jednání. Zpytujme nejprve své svědomí, abychom poznali, čím jsme chybili, a kterak máme chybu svoji napravití; neboť kdo chyby své ani nepoznal, kterak bude moci polepšiti se? Když jsme hříchy své poznali, snažme se vzbuditi nad nimi lítost v srdci svém; bez upřímné lítosti není odpuštění u Boha, jako i moudrý otec pozemský neodpustil by dítěti, když by chyby své nelitovalo. Kdo hříchy své zná, ale jich nelituje, také se nikdy nepolepší. Kdo však hříchů svých lituje srdečně, jest zajisté také ochoten je napravití, a budoucně se jich všemožně varovati. Proto také my, když jsme zhřešili, pohnuti lítostí zvolějme v srdci svém se synem marnotratným: vstanu a půjdu k Otci svému nebeskému, vrátím se k Bohu, k jeho svaté vůli, budu ode dneška jeho

svatého zákona ve všem poslušen; to budiž náš dobrý, pevný úmysl.

Kde srdečná jest lítost nad hříchy a pravý úmysl, tam i upřímné vyznání hříchů nepůsobí obtíží. Kdo chce zdráv býti, zdaž lékaři tají své rány a bolesti? Podobně i my spěchejme ochotně k duchovnímu svému lékaři, ku knězi, ježž Pán Ježíš ustanovil zde na místě svém, aby léčil neduhy duše naší, odpouštěl nám hříchy. Ukažme mu ochotně rány duše své, vyznejme se skroušeně a upřímně ze hříchů a prosme za odpuštění. Také se ochotně ve všem výroku jeho podrobme, jako nemocný podrobuje se nařízení lékaře a co za hříchy naše nám uloží, vykonejme bez odkladu, i beze změny nejmenší, tak jak nám byl uložil.

Když toto všecko, moji milí, dle příkladu syna marnotratného věrně vykonáme, pak Otec náš nebeský se zalíbením zajisté a s radostí shlédne na lítost, naši a přijme i posilní náš dobrý úmysl. V novém prvotním rouše nevinności zastkví se pak duše naše, ze hříšníků staneme se opět milými dítkami Božími jakmile kněz jménem Otce nebeského nás pežehná a vyřkne nad námi radostná a utěšená slova: „Rozhřešuji tě ze všech hříchů tvých ve jménu Otce, i Syna i Ducha sv.“ Amen.

Podobenství o boháči a Lazaru.

Luk. 16, 19—31.

Ode dávna četní lidé a to lidé nejučenější a nejmoudřejší zabývali se otázkou pro každého člověka zajisté nejdůležitější: k čemu jest člověk na zemi, který jest jeho cíl, v čem záleží pravé jeho štěstí.

Ztrativše však poznání pravého Boha, také cíle svého lidé nepoznávali; pravdivé odpovědi k otázce této dáti si neuměli. Proto také většina pohanů byli živi tak, jako by člověk jen pro tuto zem byl stvořen, jako by jen v požitcích a rozkošech vezdejších záleželo pravé štěstí jeho.

Pán Ježíš také v této příčině poučil nás o pravdě a pověděl nám, že na nebi a ne zde na zemi jest pravá naše vlast; zde že jsme toliko poutníky. Na zemi tudíž pravého blaha a štěstí hledati nemáme a dojíti nemůžeme; to teprve na věčnosti nám přichystáno od Boha. Život na zemi jest příprava na věčnost, jest čas setby, jest doba práce a boje; po smrti nastane žně, přijde mzda a odměna. Kdo blaho a štěstí své hledá toliko v požitcích vezdejších, nic nestaraje se o věčnost, ten ztrácí blaho věčné. Kdo chce míti nebe na zemi, pro toho není nebe po smrti. Těm pak, kteří blaho věčné chtějí si pojistiti, bývá na zemi často odříkati se, bojovati a trpěti. Toto vše ze slov samého Pána Ježíše poznáváme a soudíme, kterýž dí: „Blahoslavení, kteří nyní lačníte, nebo budete nasyceni. Blahoslavení, kteří nyní pláčete: nebo smáti se budete.“ (Luk. 6, 21.) A naopak pravil Pán Ježíš: „Běda vám, kteříž jste nasyceni, nebo lačněti budete. Běda vám, kteří se nyní smějete, nebo kvíleti a plakati budete.“ (25.) A podobně: „Běda vám bohatým, nebo máte potěšení své“ (24.), to jest, nedostane se vám potěšení jiného, leč které máte již zde na zemi.

Myšlenku ve slovech těchto obsaženou objasnil Pán Ježíš v podobenství o boháči a Lazaru, kdež boháč jest obrazem lidí světáků, kteří jako druhdy pohané i nyní jsou živi dle zásady: jezme, pijme a budme veselí, dokud jsme na světě; po smrti ničeho nebudeme moci užiti. Lazar pak jest obrazem dítek Božích, pravých křesťanů. V podobenství tom vidíme

jako v zrcadle, jak jedném i druhým povede se na věčnosti.

Někteří mají za to, že jest to příběh vzatý ze života skutečného, a dosud ukazuje se v Jerusalemě na cestě křížové dům, v němž prý bohatec onen přebýval.

Pán Ježíš pravil: „Člověk jeden byl bohatý, jenž se oblécel v šarlat a kment a hodoval za každý den skvostně.“ Boháč nejmenuje se jménem, ale podrobně líčí se, k čemu bohatství svého užíval, vlastně zneužíval. Odíval se v šarlat, to jest v roucho nádherné a drahé, jaké nosívali jen králové, a kment, to jest jemné plátno na spodní roucho, který tak drahý byl, že zlatem se vyvažoval. Dále dí se o boháči, že denně „hodoval skvostně“. Výraz ten zahrnuje netoliko jídlo a pití, ale i hudbu, tanec a jiné rozkoše, jimiž se lidé život zpříjemniti hledí.

Bohatství samo ovšem není proviněním, ano jest užitečno, užívá-li ho kdo dle vůle Boží ke skutkům dobrým, aby byl „bohat v Bohu“, to jest, aby skrze ně získal si zásluhy u Boha. Pakli však někdo přilne ke statkům pozemským celým srdcem svým a v nich jediné štěstí hledá, pouze za prostředek k ukojení žádostí tělesných je považuje; stávají se nebezpečnými a škodlivými. K takovému zneužívání statků vezdejších jest ale člověk velice nakloněn; proto jest také nebezpečí, jež v nich spočívá, nemalé, jak dosvědčuje sv. Pavel řka: „Nebo kteříž chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení a osidlo ďáblové a v žádosti mnohé neužitečné i škodlivé, kteréž pohřžují lidí v zahynutí a zatracení.“ (I. Tim. 6, 9.) Tak zneužíval statků svých i boháč.

U boháčů rozmařilých a zhýralých shledává se

obyčejně necitelnost a ukrutnost k jiným; nemilosrdnost k chudým a pohrdání jimi. Tak choval se i boháč k chudému Lazaru, jak dále vypravoval Pán Ježíš: „A byl jeden žebrák, jménem Lazar, kterýžto ležel u vrat jeho, pln jsa vředů, žádaje nasytiti se drobtý, kteříž padali se stolu bohatce a nikdo mu jich nedal: a však psi přicházejíce, lízali vředy jeho.“ Bída Lazarova byla velika; byl nejen chud, ale i nemocen. Nemoc a chudoba jeho byla všem lidem zjevna, a nemohla tudíž neznáma býti ani bohatci, před jehož vraty Lazar ležel, čekaje v hladu svém na drobtý, odpadky to pokrmů, které ve východních krajinách až dosud lidé obyčejně z domu na ulici vyhazují. Však ani této nepatrné milosti se mu od boháče nedostalo. Nevšímali si ho, „nikdo mu jich nedával.“ Jak necitelné a trestuhodné bylo takovéto jednání boháče! Sám mrhá, utrácí každý den veliké sumy: — pro bídného žebráka nemá ani drobtů. Psi jeho jevíli k ubohému více utrpnosti, než on a jeho služebníci; přišedše, lízali rány jeho a tak mu hleděli způsobiti úlevu.

Jako bohatství samo není vinou a zločinem, tak i chudoba a bída, v jaké se Lazar nalézal není sama v sobě zásluhou pro nebe, ale trpělivostí, s kterou všecko snášel, co mu Bůh uložil. Ač ples a hodování boháčovo, jež denně viděl a slyšel, bídu a trápení jeho mohly rozmnožiti, přec nepodléhá závisti, nenaříká si a nereptá. Takováto trpělivost jeho a odevzdanost do vůle Boží nemohla ovšem zůstatí bez odměny, jako necitelnost boháčova bez trestu. Oběma se také, čeho zasloužili, dostalo, jak vypravuje dále Pán Ježíš: „Stalo se pak, že umřel žebrák a nesen jest od andělů do lůna Abrahama. Umřel pak i bohatce a pohřben jest v pekle.“

Pomíjející a poměrně krátké strasti Lazara staly se mu pramenem nesmírných radostí. Kdežto za živa vznešený boháč neuznal ho za hodna ani pohledu, tím méně útrpnosti své; doprovázejí po smrti andělé duši jeho do lůna Abrahamova, to jest do nebe, kde spravedliví odpočívají od strastí a požívají radostí věčných. Boháč, ač při hodování svém sotva kdy na smrt pomýšlel, přece jí také neušel; bohatství neuchránilo ho před ní, aniž si mohl za ně opatřiti blaha po smrti. Mnoho užil zde na zemi, však co z toho má nyní? Minulo to, jako by toho nikdy nebylo, a všecky radosti změnily se mu v žalost nevýslovnou, neboť dí o něm Pán Ježíš, že pohřben byl v pekle, v místě to bolestí a trápení nesmírného. Jak neblahá, ano nešťastná to změna!

Smrt tedy ukáže teprv, kdo skutečně jest bohat. Tehdy uzří a pozná každý, že veškery statky vezdejší proti blaženosti věčné, bez ceny jsou a pozlátku se podobají. Na zemi jsou lidé jako na divadle. Tam mnohý bohatým jest a králem, však jen na oko a na chvíli, a bohatství jeho i důstojnosti nikdo nepřiloží ceny. Tak jest bohatství vezdejší bez ceny přeh Bohem, ale ctnosti a dobré skutky, jež mnozí lidé za nic považují, u Boha platí mnoho, jak dí kniha Přísloví (13, 7.): „Mnohý se dělá bohatým, ježto nic nemá, a mnohý se opět dělá chudým, ježto má mnoho.“ A sv. Jan dí ve Zjevení svém (3, 17.): „Nebo pravíš: jsem bohatý a mám hojnost a ničeho nepotřebuji; a nevíš, že jsi ty bídný a ubohý a chudý a slepý a nahý, totiž před Bohem.“

O boháči dí dále Pán Ježíš: „P o z d v i h p a k o č í s v ý c h, k d y ž b y l v m u k á c h, u z ř e l A b r a h a m a z d a l e k a, a L a z a r a v l ů n u j e h o.“ Za živa Lazar musil býti svědkem blaha a hodování boháčova a neměl na něm podílu asi nejmenšího: nyní pak boháč vidí blaženost Lazarovu, a

sám je v mukách, které pohledem na blaženost tu ještě většími se zdály. Muky boháče jsou tak veliky a hrozny, že volá o pomoc, řka: „Otče Abrahame, smiluj se nad mnou a pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého u vodě a ochladí jazyk můj; neb se mučím v tomto plamenu.“

Boháč volá k otci Abrahamu, protože Lazara prositi se stydí, an sám útrpnosti s ním neměl. Nyní on sám prosí, žebrá o slitování u toho, jímž za živa pohrdal. Na světě potřeboval Lazar pomoci boháčovy; po smrti boháč pomoci Lazarovy. Bída Lazara tak velika byla, že by se byl spokojil s drobty se stolu boháče padajícími; po smrti trápení boháče tak jest nesmírné, že to již považoval by za veliké dobrodiní a za úlevu v bolesti své, kdyby Lazar, ten, jehož dříve se štítil, omočil konec prstu svého ve vodě a ochladil jazyk jeho. Za živa boháč ani těch drobtů Lazaru nepřál; proto i jemu po smrti ani tak malé úlevy není dopráno. Po smrti není více milosrdenství, ale přísná spravedlnost odplácí každému dle zásluhy jeho. Proto dí otec Abraham boháči: „Synu rozpomeň se, že jsi přijal dobré věci v životě svém, a Lazar též zlé; nyní pak tento se těší a ty se mučíš. A nad to všecko mezi námi a vámi veliká propašť utvrzena jest, že ti, kteříž chtějí odsud k vám jíti nemohou, aniž od onud sem přijíti.“

V posledních těchto slovech vyrčena nemožnost, zavrženým pomoci. Žádné modlitby a dobré skutky věřících, ani přímluvy svatých nemohou jim prospěti, neboť „kteříž chtějí k vám, nemohou,“ dí otec Abraham, jímž sám Bůh se vyrozumívá. Aniž mohou zavržení nadíti se konce a vysvobození z muk těch; „aniž od onud sem přijíti“ kdo může. A tato nemožnost,

beznadějnost vysvobození jest nezměnitelná, „propast utvrzena,“ že jí nikdo odstraniti nemůže. —

Nemoha boháč pro sebe dosáhnouti úlevy, žádal aspoň, co by bratřím jeho, dosud živým, prospělo. I pravil: „Tedy prosím tebe, otče, a bys ho poslal do domu otce mého; neboť mám pět bratrův, ať jim svědčí, aby také oni do tohoto místa nepřišli.“

Slovy těmi chtěl Pán Ježíš varovati vůbec všech žijících na zemi, aby osudem boháče se poučili, a vynasnažili se, hroznému osudu jeho ujíti. K tomu ovšem není potřebí, aby kdo z onoho světa přišel živým povědět, jaký soud a osud je tam očekává. Postačí, když dbá každý zákona Božího, a jej plniti hledí; neb když, zhřešiv, činí pravé pokání. Pán Ježíš v podobenství svém poukazuje na zákon, který Bůh zjevil židům skrze Mojžíše a proroky, a který až do té doby v platnosti byl. „Mají Mojžíše a proroky,“ odpověděl otec Abraham boháči, „těch ať poslouchají.“ A doložil: „Jestliže Mojžíše a proroků neposlouchají, ani, byť i kdo z mrtvých vstal, neuvěří.“ Kdo nevěří Bohu, kdo jeho zákonu podrobiti se nechce, tím méně uvěří lidem, i kdyby vstali z mrtvých.

To, co žádal boháč od otce Abrahama, i od jiných lidí již nejednou bylo vysloveno; ba i leckterý malověrný nebo nevěřící křesťan pronesl na obranu své nevěry: ještě nikdo se nevrátil, aby nám pověděl, jak to jest po smrti. Na takovou žádost zpozdilou, až i opovážlivou rovněž platí odpověď: „Mají Mojžíše a proroky.“ Ba my křesťané více, mnohem více máme než Mojžíše a proroky; nás poučil o těch věcech, které nás očekávají na věčnosti, sám Syn Boží, Ježíš Kristus, který skutečně vstal z mrtvých. Kdyby však ani toho nebylo, již proto že Syn Boží

jest a sám Bůh, nejlépe věděl a nejbezpečněji nám pověděl, kterak máme býti živi, aby věčnost byla pro nás šťastna, blažena. Kdo Pánu Ježíši nevěří a jeho neposlouchá, není hoden, aby snad Bůh jemu k vůli činil zázraky a neuvěřil by ani, kdyby někdo z mrtvých vstal; kdo nevěří Bohu, kterakž uvěří člověku? Hříšníka zatvrzelého ani divý ku pokání nepohnou. Sv. Chrysostom uvádí za příklad: Zloději vidí jiné věšeti a přece nepřestávají krásti. Židé viděli četné zázraky Pána Ježíše a přece mu neuvěřili. Ba neuvěřili ani Lazaru v Bethanii, když skutečně z mrtvých vstal, ale chtěli jej zabít. (Jan 12, 10.)

Chceme-li tedy, moji milí, a kdož by nechtěl ujíti hrozným trestům na věčnosti, za výstrahu vezměme si příklad boháče. Mějme vždycky v životě svém útrpnost s těmi Lazary, kteří jsou mezi námi; nezatvrzujme srdce svého nad nimi, ale dle možnosti trpký a těžký osud jejich ulehčujme. Tak mnohou zásluhu získáme si pro věčnost, neboť co těm dobrého učiníme, považuje Pán Ježíš, jako bychom učinili jemu samému. On pak sám za odměnu stánek připraví nám v lůně Abrahamově, v nebi, abychom i my tam radovati se mohli s chudým Lazarem a se všemi jemu podobnými. Amen

Obsah.

	Strana
Podobenství o koukoli mezi pšenicí, na neděli 5. po zjevení Páně	1
O zrně horčičném a kvasu, na neděli 6. po zjevení Páně	7
O dělnících na vinici, na neděli Devítník	14
O rozsěvači, na neděli 1. po Devítníku	22
Ježíš, dobrý Pastýř, na neděli 2. po Velikonoci	30
O veliké večeři, na neděli 2. po sv. Duchu	37
O ztracené ovci a penízi, na neděli 3. po sv. Duchu . .	44
O vladaři nespravedlivém, na neděli 8. po sv. Duchu .	51
O fariseu a publikanovi, na neděli 10. po sv. Duchu .	58
O milosrdném Samaritánu, na neděli 12. po sv. Duchu	64
O pozvaných na svatbu, na neděli 16. po sv. Duchu . .	71
O svatbě syna královského, na neděli 19. po sv. Duchu	77
O služebníkovi nemilosrdném, na neděli 21. po sv. Duchu	84
O desíti pannách, na den sv. panny Barbory	91
O hřivnách, na den sv. Mikuláše	98
O pokladu, perle a síti, na den sv. Anny	106
O stavění věže a vedení války, na den sv. mučeníka biskupa	113
O příteli nezbytném	120
O boháči	125
O neurodném stromě fíkovém	130
O synu marnotratném	135
O boháči a Lazaru	148

Milostiplné vánoce
a
všemi dary nebes hojně
požehnaný nový rok,
uctivě přeje,
kongregace Šedých sester.